"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Išeina kas Pětnyčia, Chicago, Ill.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose..... $2.00
Kanadoje ir Mexike..... 2.50
Kitose viešpatystėse..... 3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų kainos klausk laišku. Visada adresuok:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscribtion rate:
In the United States..... $2.00
Canada and Mexiko..... 2.50
To Foreign Countries..... 3.00
Advertising rates on application. Address all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Nr. 40 CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS 7 d. Spalių (October), 1910 m. Metas XIX

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Telegrama 5 spalių iš Londono praneša, jog Lisabone Portugalijos revoliucijonieriai suareštavo karalių Manuelių. (Žiūrėk paskiausiai gautas žinias).

MASKOLIJA.

Varšavoj, streikuojanti gatvinių karų tarnai bandė riaušes sukelti, bet kazokai ir žandarai gatves nuo žmonių išvalė. Sužeistų nebuvo, bet suimta streiko organizatoriai. Dėlto streiko daryta mieste daug kratų pas apsviestesnius darbininkus ir pas kitas įtekmingesnes ypatas lenkiškoj draugijoj. Tokių maskoliškoji valdžia nekenčia. Streikuojanti karų tarnai reikalauja mažiausių algų 40 rubl. į mėnesį ir panaikinimo juos varžančių padavadijimų.

Cholerai caro valdžia ne įstengia kelio užstoti, priešingai, ji tyčiojasi iš visų biurokratų bandymų ją išnaikinti, platinasi nuolatai tolyn, užima vis didesnius milžiniškos viešpatystės plotus. Išsiplatino ji Siberijoj. Amuro apskrityj šitoj retai apgyventoj provincijoj buvo vieną dieną 26 apsirgimai ir 12 mirčių nuo choleros, o tame 12 apsirgimų ir 7 mirtys buvo mieste Blagoviešščenske. Apsireiškė jau apidemija Fergano ir Turkestano apskričiuose, vidurinėj Azijoj. Sveikatos užveizda garsina, jog iki šiol apsirgimų buvo 198246, o mirčių 92329. Be abejonės skaitlinės tos yra per mažos, ištikro ir apsirgimų ir mirčių skaitlius buvo daug didesnis, nes maskoliškieji biurakratai papratę mažinti nelaimes, ne mėgsta gązdinti žmonės tikromis žiniomis, kadangi už nelaimes, visai teisingai žmonės kaltina biurakratus, nes jie ar nemoka, ar nenori žmonis saugoti nuo nelaimių.

Maskoliškiejie biurokratai moka kovoti su laisvės reikalaujančiais, moka tokius, kimšti į kalėjimus, žudyti, nuo tokių Maskoliją išvalyti, bet ne moka ją išvalyti nuo žmogžudžių ir plėšikų. Ypač Azijoj yra gana dideli apskričiai, kuriuose tikrais valdytojais yra tvirtai susiorganizavusių plėšikų pulkai. Kaimai, kad apsisaugoti nuo plėšikų, jiems doną moka. Antai Maskolijos prižiurimoj Mandžiurijos dalyj plėšikų pulkai užpuola net ant didelių miestų, iš jų išveda turtingesnius vertelgas ir už paleidimą išlūpa gana didelius išspirkimo pinigus. Gyventojai velija plėšikams doną mokėti, negu nuo valdžios apgynimo prašyti, nes valdininkai dar labiau lupa ir kankina gyventojus. Po globa caro urėdninkų Mandžurijoj išsidirbo tokios sanlygos kokios Europoj buvo viduriniu amžių gadynėj. Ir pats valdžios atstovai tolimuose rytuose kartais į vieną dudą su plėšikais pučia, nuo kurių gauna dalį jų išluptos nuo žmonių pagauties. Tokiu mat budu Maskolija platina civilizaciją Azijoj tarp jos gyventojų: jos fanatikai naikina viską, kas pas gyventojus buvo gero, o išnaikinę to vietoj nieko gero duoti negali, nes valdžios atstovai gero gal nei nesupranta.

Žmonių šalinirkų naikinimui, biurokratai, patįs jų neįstengdami išnaikinti, pasikviečia pagelbon ir kitas tautas. Dabar antai padarytas tarp Maskolijos ir Japonijos sutarims, sulyg kurio Japonija turi neleisti Maskolijos valdžios priešininkams pas savę užsilaikyti, o Maskolija pasižada persekioti Japonijos priešus. Ir ištikro pradėjo persiekioti Siberijoj pasislėpusius Koreonus, geidžiančius laisvės savo kraštui, nenorinčius nešti Japonijos jungo.

Ir Vokietija prigelbsti caro biurokratams neleisdama aiksten išvilkti biurokratų darbus. Štai dabar atkakę į Frankfurtą keturi maskoliškieji aktoriai nuo Prusų valdžios gavo prisakymą į 48 val. išsinešdinti iš Prusų, kitaip jie busią maskališkai valdžiai išduoti. Visa tų aktorių kaltė, kad jie viešame susirinkime turėjo paskaitą apie persekiojimą žydų Maskolijoj. Kada buvo uždrausta lietuviška spauda, Tilžės policijos perdėtinis maskoliškai valdžiai padėdavo persekioti lietuvišką spaudą. Skriaudą darantis kitam tą pati darančiam padeda. Ir Maskolija Prusų valdžiai padeda lenkus naikinti. Toks tokį šelpia.

VOKIETIJA.

Pereitą sevaitę Berlyne buvo smarkūs susimušimai straikuojančių auglių darbininkų su policija. Miesto policijos perdėtinis prisakė policistams susirinkusius ant gatvių žmonės nuogais kardais kapoti. Prasidėjus riaušėms, gyventojai per langus į policistus mėtė puodus, pylė karštą vandenį ir kuom įmanydami, stengėsi padėti darbininkams. Policistai veržėsi į tokius namus, daužė, ką rado ir areštavo žmonės. Ant rytojaus jau ir darbininkų nevienas turėjo revolverį: pradėjus šaudyti policistams, šuviais atsakė. Prisakyta buvo langus visuose namuose uždaryti, o jaigu kas išdrįso atidaryti, ten šaudė policistai. Sužeista tose riaušėse net keli šimtai žmonių.

Policistai nepasiganėdino kapojimu darbininkų, bet leidosi prie sustojusio ant gatvės automobiliaus kuriame atvažiavo riaušėms prisižiūrėt sandarbininkai angliškų ir amerikoniškų laikraščių. Rods jie pabėgo, bet visgi keli likosi policistų apkapoti. Nuskriausti laikraštininkai, kadangi jiems pačios policijos buvo leista prisižiūrėti riaušėms, pasiskundė savo ambasadoriams, o tie tuojaus kreipėsi prie Vokietijos užsienių ministerio reikalaudami ištirimo to visko policijos užpuolimo, nubaudimo kaltų ir užganėdinimo nuskriaustų laikraštininkų. Užsienių ministeris tą reikalavimą perdavė vidaus ministeriui, nes po jo priežiūra yra policija. Surengęs visą tą ant laikraštininkų užpuolimą Berlyno policijos perdėtinis iš syk nenorėjo leisti nei jokio tirinėjimo, dagi apkaltino laikraštininkus, kodėl jie važiavo ten, kur yra riaušė, bet kad ant jo užsipuolė už policijos žiaurumą didesnė laikraščių dalis, jis pabugo ir pakvietė pas save svetinų laikraščių sanjungos atstovus pasikalbėti. Užsienių laikraščiuose taipgi telpa nupeikimai policijos žiaurumo. Dėlto jos žiaurumo Prusų garbė kaipo civilizuoto krašto tapo pažeminta.

Užpuolimuos ant darbininkų ir ant praeivių dalyvavo tik policija, bet kazarmėse kariumenė buvo pirengta, laukė vien prisakymo traukti prieš darbininkus. Laimė dar, kad kariumenės šaukti nereikėjo, kitaip čia butų atsikartojęs tas pats, kas buvo Peterburge dienoj "Kruvinojo nedėldienio".

CHINAI.

Chinuose ramumo nėra. Gyventojų daugumas neužganėdinti iš dabartinio valdymo budo, jie reikalauja atsakančių reformų krašto pakėlimui ir viešpatystės sudrutinimui. Kaip buva kitur tarp užsidariusų savyje tautų, taip yra ir Chinuose — gyventojai užsavo nelaimes labiausiai kaltina svetimtaučius, nes mano, kad jie tas nelaimes atgabena. Teisybė, daug nelaimių Chinams atgabeno europiečiai, jie ir nemažai kraujo chiniečių praliejo, paglenžė didelius žemės plotus, iš kitų Chinų įtekmę išstumė, kaip antai iš visos rytinės dalies Indijų, kurias pasidalino anglijonai su prancūzais. Už tikras ir išvajotas skriaudas chiniečiai nekenčia amerikonų ir europiečių. Tas apsireiškia ypač krašto viduriuose toliau nuo jurių. Buvo jau užpuolimai ant krikščioniškų misijų. Misijonierių ypač nekenčia chiniečiai, nes jie nevisada gerą daro ten, kur darbuojasi; peikia jie tankiai ir niekina tą, kas chiniečiams yra brangus ir prie progos šaukiasi prie savo valdžios, kad juos gintų.

Sulyg gautų nuo Amerikos ambasadoriaus žinių, Chiniuose galima laukti visuotino žmonių sukilimo ir suerdimo svetimtaučių, kaip buvo Chike bokserių sukilimo, kurių suvaldymui visos Europos didėsės viešpatystės, taipgi Amerika ir Japonija siuntė savo kariumenes. Dabar nuo sukilimo chiniečius sulaiko tik trukumas vadovo.

EGYPTAS.

Egyptą Anglija užėmė pasinaudodama iš kariumenės sukilimo; ji tąsyk pagarsino, jog užima tik tuom tarpu, kol neužviešpataus tvarka. Bet tvarka ir ramumas ten viešpatauja, o Anglija nemano pasitraukti. Svarbiausios tautos, dabar nereikalauja, kad Anglija savo pažadėjimą išpildytų, vienok egyptijonams nepatinka Anglijos valdymas. Egypte yra "Jaunųjų egiptijonų" partija, kurios atstovai dabar Belgijos sostinėj atlaikė savo kongresą. Susirinkę užgyrė reikalauti, kad Anglija iš Epygto pasitrauktų ir jį paliktų visai savistoviu, kad egyptijonai valdytusi patįs. Tą savo užgyrimą pasiuntė Anglijos randui. Nupeikė ir buvusio Amerikos prezidento Rooseveltо išsitarimą jo viešoj kalboj, kuris, nesuprasdamas gyventojų, pagyrė Angliją už Egypto paglemžimą. Rooseveltą todėl kongresas "jaunųjų egyptijonų" smarkiai nupeikė.

Bet ar jų nutarimus šiądien parems kokia galinga tauta, apie tai galima abėjoti, o be parėmimo Anglija iš Egypto nepasitrauks, nes jis yra viena iš svarbiausių Anglijos valdybų.

PIETINĖ AMERIKA.

Tarp pietinės Amerikos respublikų Venezuelės ir Columbios užgimė dideli nesutikimai; buvo jau pertraukti dipliomatiškiejie susinešimai, ambasadoriai gavo prisakymus išvažiuoti, bet dabar Venezuelės, ambasadorius liepta dar pasilikti Bogotoj. Nesutikimai užgimė už žemės plotus. Mat Ispanijos taikymo teismas priskiria tulūs žemės plotus prie rubežiaus Venezuelės. Tuos plotus iki šiol valdė Columbia ir ji nenori ją atiduoti, taigi ji nenori taikytojų teismo nusprendimui pasiduoti, nors pirmo sutiko tokį teismą pakviesti. Kaip tie nesutikimai pasibaigs, nežinia. Nereikia vienok užmirsti, kad lygiai Viduriniės Amerikos respublikos, taip ir pietinės mėgsta pasipešti. Jaigu neturi vaidų namie, pykstasi su kaimyniškoms respublikoms ir gana tankiai už mažmožius susipeša.

IŠ LIETUVOS.

IŠ VILNIAUS.

Vidaus reikalų ministerija atmetė Vilniaus miesto Valdybos prašymą leisti šiai pastarajai užtraukti 12 milijonų rub. paskolą. Tą paskolą norėta užtraukti vandentraukio, kanalizacijos, tramvajaus ir gazo dirbtuvės įtaisymui. Patarta prašyti leidimo užtraukimui paskolos vien vandentraukio įtaisymui.

Vilniaus komercijos mokykloje jau keletą dienų kaip tęsiasi mokinių įstojamieji kvotimai. Penktadienis — rugpiūčio 27 d. — buvo skiriama tikybai. Dar gerai prieš devintą valandą ėmė rinkties mokiniai ir drauge kai-kurių jaunesniųjų vaikų motynos ir globėjos. Paskirtu laiku atvyko pravoslavų šventikas ir žydų rabinas pildyt savo priedermę, kvosti vaikus iš tikybos.

Tik vaikai-katalikai niekaip savo kunigo nesusilaukia. Laikas slenka, valandos bėga. Artinasi vidudienis, kunigo kaip nėra, taip nėra.

Mokyklos vyriausybė — matomai dideliai susirūpinusi, kunigo belaukdama pradeda įžengiamojon kleson įstojančius kvosti iš aritmetikos, iš kurios kvotimas buvo paskirtas šeštadienį. Pagaliaus ir tam kvotimui pasibaigus, kunigas neatsirado.

Direktorius siunčią galų gale laišką kunigui ir *kiek teko patirti*, gauna iš jo atsakymą, jog jis neturįs laiko ateiti. Kas daryti? Nekvostųjų vaikų nėra kaip mokyklon priimti, o nepriėmus, suprantama, koks būtų smūgis ir tėvams ir vaikams, ypač taip maži mokyklų beesant.

Idant tokį bereikalingą smūgį nuo nieko neprasikaltusių mokinių ir jų tėvų atstumti, jančiasi pravoslavų šventikas priverstas savo kunigo apleistus vaikus-katalikus kvosti iš tikybos.

Taip pavyzdingai pildąs savo pedagogo ir piliečio priedermes buk tai kun. Milkovskis. Gėda!

("Lietuvos Žinios").

IŠ KAUNO.

"Saulės" buchhalterijos kursų Komiteto pirmininkas kun. Prapuolėnis per "Vienybę" praneša, jog "Saulės" valdyba tikisi tuos kursus atidaryti rugsėjo mėnesį (laukiama tik programos patvirtinimo). Į kursus bus priimami vyrai ir moterįs ne jaunesni 15 metų. Mokestis už mokslą 100 rub. Į kursus galės įstoti baigusieji bent pradinę liaudies dviklesę mokyklą, ar šiaip jau mokantįs gerai lietuviškai ir rusiškai rašyti, visas 4 aritm. veikmes ir turintįs gerą supratimą apie paprastąsias ir dešimtines trumpmenas.

("Lietuvos Ūkininkas").

Liepos 21 d. š. m. žmonių švietimo ministerija leido prie Kauno 4-ių klesų miesto mokyklos įsteigti pedagogiškus kursus prirengimui mokytojų liaudies mokykloms. Kursai tie žada būti dvimetiniai. Priiminės vyrus ir moteris, kurie yra baigę dviklesių miesto mokyklų kursą arba kitą kokią nors tokio-pat kurso mokyklą. Tiems, kurie geriausia mokinsis, bus duodama po 75 rub. pašalpos į metus. Tie kursai žada atsidaryti maž-daug š. m. spalių pirmose dienose. Apie kursų įtaisymo ir kvotimų dieną bus pranešta kiek vėliau. *"S. Z. Tel."*

Archeologiško instituto narys Abramovas atrado Raginėnų piliakalnyje (Kauno gub., turbūt Panevėžio par. netoli Rozalimo) 150 visokių senovėškų dalykų, kaip tai: antrankių, peilių, piūklų, kirvių ir t.t. Visi tie atrastieji daiktai paeina iš šešto, septinto ir aštunto amžiaus ir liko Peterburgan nugabenti. *"Goniec"*.

("Lietuvos Žinios").

IŠ ŠIAULIŲ.

Šiaulių "Varpas", per šitą vasarėlę pasilsėjęs, pradeda skambėti. Šį sekmadienio vakarą buvo pirmas viešas susirinkimas. Manyta buvo skaityti pranešimas apie Lietuvių Mokslo Draugijos susirinkimą liepos mėnesį Vilniuje; bet, pranešėjui susirgus, buvo paskaityta iš p. Čiurlianienės knygutės 'Lietuvoj". Paskui buvo šokiai, žaislai ir dainos.

Vasarą padaryta "Varpo" remontas, geriau knygynas sutvarkyta, salės sienos papuošta istoriškais Lietuvos paveikslais. Visi šiauliečiai rengiasi prie ūkio parodos. Lenkai laiku užėmė miesto salę, — lietuviai pasiliko atstumti, bet jie žada padaryti du vakaru "Varpo" bute, pasikvietus Joniškio chorą. *Žolynėlis.*

("Viltis").

Per Šiaulių Ūkio parodą žada lakstyti oru Paryžiaus lakūnas grapas Campo-Sčipio. Bus tai tikrai nepaprasta regykla šiauliečiams.

Lenkų laikraštis "Gazeta Rolnicza" žadąs paskirti įtistai vieną numerį Šiaulių parodos aprašymui. Vilniaus knygininkas Makovskis gavo iš gubernatoriaus leidimą intaisyti parodoje savo knygyno skyrių. Bus tenai knygos netik apie ūkį, bet ir šiaip visokios — rusų, lenkų ir lietuvių kalbomis.

("Viltis").

IŠ SUVALKŲ.

Vabalas Albertas gavo apkaltinimo aktą kaltina pagal 120 str., t. y. už prigulėjimą prie soc.-dem partijos. Verbylos, Verbylienės, Bliudžių Petrų, Z. Aleksos tyrinėjimas neužbaigtas dar, kaltins turbūt irgi pagal 120 str. Žinomas slaptos policijos viršininkas b. kalėjimo viršininkas Pyžalskis atstatytas nuo vietos ir teisman paduotas už kyšius ir kankinimą kalinių. Policmeisteris Tomaševičius irgi pažemintas ant žemsargių viršininko į kitą guberniją. Tai vis didvyriai, kurie daug prisidėję buvo prie V. Mickaus ir kt. bylos. *N. N.*

("Lietuvos Žinios").

IŠ VABALNIKO, Pan. ap.

Rūgpiūčio 22 dieną pas mus daug naujienų, tik gaila, kad ne visos jos linksmios. Pradėsim nuo linksmios. 10 varstų nuo Vabalninko, Salamiesčio dvare lietuviškas vakaras: Užburtas Kunigaikštis, Velnias ne boba, dainos, šokiai skrajojanti krasa ir t.t. Ir taip blaiviai linksmiai apie 400 publikos laiką praleido. Tuo pačiu laiku Vabalninko smuklėse, kučių čia yra be skaičiaus, paprastai, kaip ir visada, girtuokliavimas, keiksmai, begėdiški pasielgimai ir šiandien dar penkelios peštynės. Vienos tai ir visai šaunios. Miestelėnai Baltrašiūnas ir Januševičius begirtuokliaudami su burliokais ravakasiais (čia valdžia dėl apsausinimo balų kasti griovius pasamdyta Vitebsko gub. rusai) susipešė. Januš. pašisekė išspruksti, Baltrašiūną gi įnirsę priešai subadė peiliais ir jo gyvastis dideliame pavojuje. Balt. seserįs ir namiškiai ne nuliūdę, bet dar džiaugias, nes, girdi, kitoniškų perspėjimų, kad neitų mestu valkioties naktimis ir girtuokliaut, neklausydavęs, rasit, sako burliokų peiliai prives prie doros ir proto.

Darsiškio sodžiuje pakermašis. Darsiškiuose ir visoje šioje apylenkėje pakermašiai tęsiasi bent dvi-trie dienas; tuo laiku vien tik girtuokliaja, pypkes rūko, kalba apie naudingumą naminio alaus, apie nereikalingą blaivininkų prasimanymą, kad ir alus gert nesveika ir t. p. "Et, sako, tik nepasigerk, o išgert "možna"; išgėrus, ir kalbos daugiau atsiranda, ir rodos "razumnesnis" palieki; ot, pasišnekučiuoji sau, susigeri ir gana". Vienu žodžiu, pasakius, daug geriau išgert, negu negert. Taigi apie vidurnaktį, kaip jąu visi paliko "razumnesni" ūkininko V. užsidegė stirta ant kluono; iš jos gaisras perėjo ant trobų, ir taip akies mirksniu supleškėjo penkių ūkininkų beveik visi trobesiai su visais jau suvežtais javais. Gesinti išsyk nebuvo kam, nes dauguma pasigėrę dvakinėjo, o iki išsipagiriojo ir subėgo iškitur pagelbėtų, gaisras suskubo savo padaryt. Nuostoliai siekia keliolikos tūkstančių. Žiūrint iš šalies, šiurpulys žmogų krato, kiek tie nelaimingieji alučio mylėtojai nukenčia ir kitiems skriaudos padaro; mat, du inkaušėliu nugriuvinėję į tą stirtą gultų ir, rasit, pypkes rūkydami, uždėgė. *Baltras Jurgis.*

("Viltis").

IŠ JONIŠKĖLIO, Kauno gub.

Jau senai laukiama įstengiant čia pačtos skyrių, bet veltui. Dabar apsilankius čia gubernatoriui, žydeliai išprašė leistų atidengti pačtos skyrių. Leidimas jau gauta. Pirmaisiais metais sudėti reikia tam tikslui 600 rub.

Miestelis nedidelis, turtingų gyventojų nėra, tat vieni miestelėnai neišgalės tokios pinigų sumos sudėti. Nabagai žydeliai nors ir labai triusia, bet niekas jiems tame dalyke nepadeda! Vietiniai inteligentai neikiek nesidarbuoja ir neragina apylinkės žmonių prisidėti prie to. Išrodo, lyg pačta butų reikalinga vien tik miestelėnams. Tuo tarpu kaip norinčių pačtos tarp apylinkės gyventojų yra daug ir jie mielu noru prie pinigų sudėjimo prisidėtų, tik dauguma jų nežino, kad jau gauta gubernatoriaus leidimas.

Gyventojų, kuriems reikalinga pačta ir kurie todėl prisidėtų pinigais prie jos skyriaus įkurimo yra į kokius 500. Tik reikia, kad inteligentai nesnaustų, o pasidarbuotų, tuomet ir mes, ūkininkai, prisidėsime. *K. Venislovas.*

("Rygos Garsas").

IŠ SKUODO, Telšių ap.

Mūsų apylinkės ūkininkams šie metai nepaprastai sunkus; daugumai pavasarį ledai išmušė javus; po didžiausių pavasario kaitrų nuo pusės birželio mėnesio prasidėjo dideli lietus, su mažais pertrūkisis ir dabar tebelyja; nors lietus ledų išmuštąjį vasarojų išnaujo išsugdė kuogražiausį, bet daugeliui supūdė šieną, dobilus, baigia pūdyti vasarojų; pralijo dirvas, nei kelintasis nebegalės laiku rugių pasėti.

Pastaruoju metu Skuodo apylinkėje, Latvijos pusėje labai siaučia baisiai limpanti galvijų liežuvių ir pusnagų liga; baisu, kas darosi; keletos dvarų, kaip štai, Ažuolų, susirgo 60 karvių ir avįs, Lauko dvaro apie 100 karvių, kurių jau 15 nudvėsė ir t.t. Liga neaplenkia nei ūkininkų karvių; sveika karvė dabar čion retenybė. Nuo gyvulių užsikrėtė liga net 3 žmonės. Todėl labai budriai saugoma, kad ir į Žemaičių kraštą ta liga neineitų; visokie pieno produktai aštriai ginama iš Kuršo į Žemaičių miestelių muges vežioti. Tą ligą šian kraštan atvežęs Ąžuolų dvaro pienininkas, kuris, važiuodamas Liepojun, buvęs Grobine apsistojęs ir kur ten prisitikęs sergančios karvės; parvažiavęs tuoj savo bandą užkrėtė. Tikra nelaimė ūkininkams.

("Viltis").

IŠ ŠUNSKŲ, Mariamp. ap.

4 rugsėjo apivakare Oželių kaime (Vilkav. ap.) pas p. Andrių Draugelį įvyko Žiūrių-Gudelių "Marijampolės Ūkininkų Draugovės" skyriaus susirinkimas. Susirinkime dalyvavo 27 nariai ir 36 svečiai, tarp kurių buvo ir vienas kunigas.

Prie svarbiausios ir naudingiausios dalies to susirinkimo priguli p. Veterinoriaus Brundzos referatas apie naminių gyvulių auginimą ir gydymą. Ponas Brundza, puikiai prisitaikydamas prie žmonių ištarmės, aiškiai ir visiems suprantamai moka išdėstyti kad ir giliausias savo mintis. Susirinkusieji ūkininkai ir ūkininkės negalėjo atsigėrėt tuo taip svarbiu ir naudingu jų gyvenime p. Brundzos referatu.

Tvarka susirinkime taipos gi buvo pavyzdinga. Tik vieną ką galima užmest šiam susirinkimui: kad svarstant kokį-nors sumanymą sprendžia nedauguma balsų, bet pirmininkas, pasiteiravęs dviejų-trijų narių, priima ar atmeta tą sumanymą. Apskritai Žiūrių-Gudelių "Mariamp. Ūkininkų Draugovės" skyrius, kaipo grynai ūkio dalykais užsiimantis, visokios politikos vengiantis, yra vietiniams ūkininkams naudingas ir turi tarp jų užsitikėjimą.

("Šaltinis").

IŠ DAMBAVO, Panevėžio ap.

5. rugsėjo 1910 m. Dambavos Ūkio Ratelis rengia Dambavoje parodą teliukų, kumeliukų, audeklų ir kitų sodiečių išdirbinių, sėklų ir daržovių.

Per Žolinę, 15 rugpiūčio, Burbiškio dvare, netoli Dambavos, buvo lietuvių vakaras. Vaidinta 6 aktų drama "Marytė — vargonininko duktė" ir vienaveikmė komedija "Knarkia paliepus". Publikos buvo prisirinkę gana daug; sėdamosios vietos buvo užimtos visos; tvarka gera; per antraktus grojo gramofonas. Pelnas to vakaro paskirtas "Aušrinei".

("Šaltinis").

IŠ AIRIOGALOS, Kauno pav.

Vietinis vaistininkas lenkas J. Urbanavičius, pragyvenęs Airiogaloj apie 20 metų, pardavė savo vaistinę žydui. Kaip matyt žydelis dabar stropiai taiso vaistinę, ketina padauginti vaistų ir geriau užlaikyti vaistinę, negu jo primtakūnas. Paskutiniais metais vaistinė buvo taip nupuolusi, kad net vietiniai gyventojai gabeno vaistus iš tolimesnių vaistinių.

Nėra pas mus ir daktaro, o vieta būtų atsakanti. Dabar, norint pasiekti daktaro, reikia važiuoti 4 mylias. Girdėtis, kad ir tą daktaro vietą žada užimti žydas. Argi neatsirastų jau lietuvis daktaras, kurs panorėtų apsigyventi Airiogaloj; net žydeliai tokio pageidauja ir žada duoti 400 r. pašalpos į metus. J. J.

("Lietuvos Žinios").

IŠ VILKIJOS, Kauno pav.

Antra jau nelaimė statant bažnyčią. 1908 m. toje pačioje bažnyčioje įgriuvo skliautai, 3 darbininkai liko sunkiai sužeisti, vienas iš jųjų mirė, kitas ubagu liko, o trečias ilgai turėjo sirgti. Visa ta istorija anuomet taip tylomis ir praėjo. Dabar rugpiūčio 19 d. vėl tas-pat atsitiko. Statant bokštą įlūžo lubos (ant 20 sieksnių augštumo), ant kurių buvo keli tūkstančiai plytų sukrauta, ir sunkiai sužeidė vieną darbininkę mergaitę, kuri tą pat dieną liko nugabenta Kauno ligonbutin. Turbūt ir vėl ramiai baigsis, nes visagalis rublis viską daro.

("Lietuvos Žinios").

IŠ ŽAGARĖS.

Žagarėj kasmet rengiama bent keletas lietuvių vakarų. Taip ir šią vasarą suvažiavusioji jaunuomenė, surengė vakarą, iš kurio pelnas 75 rub., paskirtas nupirkimui "lempos" (rodymui paveikslėlių", per nedėldienių skaitymus liaudžiai). Reikia pažymėti, kad sodiečiai beveik nesilanko į vakarus. Taip, į paskutinį vakarą atvyko nedaugiau 15 ypatų (taip!). Daugiausia paturi vakarus miestelėnai; nemaža apsilanko latvių. Bet kur ten ir eis sodietis į vakarus, girdėdamas; kaip kunigėlis neprielankiai iš sakyklos išsireiškia apie "teatrus". Taip, rugpiūčio 22 d. kun. Barakauckas, užbaigęs pamokslą, prabilo į žmones, sakydamas, jog tėvai ūkininkai ateina klebonijon skųstųs ant vaikų ir šeimynos, užtai, kad pastarieji eina į "teatrą" be vyresniųjų leidimo. Kunigas pradėjo aiškinti, kad tie, kurie savanoriškai elgiasi, griešija, kad darbininkai neturi teisės taip išnaudoti ūkininkus. "Atminkitė, sakė jis, kad tie teatrai dažnai atneša blėdį, bet nenaudą". Kalbėdamas apie tai, kad kaikurie skaito vakarus naudingais, nes į juos apsilanko kunigai, tarė: "Jūs manote, kad mes kunigai einame iš noro, visai ne, bet kartais gyvenimo aplinkybės spiria taip daryti".

Liūdna darosi, girdžiant taip kalbant tuos, kurie turėtų prijausti tiems nekaltiems ir tikrai naudingiems užmanymams, kaip lietuvių vakarai....

Dvasiškija užginčdama liaudžiai ir tą pasilinksminimo būdą, verčia tuo jaunuomenę prie girtuokliavimo. Kad kaimo jaunuomenė naktis praleidžia vakaruškose, kame neapseina be girtuokliavimo ir "kitų griekų", tad, matyt neateina "tėvai" klebonijon skųstųs, Mat tie "teatrai" padarė tiek blėdies, jog apie tai reikėjo net iš sakyklos skelbti, kad apsaugojus parapijonis nuo "teatro".

("Lietuvos Žinios").

IŠ PAJEVONIO, Vilk. pav.

Šis bažnytkiemis stovi gan puikioj vietoj. Bažnyčia stovi ant pačio vidurio kalno, o aplinkuj giria ir kapinynas. Kalnas turbut pilekalnis, nes aplink daugiau tokių kalnų nėra. Medžiai susodinti eilėmis. Tai vis a. a. kun. Bučinausko triusas. Dabartinis klebonas norėtų girią išretinti, tik parapijonįs priešinasi, tai dar užsilaiko. Dar vienas nesmagumas: jeigu kas nors pasodina ant kapo kvietką ar mėdelį, tai bažnyčios tarnai bešienaudami viską nupiauja. Tas paprotys vertėtų prašalinti.

Pajevonyje yra valsčiaus raštinė, mokykla (mok. lietuvis), monopolis, traktieris, aludė, 5 krautuvės (4 katal. 1 žydo) ir šiemet pirmu kart buvo 3 jomarkai.

Iš inteligentų čia niekas nieko neveikia. Nors ir gyvuoja "Žyburio" skyrius, bet labai silpnai. Knygynas, įkurtas kun. Šeškevičiaus, o dabar pavestas "Žiburio" globai, užsilaiko blogai. Knygos

daugiausia dvasiškos, per tai skaitytojų mažai turi.

Iš laikraščių čia daugiausia skaitomas "Šaltinis". Kiti kiek mažiau.

Dar vienas mažmožis. Nors valsčiaus nutarimu ir uždarytos karčiamos, bet traktiernėj "per užpakalines" gali puikiai atsigerti.

("Lietuvos Ūkininkas").

IŠ DUOKIŠKIO, Ežerėnų pav.

Praėjusiais metais kaim. Vaineikiuos (nuo Duokiškio 1 verst.) suėmė vieną vaikiną, primušė, o jo dviratį sutrupino, kaltindami už platinimą ir prikalbinėjimą skaityti knygas, laikraščius, kuriuos vaineikiečiai vadino bedieviškais raštais. Primušę jo nepaleido, o susitarė varyti ir paduoti policijai, nes jis esąs "ciciliukas". Varė per Duokiškį. Užklausė patarimo klebono, kuris jų nesubarė, bet patarė daryti taip, kaip pradėjo. Tą vaikiną padavė uredniktui, bet nejurasdami kaltybės, jį paleido. Gal kitas žmogus užu dviratį ir šlovės nuplėšimą but patraukęs į teismą, bet jis jiems dovanojo, tardamas: "Dovanoju aš jiems, nes nežino ką daro".

Šiais metais duokiškėnai, rugpiūč. 1 d. padarė vakarą, prieš kurį ir klebonas nieko nesakė, o dar davė apalkų (pačvarčių), kurių reikėjo vakaro triobai. Taipogi ir net vaineikiečių matyt buvo per vakarą.

Aš čia tyčia pabriežiu klebono ir vainaikiečių pasielgimą. Gal nuo šių metų ir jie nustos varinėję tuos žmonelius, kurie platina apšvietimą.

Per vakarą buvo nemaž žmonių. Vaidino; "Velnias spąstuose" ir "Nutruko", taipogi monologai: "Ponaitis" ir "Blaivininkas", dainos, dekliamacijos, šokiai ir skrajojanti krasa. Žmonės visiems prisidėjusiems prie vakaro įrengimo labai dėkingi.

Pinigai, surinkti už vakarą, skiriami pradinės mokyklos naudai, kurią nori įsteigti Duokiškėnie. Duokiškio parapijos p. Pajeda, kuris esąs vakarų mylėtojas, duoda stogą ir pataria duokiškėnams statyti tam tikrą triobą, kur butų vieta vakarams ir vartotojų draugijos krautuvei.

Taigi duokiškėnams reikėtų stengtis namas pastatyt, bile p. Pajeda padeda. *Rutelės Žiedas.*

("Lietuvos Ūkininkas").

IŠ GRAŽIŠKIŲ.

Rugp. 14 d. parapijos sueiga nutarė daryt naują tvorą apie šventorių. Jau du metai atgal klebonas tvorą sudraskė, plytas išpardavė, ir liepė parapijonims vežt akmenis ir žvyrą. Buvo privežta; bet klebonas akmenis sudėjo kur jam reikė, žvyrą vėjas baigia nešiot.... Dabar vėl reiks vežt.... *Šapelis.*

("Lietuvos Ūkininkas").

IŠ GARLEVOS.

(Suv. gub., Mariam. pav).

Čionai nuo šio rudens bus trįs mokyklos: valsčiaus, "Žiburio" ir vokiečių parapijinė. Buvo jos ir pernaimet visos trįs, tečiau "Žiburio" mokykloje mokslas dėlei mokytojaus apsileidimo ėjo silpnokai; valsčiaus mokykloje irgi nekažin-kaip ėjo; mat buvo senas mokytojas — šiemet jau gavęs emeritūrą ir išėjęs iš Garlevos į Seinų "Žiburio" mokyklą. Į jojo vietą atėjo kits, taipogi senis. "Žiburio" mokykloje taipogi nauja mokytoja. Tikimies, kad šiais metais mokslas eis geriau, kaip pereitaisiais. *Garliauckinis.*

("Mokykla").

IŠ PANEVĖŽIO.

Realinės mokyklos mokiniai labai suspausti: net kitaip kalbėti, kaip tik rusiškai, užginta. Lietuvių kalbos niekas nebemoko jau treti metai, o lietuvių mokinių 45%. Mokytojai visi rusai. VII klesoje yra 34 mokiniai, o lietuvių tik 7—8, nes jie daugiausia 4 ar 6 klesą išėję, išstoja. Pernai mokyklą išėjo 4 lietuviai.

Į mokytojų seminariją šįmet laikė 47 lietuviai, o išlaikė tik 4!

("Rygos Garsas").

IŠ LIEPOJAUS.

Liepojuje šiomis dienomis bus suvažiavimas, kurs svarstys klausimą apie išeivystę. Suvažiavimas tęsis 4 dienas.

ŠIS-TAS APIE SUVALKŲ GUB. MOKYKLAS.

Suvalkų gub. pradedamųjų mokyklų direkcija išrašinėja į visas mokyklas laikraštį "Sviet", nepaisydama, ar tas laikraštis kam patinka, ar ne. Ir kas svarbiausia, *už šį laikraštį pinigus turi užmokėti musų valsčiai.* Toks savo "ypatiškų tikslų" įvykdimo budas be abejonės praktiškas, nes pigus, bet nežinau ar visai teisotas. Rodos jokiuose apie mokyklas įstatymuose nereikalaujama plėtoti dvasiškas mokytojų jiegas "Svietais". Kam-gi mokytojai priverčiami juos išsirašinėti? Ir daug yra tokių mokytojų, kurie naudojas tik "Svieto" popieriu....

Valstiečiai gerai daro skirdami mokykloms pinigus laikraščiams parsisiųzdinti, bet duodant pinigus jiems vertėtų visuomet pabriežti, kad pinigai skiriami laikraščiams tiktai pedagogiško ar šiaip jau moksliško turinio, kurių mokyklose nei kvapo nėra. Kas mokina, tas ir pats turi mokytis. Direkcija tam ir priešintis negali, nes pagal nusprendimą apšviet. ministerio (1905 met.) į mokyklas daleidžiamos visos knygos ir laikraščiai, cenzuros perleisti.

Dar vienas dalykas. Nevisi žinome, koks apverktinas stovis knygynų Suvalkų gub. mokyklų. Kelios kapos visokių "nastavlenijų o vierie", katechizmų (daugiausia rusiškų), keli "O Sevastopolskoj oboronie" ir panašųs pasakojimai, keletas istorijų "karės" Ilovaiskio arba Rožđėstvienskio, viena kita dešimtis metodikų ir rankvedžių dažniausia vienodų) dar turbut "mamonto gadynės", paskui jau pelių lizdai, trandįs, pusvežimis dulkių.... štai ir visas "repertuaras", iš kurio mokytojas gali savo darbui žinių pasemti. Vaikas iš knygynų nieko negauna. Knygas ir visus rankvedžius turi patįs sau pirktis.

Valstiečiai-gi kasmet užlaikymui knygynų pinigus moka. Pinigai tie siunčiasi į direkciją. Taigi ar nenaudingiau butų patiems mokytojams pavesti apie mokyklų knygynus rupestį. Jie geriausia numano, ko knygynams truksta, o ko jau yra perdaug. Šiokiai tvarkai užstojus, knygynai gal kasmet eitų geryn, o valsčiai tik tuomet už knygas pinigus mokėtų, kuomet iš mokyklų gautų jų sąrašą ir kainų nurodymą.

Toks knygynų vedimo budas, rodos, nesipriešintų jokiems apie juos įstatymams. Taip jau yra Siedleco ir Lublino gubernijose. Tokiapat ir Kauno gub. tvarka. Čia valdžia tiktai sąrašus knygų užtvirtina, o į pinigiškus dalykus visai nesikiša. *ElBe.*

("Mokykla").

Trejiems metams sueinant.

Tai jau treji metai baigiasi nuo tų svarbiųjų dienų, kuomet mums Lietuvos moterims teko pirmą sykį viešai apie savo žmonių-piliečių teises ir priedermes pratarti.

Laikas bėga, nemažas jojo tarpas nuplaukė nuo ano mūsų pirmojo suvažiavimo. Viskas gyvenime rodosi daug toliau nužengė, nekaip mes Lietuvos moterįs savo susipratime, mes Lietuvos moterįs — taip ypatingai visomis mūsų namų ir visuomenės gyvenimo aplinkybėmis prie vienos ir tos pačios vietos tarsi kalte prikaltos.

Musų pasiteisinimui galime vien pasakyti, jog daugybė grandinių laiko mus surakinę: ir beteisis padėjimas ir ekonominis suvaržymas ir tradicijos. Bet ir kitų tautų moterims nekitaip klojosi, vis dėlto jos toliau yra visur nužengusios. Tą pastebėdamos, turime dar prisipažinti, jog pačios be kaltės nesame — mūsų apsileidimas ir nesusipratimas vis dėlto yra didesnis, kaip kitų moterų.

Per tuos trejus metus, kurie nuo suvažiavimo praslinko, visa mūsų gyvybė ir mūsų rūpesnis apie geresnę ateitį apsireiškė vos keliuose referatuose — tai šen tai ten paskaitytuose apie moterų klausimą, — kelis sykius Vilniaus gybernatoriaus atmestuose prašymuose, kad patvirtintų mūsų sąjungą — ir dažnuose straipsniuose pirm "Vilniaus" o dabar "Lietuvos Žiniose", — straipsniuose, kurie stengiasi apšviest apskritai moterų judėjimo tikslą, ir tokiuose, kurie seka svarbiausius susispietusio už savo teisių kovojančio moterų gyvenimo apsireiškimus. Dar teisybė yra ir viena brošurėlė išleista: "Apie moterų klausimą". Tai ir viskas. Šiaip matome dar, išdalies gal irgi kaipo pasekmę to-pat keliamojo moterų klausimo, kad kasdien daugiau mūsų moterų griebasi profesijonalinio užsiėmimo. Reikia tikėtis, jog tos moterįs profesionalės suprato jau, kaip moterei svarbu yra iškovoti sau bent ekonominį neprigulmingumą.

Šią vasarą teko dar pastebėti, kad jau ne vien mažai moterų saujelei terūpi tas mūsų susipratimas. Pastebėjome, jog jau plačiau skleidžiasi mūsų tarpe balsai, tariantieji apie bent kokios organizacijos reikalingumą. Iškilo dagi sumanymas, jai jau jokiu būdu negalima sutverti sąjungos, kuri draug su visomis kitomis Rusijos moterimis stengtųsi kovoti už lygias su vyrais teises, tai reiktų bent stengties įkurti savo laikraštis, kurs įžymiausias moterų jiegas suvienytų prie bendrojo moterų gerove besirūpinančio veikimo.

Sumanymas — žinoma — puikus. Tik jo įvykinimas prigulės nuo to, kiek susipratusių moterų pritars jam ir paskubės jį remti darbu ir žodžiu. —

Bet kol kas paminėkime bent su pagarba tų trijų metų mūsų pirmojo suvažiavimo besiartinančias sukaktuves.

Tas paminėjimas teparagina draug mus visas nuo šios dienos stipriau savo nuoskaudas atjausti, stipriau savo beteisių vergių padėjimą suprasti, ir juo rūpinties ir stipriau, karščiau imties tų darbų, kurie nuo mūsų pačių, kaip ir nuo visos šalies visas užgulusias uksmes nustums *G. P.*

("Lietuvos Žinios").

IŠ AMERIKOS.

PAČTO URĖDNINKAI NE PREZIDENTO BUS SKIRIAMI.

Iki šiol pačto perdėtinius skyrė prezidentas; bet dabar paliuosavimui jų nuo politiškos intekmės, jie bus pastatyti po civiliškos tarnystės teismu, taigi juos skirs ne prezidentas, bet civiliškos tarnystės komisija.

MATYT PIRMA PERDAUG IŠLEISDAVO.

Washington, D. C ministerių taryba nutarė išloidas, kariumenės reikalams sekantiems metams sumažinti ant 10 milijonų dolarų, o laivynui ant 4 milijonų. Matyt perdaug buvo skiriama pinigų. Amerika po ginklu laiko vos 80000 milijonų, bet kariumenės reikalams pirma per daug išleisdavo: apart Maskolijos, daugiaus negu koks nors kitas kraštas, daugiaus negu Vokietija ir Prancūzija, kurios, santaikos laike laiko po ginklu apie 600000 kareivių, o karan gali stumti 4 milijonus išlavintų kareivių.

© HARRIS & EWING

P-LĖ HELEN TAFT
Suv. Am. Valst. prezidento Duktė.

URĖDNINKAMS PERSERGĖJIMAS.

Washington, D. C. Civiliškos tarnystės komisija persergėjo urėdninkus, kad jie nesikištų į publišką partijų kovą, kad dabotų vien darbo. Seniaus Amerikos urėdninkai buvo tik partijų inagiu. Griuvus valdančiai partijai, jie suteikdavo vietas, todėl jie ne kraštui bet partijai tarnavo, nes partijų vadovai jiems vietas duodavo. Dabar daugumas vietų priguli civiliškos tarnystės komisijai ir tokiu budu ant urėdninkų neturi tokios kaip pirma įtekmės politiškų partijų reikalai. Tik kaszin ar civiliškos tarnystės komisija ne iš politikierų susideda? Dabar gi artinasi rinkimai.

KALĖJIMŲ KONGRESAS.

Washington, D. C. Čia likosi atidarytas tarptautiškas kalėjimų kongresas. Dalyvauja delegėtai 39 viešpatyščių. Prezidentu kongreso išrinktas socijologijos profesorius Chicagos universiteto Charles R. Henderson.

SULAIKYTA DU LAIVU.

New York, 2 spalių, apsisaugojimui nuo cholero sulaikyta du laivu, atvažiavusiu iš Europos: vienas "Lapland" ir Antverpo, kitas "Perugia" ir Neapolio. Uždėta kvarantina; tik padarius aštrų bakteriologiškąjį ištyrimą, laivus įleis portan.

102 PRAKALBOS PER DIENĄ.

Boston, Mass., rugs. 29. T. J. Gibbin, demokratų kandidatas į kongresą, į vieną dieną pasakė net 102 prakalbas. Jis kalbėjo nepaliaudamas nuo pat ryto iki 10:45 val. vakare. Trumpą pertrauką buvo padaręs tik po 80 kalbų.

PININGŲ DIRBĖJAI.

Washington, D. C. Paslaptos policijos agentai susekė pinigų dirbėjus. Jauniausias jų turėjo tik 14 metų. Jie Tacomoj ir Seattle, Washington valstijoj, padirbo daug netikrų auksinių 10 dolarinių, 5 dol. ir pusdoliarių.

SULU ŠULTANAS.
Prigulinčių Suv. Amer. Valst. Philipinų salų Sulu archipelago sultanas Nadži Mohammed Jamabul Kiram II aplankė dabar Ameriką. Paduodamos čia dvi sultano fotografijos nutrauktos New Yorke.

LAIKĖ PAS SAVE SAVO SŪNAUS LAVONĄ PER PENKIS METUS.

Greenville, Miss. Pas tūlą žveji A. F. Free penki metai atgal numirė sūnus. Tėvas nenorėjo skirties su savo sunaus lavonu ir užbalsamavęs jį ir įdėjęs grabelin, bavažinėdamas pagal Mississippi laikė jį laive iki šiolai.

MĖNKI JUOKAI.

J. Wright, 60 metų senis, norėjo pajuokaut su savo žmona, 75 metų bobutę, ir jai norint atsisėst ištraukė iš po jos krėslą. Bobutė krito žemėn ir labai susitrenkė nugarkaulį. Neužilgo nuo to ir mirė. Wrightą paėmė į Chicagos kalėjimą.

CUKRUS.

Suvienytose Amerikos valstijose įvežto ir čia daryto cukraus suvartota už praėjusius metus iki 30 birželio d. išviso 7.500.000.000 svarų.

VAIKĄ UŽ PARŠĄ.

Winnipeg, Manitoba. Netoli nuo čia gyvenantį maskolė pagimdė dvynučius. Vyras užtat taip užpyko, kad vieną vaiką pardavė neturinčiam vaikų kaimynui nuo kurio už vaiką paėmė paršą. Tėvas už tokius mainus likosi kalėjanan paimtas.

© 1910, by American Press Association.

P-LĖ ITALIJA GARIBALDI
P-lė Italija Garibaldi, garsaus kovotojo už Italijos laisvę Garibaldi anukė, atsilankė Amerikon. Ji čionai skaitysianti lekcijas.

SUSIMUŠĖ CIRKO TARNAI.

Augusta, Ga. Važiuojant garsiam Hagenberko cirkui iš Columbus į Augusta, tarp jo tarnų užgulė tikras mušis ir keturi tarnai likosi užmušti. Mano, kad jie susipyko prie kazyrų gelžkelio traukinyj ir už tai susipešė.

29 JUREIVIAI PRIGĖRĖ.

New York. Besikeliant jureiviams ant stovinčio Hudsono įtakoj kariško laivo. "New Hampshir", apvirto valtis ir jureiviai supuolė į vandenį. Tikrai žinoma, kad prigėrė 29 jureiviai, bet truksta dar 18, tiž nežinia, ar jie buvo paskendusioj valtyj.

PIKTADARYSTĖ.

Los Angeles, Cal. Baisi explioziją sugriovė triobą laikraščio "Times". Explioziją, kaip mano pagimdė piktadarių pamesta nitroglicerina. Iš po triobos griuvėsių ištraukė 19 kūnų užmuštų žmonių, bet gal yra užmuštų dar daugiau. Už sugavimą piktadarių paskirta dovana $18500.

SUDEGĖ GARLAIVIS.

Norfolk, Va. Sudegė čia garlaivis "New York". Laivas tas buvo taisomas, todėl manoma, kad ugnį užkrėtė. Padirbimas to garlaivio atsiėjo $125000.

EXPLIOZIJA KASYKLOSE.

Montersy, Tex. Anglių kasyklose Palu atsitiko smarki dujų expliozija. Pražuvo prie to 72 angliakasiai, didesnėj dalyj mexikonai ir japoniečiai. Iki šiol išgriebė tik 2 darbininku, nes nuodingi garai neleidžia giliai olon įeiti. Kokios priežastįs expliozią pagimdė, dar nežinoma.

GAISRAI.

Los Angeles, Cal. Sudegė čia įtaisos "American Olive Co.". Sudegė ir 100000 galionų alyvos. Nuostolius gaisro padarytas skaito ant pusės milojonų dolarių.

Gulfsport, Mass. Sudegė čia visas namų klodas; tarp sudegusių triobų yra viešos įstaigos, du hoteliai, du teatrai ir daug namų ir krautuvių.

IŠ DARBO LAUKO.

¶ *Scranton, Pa.* Prasidėjo darbai Hampton kasyklose, bet reikėjo paliauti, nes olos buvo vandens užlietos.

‖ Philadelphioj, Pa. 2 spalių sustreikavo kaikurie policijos daktarai, nenorėdami nešioti teikiamos jiems policijantų formos.

¶ *New York.* Kontraktoriai išskyrė nuo darbo prigulinčius prie organizacijos murininkus už sulaužymą kontraktų.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ CAMBRIDGE, MASS.

25 rugsėjo dieną buvo prakalbos surengtos Dr-jos Lietuvos Dukterų. Kelbėtojai buvo F. J. Bagočius ir A. Antonov. Kun. Krasnicas iškeikė tuos kalbėtojus, švadino pasiutėliais, latrais ir kitokias karčiaminiais vardais. Kam, girdi jums tokius kalbėtojus kviesti, kad aš turiu tokių bobą kuri moka labai keikti kuningus, Dievą ir bažnyčią — ji iškeiksianti uždyką.

Kuningo keiksmai netik neužkenkė, bet dar geriaus parėklamavo rengiamas prakalbas. Šėsta valandą prisirinko jau pilną svetainė publikos ir kuningo Krasničko komitetas tik žiūri, kas čia bus. Pasirodė Antonov ant pagrindų ir jo žodžiai užinteresavo visus, pasimurmėti, bet kaip pradėjo jam visi darė visoj svetainėj tyką, tiktai vienas dievočius buvo bapradedąs turėjo nurimti su pirštais par nosį braukyti, (?)

Kalbant-gi Bagočiui vėl nerimo, bet jau ne tik jis vienas, bet prisidėjo ir kitas su motere ir dar vienas vaikinas. Išėjus po prakalbų laukan, vienas, akmenį iškėlęs sušuko: Bagočiau, aš tave užmušiu. Kol kuningo Cambridge nebuvo, tokių piktumų nesigirdėjo. Du lietuviai K. ir Z., prisiklausę keiksmų ant bedievių, tą vakarą nėjo prakalbų klausyti, bet nukako į Bostoną įsigerti. Sugrįžę į Cambridge apie vidurnaktį, rado vieną airį besėdintį ant trepų, ir tuoj užsipuolė ar tu, bedievi, čia dar sedėsi. Ir taip balsiai sumušė, kad, sako, sumuštasai į penkias valandas su šiuom pasauliu parsiskyrė; žmogžūdžiams pasisekė pabėgti; policija jų uoliai jieško. Gal suras. *V. Genys.*

IŠ CHICAGO HEIGHTS, ILL.

Jau 3 metai kaip lietuviai pradėjo tverti parapiją. Yra nupirkti lotai išmokėti; turime kelis šimtus dolarių pinigų. Lotai bažnyčiai yra dailioje vietoje: prieina gatvekariai ir geležinkelis, iš kitų miestų nesunku atvažiuoti žmonėms. Tik darbą trukdo vienas laike apsisėdęs vertelga, kuris nori, kad bažnyčia butų prie jo pardavyklos; jis nori bažnyčią apsunkinti skola 8000 dol. Pasisamdė kelis vyrus ir mergaites 15, 18 metų. Tie nuvažiavo pas vyskupą ir lietuvių darbus sutraukė. Gal vyskupas ir mano, kad biznierio renkama vieta yra gera, kad parapijonai ten, prie jo krautuvės ir nori bažnyčią statyti.

25 d. rugsėjo buvo parapijos mitingas; buvo ir kuningėlis mitingą vesti. Atvažiavo kuningas Ambrazaitis. Kadangi nėra dar vietos kuningui, tai kviesta į saliuną.

Prasidėjus mitingui, neleido parapijonams nieko kalbėti, kalbėjo tik tie penki vyrai ir kuningas. Žmonėms tokia tvarka nepatiko, todėl jie pradėjo skirstytis. Kuningas, su pasilikusiais kitais vyrais, ką norėjo, tą ir nutarė. Negerai, kad kuningas, nežinodamas kaip dalykai čia stovi, kad ir buvo pas mus du ar trįs sykius, neklauso, ką parapijonai sako, bet klauso vien tų, kurių norai su parapijonų norais nesutinka, jie vien kuningeliui į ausį šnabžda.

Jaigu kuningas klausys tik kelių, kiti parapijonai atsisakys. Tąsyk dings ir nupirktieji lotai ir parapijos reikalaus sudėti pinigai. *Vanagas.*

IŠ PORTLAND, ORE.

12 d. Rugsėjo ant "Union Stoties" atvažiavo emigrantė mergina; ji buvo labai nusiminusi negalėjo susikalbėti. Lietuviai eidami prošaiį, užkalbino ją lietuviškai: "kur važiuojat?". Ji ėmė verkti, ir sakė, jog važiuoja į Raymond, Wash., bet tris dienas nevalgius, piningų turint, nežynant kur gaut valgyti. Lietuviai parūpino valgį, ir trukiu išleido į Raymond. Dėltogi lietuviai, kviesdami savo brolius ar sesutes, privalo kuo plačiausiai aprašyti kelionę, kad nereiktų ir su piningais bado kęst.

Darbai čia gerai eina ir pribuvusiem nesunku daąbas gaut, Mokestis paprastų darbininkų nuo 20c. už valandą ir augščiau. Lietuvių skaitlius šią vasarą pasidaugino: šeimynų yra 16, pavienių penkis syk daugiau, yra 6 suaugusios merginos. *Portlandietis*

IŠ READING, PA.

Darbai pamaži slenka; žmonelių be darbo matyt daug.

Pareitą pavasarį keli gabesni lietuviai tarėsi sutverti kitą sušelpimo draugiją, kad lietuviam nereiktų glaustis prie svetimtaučių.

5 dieną berželio susirinko apie 16 žmonių, nutarė duoti draugijai vardą Didžiojo Liet. K. Vitauto. Prisirašė 12 narių, antram susirinkime buvo 14 narių. Bet kaip kitur, taip ir čia tamsių žmonių netruksta, kaip tik sužinojo, kad ne šventojo vardu bus draugija ir jon bus priimami lietuviai, be skirtumo tikėjimo, tuoj pradėjo pasakot, kad tai šliuptarnių, bet ne visų draugija.

Ir pasisekė jiems apie 3 narius atkalbėt. Likusieji nutarė laikytis. Sunku čia ką naudingo veikti, nes jokio inteligento nėra. Čia lietuviai laikraščių neskaito, o kad ir katras kokį skaito, tai tuose nieko nėra apie tautiškus reikalus, todėl ir mano, jog jai tautiška draugija, tai ir prakeikta, o jai šventą turi vardą, tai turi būt gera, nors butų bjiauriausiai vedama. *J. Skučas.*

IŠ BRIDGEPORT, CONN.

25 d. rugsėjo buvo čia prakalbos parengtos. 40 kuopos L. S. S. Kalbėjo Šukis iš Brooklyno. Žmonių atsilankė nemažas būrys. Kalbėtojas savo kalboj perbėgo žmonijos historija, aiškindamas visokius klausimus. Pagalios išvedė, kad mums labjiausia reikia lavinti protą, skaityti gerus raštus. Darbininkas, kuriam augštesnis mokslas neprieinamas, geriausiai gali išsilavinti vien skaitydamas gerus raštus. Su fiziška vien spėka mes mažai galime savo buvį pagerinti; mums butinai reikalingas protiškas išsilavinimas. Jaigu kraujo praliejimu męs ir iškovosime laisvę, gyvybę ir brolybę, tai be išlavinto proto neilgai tais vaisiais naudotumės, nes saujalė mokytesnių ir apsuktesnių viską, kas yra geresnio, sau paimtų. Aiškino ir daug kitų dalykų. Bet kalba buvo per ilga, nuobodi, kartojo daug visiems jau žinomų dalykų, todėl klausytojai pradėjo nerimauti, nešdinosi laukan.

Aukų padengimui lėšų surinkta $2.71.

Paskui Šukis skaitė referatą "Tautybė ir Socializmas", šiuom viskas pasibaigė.

M. G. Paukščiutė.

IŠ BALTIMORE, MD.

Rugsėjo 24 d. likos čion suimtas ir pasodintas kalėjiman bendrabardis jau mirusio laikraščio "Kardo". Kaltina jį už priiminėjimą vogtų daigtų savo krautuvėn; mat minėtas lietuvis laike krautuvę. Drauge suėmė vaikus,

—Philadelphia Press.

Rooseveltas pasėjo Ameriko daugybę kalbų, kas-žin koki iš to jam vaisius išaugs.

kurie tuos daigtus pristatinėjo. Vaikai, kvočiami, prisipažino būk apiplėšė keletą krautuvių. Vieni iš jų paimti į pataisos namus, o du drauge su apkaltinamuoju, į kalėjimą. Suimtasis J. Il. pastatė kaucijos $2100. *Lietuvis.*

IŠ ELDORADO, ILL.

Čia pradėjo dirbt 12 dieną rugsėjo. Straikas traukėsi mėnesį ir 9 dienas. Darbininkai laimėjo. Dabar dirba kas dieną; pribuvusiam nesunku darbas gauti; visos kasyklos dirba kasdieną uždarbiai didesni. Anglis 4 pėdų ir 8 colių Mokestis—51c. už toną. Algos dabar didesnės, bet viskas pabrango, turime viską atiduot pragyvenimui ir žmogus, kaip neturėjo nieko, taip neturės kol balsuosim už republikorus ar demokratus. Daugelis svieto badą kenčia straikų laike. Čia lietuvių nėra. *L. C. S. B.*

IŠ LIETUVIŲ LAIKRAŠČIŲ.

"Viltyje" (N102), p. A. Sm. pakelia klausimą apie išleidimą elementoriaus, pritaikyto Vilniškiams dzūkams. Vilniaus gubernijos lietuviai-dzūkai yra tamsesni už kitus ir elementorius, parašytas suprantamoj jiems šnektoje būtų pravartu. Beto "dzūkų tarmė skiriasi nuo suvalkiečių ir kauniečių tarmių ne tiek savotišku ištarimu, kiek ypatingu leksikonu, tai yra, "žodynu". Šitų ir kitokių priežasčių dėlei, anot A. Sm. dzūkinis elementorius labai reikalingas.

Kas dėl leksikono, tai jis visur daugiaus ar mažiaus skiriasi, ir ne pas dzūkus, bet pas žemaičius jis bus skirčiausias. Taigi šituo atžvilgiu galima būtų kelti klausimas ir apie elementorių žemaičiams. Vienok nekeliama. Laikraštinė lietuvių kalba lygiai visoms tarmėms, rasi išskiriant suvalkines, roděsi ir dar tabesirodo svetima. Bet ir čia nieko nedaryta žmonių pakakinimui; jai bent tiek dalykai atsimainė, kad kauniškiai su savo tarmių ypatybėmis pradeda imti viršų ant suvalkiškių, nes ir raštijoj persimainė rolės: užviešpatavo beveik išskirtinai Kauno gubernija.

Elementorius, vien dzūkams parašytas, būtų nereikalingas, jaigu lietuvių elementoriai būtų surengti, vartojant bendrus visoms tarmėms žodžius ir nededant jokių tarminių bei šnektinių. Tokiam elementoriui surengti žinoma reikia jai ne visų tai bent daugumos tarmių ir jų leksikonų pažinimo, o to kaip tik trūko esančių elementorių rengėjams. — Mums rodos, ne apie dzūkų elementorių reikia kelti klausimas, bet apie tokį, kurs būtų lygiai suprantamas visoms tarmėms ir patarmėms. Kitaip galėtume susilaukt elementorių babilonijos.

* * *

Kaikurie lietuvių jaunuomenės Lietuvoje užsidegė mintim įkurti gimnastikos draugijas. Pirmas prabilo tame dalyke "Viltyje" L. Gira. Dabar atsiliepia kitas A. Dirsė.

"Žinodami — sako, — jog gimnastika reikalinga jaunuomenei, stengkimės, kad būtų inkurtos gimnastikos draugijos. Juk tik jos tegali išauklėti mus tvirtais ir gražiais, ypač miestelėnus".

Be abejonės būtų metas lietuvių jaunuomenei pasekti geras užrubežio paveizdas. Anglų bei amerikėnų mokyklose ir universitetuose vienutinė ir svarbiausi besmokinančių pramogė yra visokeriopų rųšių mankštinimos ir žaismės. Užtai anglų mokyklos juomažiausia gamina ištyžėlių. Žinoma, į žaismes gal čia ir per smarkiai įsivaroma, taip kad ir sveikatą karšais prarandama, bet vis jau geriau tai, negu netekimas sveikatos visokiais kitokiais būdais, suristas tankiai su dorios praradimu bei protišku sumenkėjimu. Gimnastika ir žaismės, protingai jas pavartojant, galėtų mums suteikti daug gero.

* * *

Įsikurusi "Lietuvių Blaivininkų Sanjunga Amerikoje" atsišaukimu, tilpusiu "Draugo" 39 nr., kviečia blaivybės platintų "visus dūšių ganytojus, šviesos platintojus, rašytojus, oratorius ir visus, kam tik rūpi tautos gerovė bei pakėlimas".

Blaivininkų sąjungoje esą du sąnarių skyriai: visai neragaujančių ir vaikinančius g[illegible]us ir ragaujančių tik po truputį. Beto sąjungos sąnariai sutveria lyg pašalpinę draugiją išmokančią $100 posmertinės.

Prisidėjus į šią sąjungą ir dargi į "visai neragaujančių" sąnarių skaičių visienis mūsų dūšių ganytojams, sąjunga g[illegible] ir turėtų pasisekimą ir nors iš dalies atliktų labai naudingą labai reikalingą darbą. Tik ar dūšių ganytojai tikrai prisidės ir panorės būti pirmutiniu gyvu pilnos blaivybės paveizdu? Kaikurie—taip, bet sulig daugumos abejotina: įsisenėjusios ligos sunkiai beišgydomos. O jink be gyvo paveizdo iš mokytojų pusės blaivybės darbas vargiai bus seksis.

* * *

"Tėvynės" redaktorių K. Vidiką tiek užžavėjo ginčai su "Draugu", kad jis net eilėmis pradėjo juos rašyti. Tik, ant nelaimės, tos eilės yra silpniausias argumentas, o pats jau eilių griebimos liūdytų, kad logiški argumentai išsekę. Prieš tvirtą ir nuoseklų, reikia pripažinti, "Draugo" logiškumą tegalėtų atstovėti jam lygus ginklas, bet ne.... prozaiškoji Vidikinė poezija.

* * *

Dr. J. Šliupas važinėjo pagal Naująją Angliją, sakydamas prakalbas. Dabar "Keleivio" 39 nr. trumpai papasakoja savo kelionės įspūdžius.

"Pasakiau bent 17 kalbų ir mačiau daug jaunuomenės, kuri mintyja, svarsto, kuri mokinasi ir užsidega idealais ateities.... Nesakau, kad visur ir visi tautiečiai būtų užėmę vietas kovoje už tautos būvį ir apšvietimą tokias, kokios linkėtinos, bet pripažįstu, kad pakraipa, žmonių yra linkusi laisvėn — medžiagiškon, protiškon ir polytiškon...."

Apskritai iš kelionės dr. J. Šliupas gavęs gerus įspūdžius, žmonės jį visur priėmę gražiai. Kelionėje jis visur nepabijojęs "tamsybės lizdą su kačerga pažarstyti" ir persitikrinęs, kad "nebepakakina liaudies jau bibliškos pasakos ir žydų prietarai, skelbiami bažnyčioje". Šita-gi apraiška daktarą nuoširdžiai džiugina....

* * *

Iš Pittsburgo rašoma į "Keleivį", jog pittsburgiečiai neužilgio turėsią du laikraščių: lig šiol leidžiamas "Dilgeles" ir ketinantį pasirodyti naują laikraštį "Šviturį", kurio leidėjau būsias tūlas J. P.

* * *

"Keleivio" 39 nr. išėjo jau padidintas: 8 puslapių po 6 kolumnas. Kaina kol-kas pasiliekanti ta pati, nuo naujų metų būsiant truputį pakelta.

Imigracija Amerikon pereitais metais.

Amerikos immigracijos ir naturalizacijos biuro pagarsino žinias apie immigrantus už pereitus valdiškus metus (nuo 1 liepos 1909 m. iki 30 berželio 1910 m.).*)

Pereitais metais Amerikon atkeliavo svetimtaučių 1.041.570, įvairių tautų (ne amerikėnų) Amerikos pyliečių — 156.467, viso labo 1.198.037.

Šitame skaičiuje *lietuvių ne Amerikos pyliečių atkeliavo* 22.714, *lietuvių Amerikos pyliečių* — 628, *išviso lietuvių* — 23.342. — *Iškeliavo iš Amerikos lietuvių ne pyliečių* — 1812, *lietuvių pyliečių* — 603, *viso labo* 2.415.

Visų tautų ne Amerikos pyliečių atkeliavo po šitiek: afrikėnų (juodųjų) — 4.966, armėnų — 5.508, čekų ir moravų — 8.462, bulgarų, serbų — 15.130, chinų — 1.170, kroatų ir slavėnų — 39.562, kubiečių — 3.331, dalmatų, bosniakų, herzegovinėnų — 4.911, danų ir flamandų — 13.012, indų 1.782, anglų — 53.498, finų — 15.736, prancūzų — 21.107, vokiečių — 71.380, graikų — 39.-135, žydų — 84.260, airių — 38.382, italų (šiaur.) — 30.780, italų (piet.) — 192.673, japonų — 2.798, korejiečių — 19, lietuvių — 22.714, magyarų (vengrų) — 27.302, mexicanų — 17.-760, iš Pacific salų — 61, lenkų — 128.348, portugalų — 7.657 ruminijiečių — 14.199, rusų — 17.294, rusinų — 27.907, skandinavų — 52.037, škotų — 24.612, slovakų — 32.416, ispanų — 5.837, Amerikos ispanų — 900 syrų — 6.317, turkų — 1.283. Valijos gyv. — 2.244, vakar. indėnų (be kubiečių) — 1.150, kitokių tautų — 3.330.

Pastebėtina, kad šiais pereitais Amerikos valdiškais metais (iki 30 birž. 1910). immigracija Amerikon labai padidėjo, sulyginus su užpereitais (iki 30 birž. 1909): pereitais metais atkeliavo 1.041.-570, o užpereitais — 751.786, taigi perviršis — 289.784. — Iš pavienių tautų mažiau atkeliavo tik chinų, kubiečių, japonų ir magyarų (vengrų):

chinų pirm. 1841, dabar 1.170
kubiečių pirm. 3.380, dabar 3.331
japonų pirm. 3.275, dabar 2.798
vengrų pirm. 28.704, dabar 27.302

Chinų ir visuomet ne daugiaus kaip po 2 tūkstančiu atkeliaudavo Amerikon (tik 1904 m. buvo atkeliavę 4.327), bet japonų pirma atkeliaudavo gana daug: dešimts metų atgal (1900) jų buvo atkeliavę 12.628, o dar 1907 m. skaičius atkeliavusių Amerikon japonų siekė net 30.824, dabar-gi skaičius atkeliavusių nepasiekė nei trijų tūkstančių. Japonai, matyt, namie pradeda geriaus įsitaisyt ir liaujasi keliavę Amerikon aukso kalnų jieškotų; japonų dabar daugiaus iškeliauja iš Amerikos, negu atkeliauja jon, nes ant 2.798 atkeliavusių buvo 4.377 iškeliavusių. — Vengrų immigracija Amerikon taip-gi sparčiai mažėja: 1907 metais vengrų buvo atkeliavę net 60.071, o dabar tik 27.302, taigi daugiaus kaip perpus mažiau.

Užtai visos kitos tautos nesiliauja keliavę Amerikon. Labjausia auga slaviškųjų tautų immigracija, o ypač lenkų. Pereitais metais iš visų ateivių daugiaus kaip ketvirta dalis buvo slaviai, o iš jų beveik pusė — lenkai. — Visokių tautų žmonių iš Rosijos atkeliavo 186.792. — Pagal viešpatysčių—daugiausia duoda Amerikai ateivių šios: Italija 215.537, Rosija 186.792, Austrija 135.793, Vengrija 122.944 — taigi labjausia nuskurdusios viešpatystės. —

Lietuvių pastaraisiais metais atkeliavo beveik daugiaus negu kokizis kitais metais, nes tik 1907 m. lietuvių buvo atkeliavusių 25.-884. — Geresnio palyginimo dėlei padedame lietuvių immigrantų skaičių už 10 metų:

1900 m. lietuvių atkeliavo—10.311
1901 m. lietuvių atkeliavo— 8.815
1902 m. lietuvių atkeliavo—11.629
1903 m. lietuvių atkeliavo—14.432
1904 m. lietuvių atkeliavo—12.780
1905 m. lietuvių atkeliavo—18.604
1906 m. lietuvių atkeliavo—14.257
1907 m. lietuvių atkeliavo—25.884
1908 m. lietuvių atkeliavo—13.720
1909 m. lietuvių atkeliavo—15.254
1910 m. lietuvių atkeliavo—22.714

Iš šitų skaitlinių matyt, kad ir lietuvių immigracija Amerikon sparčiai auga. Žinias apie tai, kokio amžiaus lietuviai daugiausia keliauja Amerikon, buvom padavę viename pirmesniųjų "Lietuvos" numerių (N. 36).

Devyniosdešimtįs metų atgal Amerikon išviso vienais metais tiek neatkeliaudavo žmonių, kiek dabar atkeliauja vienų lietuvių. Paveizdan, 1820 metais išviso Amerikon buvo atkeliavę vos 8.385 žmonės, 1831 metais — 22.-633 (mažiau negu pereitais metais lietuvių). Amerikon pradėjo atkeliaut daugiaus kai pusė milijono žmonių tik nuo 1881 metų. Bet ir nuo tų metų ne kartą atkeliaudavo žmonių į metus mažiau kai pusė milijono. Dar nesenai, 1897 metais atkeliavusių Amerikon skaičius siekė 230.832, o gi ir 1901 metais tik 487.918. Prapliupo važiuoti Amerikon nuo 1903, 1904 1905 metų. 1905 metais pirmu syk Amerikon atkeliavo daugiaus kai milionas žmonių (1.026.499). 1906, 1907 ir dabar 1910 metais atkeliavusių skaičius taipjau peržengė milijoną.

Prasidėjus tokiai didelei immigracijai, Amerikos valdžia priversta buvo suvaržyti ateivystę, ir dabar įleidžiama Amerikon tik sveiki žmonės, turint beto nemažiaus $25. piningais.— Pereitais valdiškais metais valdžia neįleido Amerikon 24.270 atvažiavusių žmonių. Kad geriaus matytųs, kokie žmonės neįleidžiami Amerikon, surašome neįleistųjų skaičių pagal priežasčių:

idiotų ir bepročių neįleista.. 181
epileptikų 198
džiovininkų 5
sergančių bjauriomis ar užkrečiamomis ligomis..... 3.123
profesionalinių elgetų 9
argšų 11
nanašių į patapsiančius elgetomis 15.907
tokių, apie kuriuos daktarai paliūdyjo, kad jie kame nors yra nesveiki protiškai ar kūniškai 312
kontraktuotų darbininkų ... 1.786
palydovų 349
neturinčių 16 metų ir važiuojančių be tėvų 290
kriminalistų 580
polygamistų 134
anarchistų 5
prostitučių ir nedoriškų moterų 316
merginų ir moterų vyliotojų 179
neturinčių pasportų 59
pagal aktų apie chinų ateivystės suvaržymą 819
gyvenančių iš prostitučių mantos 1

Pagal tautų daugiausia buvo neįleista Amerikon: italų — 3.687, mexikonų — 2.713, lenkų 2.086, graikų — 1.954, žydų 1.567, anglų — 1.041, chinų 909, bulgarų, serbų ir juodkalniečių — 825, rusinų 869, kroatų ir slovėnų 717.

Lietuvių pereitais metais neįleista Amerikon 371. (Taigi viso-proviso pereitais metais *važiavo* Amerikon 23.713 lietuvių).

Ateiviams ne tik varžoma įvažiuot Amerikon, bet jie ir grąžinama iš Amerikos. Tokių pagyvenusių Amerikoj ateivių pereitais metais sugrąžinta iš Amerikos 2.695, jų tarpe 34 *lietuviai.*

Patįs lietuviai išvažiuoja iš Amerikos labai po nedaug: 1909 metais lietuvių išvažiavo iš Amerikos 1.990 žmonių, o 1910 m. dar mažiau — 1.812.

Sių metų rugpjūčio mėnesyj lietuvių atvažiavo Amerikon 1.928.

\)* *Suvien. Amerikos Valstijų valdžios metai baigiasi 30 birželio d. — iki šiai dienai suvedama visos atskaitos. Visur minimieji šiame straipsnyj metai yra Amerikos valdiškieji.*

Dėl p. Varkalos baskelbimo.

"Lietuvos" No. 38 pasakodamas apie Valparaiso mokyklą p. Varkala daug nebūtų dalykų pasakė. Jis, matyt, pats dalykų nežinodamas, savo žinias sėmė iš netikusių šaltinių ir paskui jas stengesi sunaudoti savo pačios ideilui. Sitokis padavimas neteisingų žinių negali neužkenkti plačiajai visuomenei ir męs to negalime praleisti tylomis. Jis sako, kad Valparaiso mokyklon priima nemokančius skaityti nė rašyti, kad čia užtenka tūlą metų skaitliu, "pratupėti" ir gauni diplomą; kad lietuviai mokiniai automobiliais važinėją, dolarius ir keptas vištas iš mazgelių nuo dėdienių imą ir tt.

To visko čia visai nėra. Nemokančių skaityti ir rašyti čia nepriima, ir diplomai yra duodami ne už tam tikrą metų skaitlių, bet už mokėjimą. Vaičiūnui, štai, ėmė šešis metus diplomas ganti, o Dambrauskas tokį pat laipsnį gavo keturius metus pabuvęs. Taip-gi netiesa, kad lietuviai mokiniai automobiliais važinėją ir keptomis vištomis esą lepinami. P. Varkala turbut tą viską sapnavo pats savo šėtroje ant kalnelio, Valparaise vėšėdamas, ir paskui manė, kad lietuviai mokiniai tą viską turi. Čia giminių užlaikomųjų yra nedaug, ir jie nieko tokio nemato. Tiesa, jie mato automobilius važinėjant ir vištas valgant, bet tik kitus. Likusiejie dažniausiai bulvemis minta ir atliekamą nuo mokslo laiką praleidžia valgyklose prie indų plovimo, arba savo kambaryje, chinams darbą paverždami, savo baltainius skalbia.

Vienok už tas klaidingas žinias męs p. Varkalos taip daug nekaltiname. Męs jį kaltiname, kad jis šitą mokyklą peikia lietuvių visuomenei. Tiesa, jis sako: "rodijau ir dorysiu važiuoti Valparaison mokytis", bet apsišukęs vėl tvirtina: "bet jaigu manai ten išmokti amatą, tai apsirinki". Beto dar męs žinome, kad p. Vilir Chicagoje šitą mokyklą viešame susirinkime peikė, sakydamas, kad tie, kurie čia važiuoja mokytis, tik veltui laiką praleidžia ir jis nė vienam nepatariąs ten važiuoti. Tas skamba juokingai, vistiek kaip kad sakytum: "Te, šunie, dešrą, bet tu jos neimk".

Bet šita mokykla išmokina amato ir profesijos, nors p. V. ir nemato, kad "buvęs Valparaiso universitete, ačiu mokslui kurį tenai įgijo, butų užėmęs vietą vertą pagyrimo". Tokių žmonių męs turiame ne vieną. Tokias vietas užima štai pp. Vidikas, Balutis, Levickis, Giraitis, Dr. Brinza, Vitkus, Liutkauskas, Leščinskas, Braškys, Ramanauskas ir kiti. Visi jie savo vietas įgijo ačiu tam mokslui, kurį čia gavo. Ir tokių žmonių lietuvių visuomenė sulauks ir daugiaus iš šitos mokyklos. Iš labai esančių moksleivių daugelis mokinasi pradinių ir augštesnių mokslų: 2 aptiekorystės; 1 tiesą; 2 matininkystės; 2 medicinos; 2 perdagogijos; keli dailos, vienas kalbų skyriuje, daugelis konercijos, amatų (staliorystės, siejininkystės ir t. t.), — jie visi savo paimtas mokslo šakas papaigs čia, išskyrus mediciną, kurios paskutiniai du metai pabaigiama Chicagoje, gaus sau tinkamas vietas taip, kaip ir iš kiekvienos kitos mokyklos ir bus naudingais visuomenei nariais.

Šeimynų žinoma, atsiranda, kurie pabuvę kiek laiko mokykloje, eina paskui žmones apgaudinėti, tai užtai mokylkla neatsako ir p. V. bereikalo prikiša Valparaiso mokyklai kokį ten apgaviką, kuris tris mėnesius čia pabuvęs, žmones monyja, sakydamas esąs daktaru. Šitas jo priekaišas visai ne vietoje.

P. Varkala netik šitą mokyklą be reikalo lietuvių visuomenei peikia, bet dar kitą perdaug giria irgi be reikalo. Jis tą daro gal su gerais norais. Pienininkystė, ištikro yra svarbi profesija ir reikalinga musų žmonėms mokintis, bet ne visi pienininkais galime būti. Jis gi kviečia ton mokyklon visus ir kas moka kiek ką ar ne, o ten, kaip iš jo kalbos matyt, reikia turėti jau šokią tokią pradžią, kadangi ten jau mokinama ir chemijos, ir elektrikos. Bemoksliui šie dalykai visai neprieinami ir ten toks, nuvažiavęs, gali ant patarėjo tik rugoti. Taigi tokie skelbimai yra tik žmonių suvedžiojimu ir nuo p. Varkalos, kaipo rimto žmogaus, męs to nelaukėme. Jis galėjo apie tą mokyklą visuomenei pranešti nežemindamas šitos ir neslėpdamas žinomų dalykų apie ją. Šitos dvi mokyklos abi gali buti mums naudingos. Nevienas ir iš Valparaiso, prisirengęs, gali nuvažiuoti ten pienininkystės mokintųs, jai tas jam patiks. Jos nė kiek nestovi viena kitai ant kelio ir p. V. bereikalo tik visus tuos dalykus pramano. Čia yra du mokiniu, besirengiančiu kitur važinoti agronomijos mokintųs; vienas žada mokintis girininkystės, bet jie negali ten stoti be prirengtino mokslo, o jis jiems prieinamas tik čia. Targi p. V. neteisingai informuoja.

Nemažiau klaidingai ponas V. informuoja visuomenę ir apie musų kningyno stovį. Jis sako, kad šitas kningynas yra "privatiškose rankose pačių lietuvių studentų", ir pripažindamas, kad "kningynas dabar yra gerai tvarkomas", jis pataria S. L. A. ar "Aušrai" paimti jį savo kontrolėn, nes, esą, "Valparaiso mokykla, tai ne lietuvių mokykla, tik "Brown, Kensey and Co." ir lietuviams iš čia iskrikus, kningynas kaszin kam teksiąs, o S. L. A. paaukauti piningai ir kitos lietuvių aukos dingsią.

Kningynas nėra privatinėse kieno rankose, nė nuosavybė mokyklos, tik "Literatūriškos Draugijos Lietuvių Valparaiso Universiteto" turtas, kurio pp. Brown, Kensey and Co. ar kas kitas negali užgriebti; pakrikus gi draugijai, šitas jos turtas negali tekti kaszin kam, nes jos įstatuose pasakyta, kad draugijoj likus tik trims nariams apie esantį jos kningyną turi buti pranešta visuomenei per laikraščius ir jis turi buti perleistas kitai kokiai draugijai, pirmybę davus moksleivių draugijai. Šita draugija turi tiesą rupintis savo turtu pati, kaip ir kiekviena kita draugija. Jai kningynu rupintųsi kas kitas, tai butų mums palengvinimu, nes mums kas beitainis metų atliktų 15 centų, kurios męs dabar mokame jo užlaikymui, o kurie mums labai brangųs. Bet naudingiaus ir mums patiems ir visuomenei, jai męs tuomi rupinamės patįs, nes pripratame ir tvarką vesti ir godoti tą, kas yra mūsų.

Kad S. L. A. ir kiti aukautojai šitam kningynui nesumetė savo piningų balon, bet naudingą lietuvystei darbą nuveikė, tai tą kiekvienas, apsilankęs kningyne gali matyti. Šitas kningynas suriša mus į krūvą, leidžia mums sulietuvių darbais apsipažinti ir tuomi mus prie tautos daugiaus pririša. Todėl geistina butų, kad visuomenė nepasikakintų tuomi, ką jau yra padariusi, bet sušelptų ir ant toliaus. Nes męs vis-gi neišgalime visų kningų įgyti ir kitos, net ir gana svarbios, liekasi mums nežinomos. Męs už tai, ką jau gavome, esame labai dėkingi, kaip S. L. A. aukavusiam kelis šimtus taip ir kitiems ir tikimės su laiku jieros už tai atsilyginti.

Dabartinis kningyno stovis:

Lietuviškų apdarytų kningų — 227; svetimose kalbose apdarytų — 71, viso apdarytų 298. Lietuviškų neapdarytų — 464; svetimose kalbose — 78, viso neapdarytų 542. Labu 840 kningų. Magazinų, žurnalų, laikraščių ir kitų, kaip senų taip ir nuajų perijodinių leidimų lietuvių ir kitose kalbiasė yra 220, kalendorių 18. Lietuviškus laikraščius Amerikoje išleidziamus gauname visus, išskyrus "Laisvąją Mintį" ir "Dagį". — dykai. Iš Lietuvos gauname "Lietuvos Žinias" "Viltį" ir "Draugiją". Apmokamai ateina "Viestnik Znanija" ir "Popular Science".

Paskutiniais laikais dovanai apturėjome kningų: 11 nuo p. A. Olšewskio, 5 nuo p. J. J. Statkaus, 2 kningas ir perijodiškus leidinius nuo p. V. Lesčinskio, 1 nuo p. K. Mikolaičio, 4 per, leidinius nuo p. J. J. Smailio, 3 nuo p. Lukošiaus, 5 per. leid. nuo p. Pratapo, 1 kningą ir 4 metų kompletai Vienybės Liet. nuo p. I. Jakščio ir taipgi po vieną nuo pp. A. Kartono, K. Šeštoko, J. Žvingilos M. J. Damijonaičio.

Tai visas musų kningyno turtas, priskaičius dvi indauji ir kitus mažesnius kambario daiktus. Kad męs jį gerai užlaikome, tai pripažįsta ir pats p. Varkala.

Iš to visko kiekvienas gali matyti, kad čia netik Brown, Kenseys ir Kom. mokykla, bet ir gražus lietuvių židinys, iš kurio lietuvystė, tikime, gali šio-to geresnio sulaukti. Todėl ne visuomenė reikia nuo jo šalinti tik dar vis šitą židinį kurstyti.

"Lit. Dr-jos Liet. V. U." vardu
Pr. Sivickis,
Pr. Gudas.

Nedėlios rytą.

Petras atsikėlė septintą ryto; būdamas pats gaspadine ir gaspadorium, valė savo triobą. Julius truputi pagiriotas, nors su skaudama galva, bet ir tas pakilo aštuntą, nes buvo nedėlios rytas, beto-gi jautė turįs išdžiūvusią burną.

Pabarškino kažinkas į duris. Tai Calis atnešė skalbinius; Julius net nudžiugo: "sey Cali! Būk taip geras parnešk pantę alaus, man taip nesmagu". "Gerai, atsakė Calis, aš ir noriu, duok peną; prie alaus visiems linksmiaus"—Petras vis trusės trioboj. Calis gyrėsi kaip jis buvo Lietuvoj, kokiais arkliais važiuodavo, paskui kaip kariumenėn pakliuvo, kokią garbę ten turėjo. Pasakė, jog čion lankosi koks tai šventas misijonierius, ir stebūklus rodo, nors jis pats dar jų nematęs; pagalios darodinėjo, jog stebūklai yra tikrai ir kad jie visados gali atsitikti. "Štai pavyzdin, sako Calis: Mulkių kaime atsitiko nelainninga mirtis Malinauskų močiutei, kuri pareidavo iš kapų ir neduodavo ramumo namiškiams. Žmogus buvo pardavęs ūkį ir nusipirkęs kitą už dešimties mylių, bet ir ten tas pats atsikartodavo; tada žmogus buvo priverstas parduot ūkį ir atkeliavo Amerikon ir čia jau velionė močiutė nebesuranda". "Netiki, rėkė Calis, tai kada atvažiuos Malinauskas, aš pašauksiu tave.... Papasakos".

Petras pyko ir šaukė, kad stebūklų niekad nebuvo ir nebus. Kad stebūklų nėsą, rodąs ir šis atsitikimas. Zanavykų parapijos klebonui Kadugiui zakristijonai pavogė kiaulę ir paskerdė. Nors kuningas ir manė, kad tik jie tą galėjo padaryt, bet nebuvę tikrų prirodynių. Vieną dieną prieš kuningo iškeliavimą į vaisės, jo gaspadinė jam pasakė: "Tėveli! aš tikrai manau, kad mūsų kiaulę pavogė zakristijonai; bet kad tai tikrai patyrus, šitaip padarykim: aš įlysiu į šėpą, o tamsta, nuėjęs pas zakristijonus, pasakysit, kad męs rengiamės iškeliaut, ir norim palikt tą šėpą pas juos par naktį, kad kas neišvogtų daigtus. Aš, toje šėpoj būdama, išgirsiu ką jie kalbės". Gerai, Kuningas pranešė apie tai zakristijonams, tie sutiko. Parėjęs, gaspadinę į šėpą įdėjo, pridėjęs jai dar valgių: mėsos, sūrio, duonos ir tt., šėpą nugabendino, pas zakristijonus, pastatė kampe ir iškeliavo. Vakare zakristijonai valgo minėtą kiaulieną ir juokdamies sako: "kad tai kuningas dabar žinotų, tai mums būtų čia ne vieta, da ir į kalėjimą patektume. Bet ir gardi mėsaitė. Žiūrėk jauna kiaulaitė, o dar kaip nupenėta". Gaspadinė, šėpoje tą girdėdama, neiškentė ir tarė: "Ar tai jųs toki bedieviai, jus latrai, vagis, razbainikai! Mus kuningėlio kiaulę pavogėt, ir da tyčiojatės! Pasakysiu viską kuningėliui!...."

Baisus sumišimas pasidarė; prasiverė šėpos durįs — kuningo gaspadinė išėjo; jie ją už gerklės truputį palaikė, tai aptilo. Dabar jiedu kalba. "Tik gerai užsiginkim, o niekas nežinos kas pasidarė. "Dar prigrūdo gaspadinei sūrio į burną, patupdė šėpon ir uždarė duris. Anę rytojaus kuningas atsiėmė savo šėpą, padėkojo zakristijonams už jos palaikymą. Bet, neilgai trukus, kuningas sugrįžo ir tarė: "Žinote, toj šėpoj, kuri pas jus stovėjo, buvo mano gaspadinė. Aš mat maniau, kad jųs mano kiaulę pavogėt; norėdamas tai patirti, įtupdžiau ton šėpon gaspadinę, įdėjau jai valgių; ją štai dabar radau nebegyvą, matyt mirė todėl, kad gert nieko neindėjau. Nabagės dar valgyta, pilna jos burna sūrio, ji paspringus. Atleiskite man, kad taip pasielgiau; bet būkite taip geri, nuneškit ją vakare į kapus ir užkaskit, nes apsiskelbimas čion butų nei šioks nei toks, o žmonėms aš pasakysiu, ad jį iškeliavo. Jums dar už tai gerai atlyginsiu".

Zakristijonai sutiko, tik vietoj nunešti į kapus, laikinai įmetė kūną į savo kamarą. Porai dienų praėjus vakare zakristijonas pamatė per langą kuningą skaitant piningus. Jis velionę ant pečių prinešęs prie kuningo lango kyšt, ir jau rodos atidaro langą lyst vidun. Kuningo ir blusos numirė; žiburys užgeso, kuningas pats pasislėpė. Atbėga kuningas rytoj rytą ir sako: "žinai ką, žmogau, tai moterei, kaip męs žinome, atėjo netikėta mirtis, todėl jinai dabar pareina pas mane". Zakristijonas nusistebėjo. "Netiki, šaukia kuningas,—teisingai sakau, vakar vakare parėjo ir par visą naktį žiūrėjo per mano langus. Žinai ką, nueik nakčia ant kapų, atkask jos kūną, nukirsk galvą, ir įdėk į tarpkojį, o tu už tai gausi gerą užmokestį".

Zakristijonas paklausė kuningo, nunešė į kapus, užkasė, ir iš ten jau ji daugiaus nebeparėjo.

Tai tokie stebūklai visur taip pasidaro" — užbaigė Petras.

Calis pasipiktinęs Petro papasakotu stebūklu, išsinešdino par duris. Julius pylėsi paskutinį stikla alaus; Petras vis dar nerimavo ir niekino žmones, netyrinėjančius stebūklų. *J. V. Vitautas.*

J. V. Vitautas.

"Aušros" vakarinės mokyklos.

Nuo antros spalių mėnesio pusės prasidės mokslas "Aušros" rengiamosiose vakarinėse mokyklose. Jose bus išguldoma šie kursai: 1) aritmetikos, 2) algebros, pritaikytinos geometrijos ir braižymo bei planų skaitymo, 3) anglų kalbos ir 4) lietuvių kalbomokslio. Už kiekvieną kursą reiks užsimokėti paskirtą — labai mažą — mokestį. Galima bus naudoties ir iš atskirų lekcijų (neklausant kurso visai) — jeiga į atskirą kiekvieno kurso lekciją (už valandą), skiriama 10c. Tik algebros, geometrijos, braižymo bei planų skaitymo atskiros lekcijos bus kiek brangesnės.

Visi kursai, išskiriant lietuvių kalbomokslio kursą, tęsis per aštuonis mėnesius. Aritmetikos kursas bus plačiausias: apims numeraciją, keturius veiksmus, trupmenas, dešimtines trupmenas, procentus ir k. Algebros bus išguldoma tiek, kiek jos reikia geometrijai; geometrijos bus duota svarbiausi pagrindai ir tie visi dalykai, kurie reikalingi praktiškam pritaikymui įvairiems amatams; braižymo lekcijose bus labjausia atkreipta akis į planų piešimą ir jų skaitymą. Anglų kalbos kursas ypač bus svarbus, nes panašių kursų Chicagoj, rodos, neikieno nerengiama, o vakarinėse miesto mokyklose šįmet nebus imama svetimtaučių mokytojų anglų kalbai išguldinėti, taigi ten nebus ir lietuvio anglų kalbos mokytojo; tokiu būdu ten aglų kalbos išmokti visai jos nemokančiam bus gan sunku. Lietuviams parankiausia bus imti anglų kalbos lekcijos "Aušros" vakarinėje mokykloje. — Lietuvių kalbomokslo lekcijose bus mokinama ypač syntaksio.

Kas norėtų į tą ar į kitą kursą įsirašyti, tepasiskubina. Kreipties galima pas J. Ilgaudą, 1613 So. Halsted St.

Smulkesnis mokyklų programas ir apie lekcijų pradžią bus pranešta kitu syk.

kurie tuos daigtus pristatinėjo. Vaikai, kvočiami, prisipažino būk apiplešė keletą krautuvių. Vieni iš jų paimti į pataisos namus, o du drauge su apkaltinamuoju, į kalėjimą. Suimtasis J. Il. pastatė kaucijos $2100. *Lietuvis.*

IŠ ELDORADO, ILL.

Čia pradėjo dirbt 12 dieną rugsėjo. Straikas traukėsi mėnesį ir 9 dienas. Darbininkai laimėjo. Dabar dirba kas dieną; pribuvusiam nesunku darbas gauti; visos kasyklos dirba kasdieną uždarbiai didesni. Anglis 4 pėdų ir 8 colių Mokestis—51c. už toną. Algos dabar didesnės, bet viskas pabrango, turime viską atiduot pragyvenimui ir žmogus, kaip neturėjo nieko, taip neturės kol balsuosim už republikorus ar demokratus. Daugelis svieto badą kenčia straikų laike. Čia lietuvių nėra. *L. C. S. B.*

IŠ LIETUVIŲ LAIKRAŠČIŲ.

"Viltyje" (N102), p. A. Sm. pakelia klausimą apie išleidimą elementoriaus, pritaikyto Vilniškiams dzūkams. Vilniaus gubernijos lietuviai-dzūkai yra tamsesni už kitus ir elementorius, parašytas suprantamoj jiems šnektoje būtų pravartu. Beto "dzūkų tarmė skiriasi nuo suvalkiečių ir kauniečių tarmių ne tiek savotišku ištarimu, kiek ypatingu leksikonu, tai yra, "žodynu". Šitų ir kitokių priežasčių dėlei, anot A. Sm. dzūkinis elementorius labai reikalingas.

Kas dėl leksikono, tai jis visur daugiaus ar mažiaus skiriasi, ir ne pas dzūkus, bet pas žemaičius jis bus skirčiausias. Taigi šituo atžvilgiu galima būtų kelti klausimas ir apie elementorių žemaičiams. Vienok nekeliama. Laikraštinė lietuvių kalba lygiai visoms tarmėms, rasi išskiriant suvalkines, rodėsi ir dar tabesirodo svetima. Bet ir čia nieko nedaryta žmonių pakakinimui; jai bent tiek dalykai atsimainė, kad kauniškiai su savo tarmių ypatybėmis pradeda imti viršų ant suvalkiškių, nes ir raštijoj persimainė rolės: užviešpatavo beveik išskirtinai Kauno gubernija.

Elementorius, vien dzūkams parašytas, būtų nereikalingas, jaigu lietuvių elementoriai būtų surengti, vartojant bendrus visoms tarmėms žodžius ir nededant jokių tarminių bei šnektinių. Tokiam elementoriui surengti žinoma reikia jai ne visų tai bent daugumos tarmių ir jų leksikonų pažinimo, o to kaip tik trūko esančių elementorių rengėjams. — Mums rodos, ne apie dzūkų elementorių reikia kelti klausimas, bet apie tokį, kurs būtų lygiai suprantamas visoms tarmėms ir patarmėms. Kitaip galėtume susilaukt elementorių babilonijos.

* * *

Kaikurie lietuvių jaunuomenės Lietuvoje užsidegė mintim įkurti gimnastikos draugijas. Pirmas prabilo tame dalyke "Viltyje" L. Gira. Dabar atsiliepia kitas A. Dirsė.

> "Žinodami — sako, — jog gimnastika reikalinga jaunuomenei, stengkimės, kad būtų inkurtos gimnastikos draugijos. Juk tik jos tegali išauklėti mus tvirtais ir gražiais, ypač miestelėnus".

Be abejonės būtų metas lietuvių jaunuomenei pasekti geras užrubežio paveizdas. Anglų bei amerikėnų mokyklose ir universitetuose vienutinė ir svarbiausi besimokinančių pramogė yra visokeriopų rųšių maukštinimos ir žaismės. Užtai anglų mokyklos juomažiausia gamina ištyžėlių. Žinoma, į žaismes gal čia ir per smarkiai įsivaroma, taip kad ir sveikatą karšais prarandama, bet vis jau geriau tai, negu netekimas sveikatos visokiais kitokiais būdais, suristas tankiai su doros praradimu bei protišku sumenkėjimu. Gimnastika ir žaismės, protingai jas pavartojant, galėtų mums suteikti daug gero.

* * *

Įsikurusi "Lietuvių Blaivininkų Sanjunga Amerikoje" atsišaukimu, tilpusiu "Draugo" 39 nr., kviečia blaivybės platintų "visus dūšių ganytojus, šviesos platintojus, rašytojus, oratorius ir visus, kam tik rūpi tautos gerovė bei pakėlimas".

Blaivininkų sąjungoje esą du sąnarių skyriai: visai neragaujančių ir vaiginančius gėrimus ir ragaujančių tik po truputį. Beto sąjungos sąnariai sutveria lyg pašalpinę draugiją išmokančią $100 posmertinės.

Prisidėjus į šią sąjungą ir dargi į "visai neragaujančių" sąnarių skaičių visienis mūsų dūšių ganytojams, sąjunga gal ir turėtų pasisekimą ir nors iš dalies atliktų labai naudingą labai reikalingą darbą. Tik ar dūšių ganytojai tikrai prisidės ir panorės būti pirmutinių gyvu pilnos blaivybės paveizdu? Kaikurie—taip, bet sulig daugumos abejotina: įsisenėjusios ligos sunkiai beišgydomos. O juk be gyvo paveizdo iš mokytojų pusės blaivybės darbas vargiai bus seksis.

* * *

"Tėvynės" redaktorių K. Vidiką tiek užžavėjo ginčai su "Draugu", kad jis net eilėmis pradėjo juos rašyti. Tik, ant nelaimės, tos eilės yra silpniausias argumentas, o pats jau eilių griebimos liūdytų, kad logiški argumentai išsekę. Prieš tvirtą ir nuosekų, reikia pripažinti, "Draugo" logiškumą tegalėtų atstovėti jam lygus ginklas, bet ne.... prozaiškoji Vidikinė poezija.

* * *

Dr. J. Šliupas važinėjo pagal Naująją Angliją, sakydamas prakalbas. Dabar "Keleivio" 39 nr. trumpai papasakoja savo kelionės įspūdžius.

> "Pasakiau bent 17 kalbų ir mačiau daug jaunuomenės, kuri mintyja, svarsto, kuri mokinasi ir užsidega idealais ateities.... Nesakau, kad visur ir visi tautiečiai būtų užėmę vietas kovoje už tautos būvį ir apšvietimą tokias, kokios linkėtinos, bet pripažįstu, kad pakraipa, žmonių yra linkusi laisvėn — medžiagiškon, protiškon ir polytiškon...."

Apskritai iš kelionės dr. J. Šliupas gavęs gerus įspūdžius, žmonės jį visur priėmę gražiai. Kelionėje jis visur nepabijojęs "tamsybės lizdą su kačerga pažarstyti" ir persitikrinęs, kad "nebepakakina liaudies jau bibliškos pasakos ir žydų prietarai, skelbiami bažnyčioje". Šita-gi apraiška daktarą nuoširdžiai džiugina....

* * *

Iš Pittsburgo rašoma į "Keleivį", jog pittsburgiečiai neužilgio turėsią du laikraščių: lig šiol leidžiamas "Dilgeles" ir ketinantį pasirodyti naują laikraštį "Šviturį", kurio leidėjau būsias tūlas J. P.

* * *

"Keleivio" 39 nr. išėjo jau padidintas: 8 puslapių po 6 kolumnas. Kaina kol-kas pasiliekanti ta pati, nuo naujų metų būsiant truputį pakelta.

Imigracija Amerikon pereitais metais.

Amerikos immigracijos ir naturalizacijos biuro pagarsino žinias apie immigrantus už pereitus valdiškus metus (nuo 1 liepos 1909 m. iki 30 berželio 1910 m.).*)

Pereitais metais Amerikon atkeliavo svetimtaučių 1.041.570, įvairių tautų (ne amerikėnų) Amerikos pyliečių — 156.467, viso labo 1.198.037.

Šitame skaičiuje *lietuvių ne Amerikos pyliečių atkeliavo* 22.714, *lietuvių Amerikos pyliečių* — 628, *išviso lietuvių* — 23.342. — *Iškeliavo iš Amerikos lietuvių ne pyliečių* — 1812, *lietuvių pyliečių* — 603, *viso labo* 2.415.

Visų tautų ne Amerikos pyliečių atkeliavo po šitiek: afrikėnų (juodųjų) — 4.966, armėnų — 5.508, čekų ir moravų — 8.462, bulgarų, serbų — 15.130, chinų — 1.170, kroatų ir slavėnų — 39.562, kubiečių — 3.331, dalmatų, bosniakų, herzegovinėnų — 4.911, danų ir flamandų — 13.012, indų 1.782, anglų — 53.498, finų — 15.736, prancūzų — 21.107, vokiečių — 71.380, graikų — 39.-135, žydų — 84.260, airių — 38.382, italų (šiaur.) — 30.780, italų (piet.) — 192.673, japonų — 2.798, korejiečių — 19, lietuvių — 22.714, magyarų (vengrų) — 27.302, mexicanų — 17.-760, iš Pacific salų — 61, lenkų — 128.348, portugalų — 7.657 ruminijiečių — 14.199, rusų — 17.294, rusinų — 27.907, skandinavų — 52.037, škotų — 24.612, slovakų — 32.416, ispanų — 5.837, Amerikos ispanų — 900 syrų — 6.317, turkų — 1.283 Valijos gyv. — 2.244, vakar. indėnų (be kubiečių) — 1.150, kitokių tautų — 3.330.

Pastebėtina, kad šiais pereitais Amerikos valdiškais metais (iki 30 birž. 1910). immigracija Amerikon labai padidėjo, sulyginus su užpereitais (iki 30 birž. 1909): pereitais metais atkeliavo 1.041.-570, o užpereitais — 751.786, taigi perviršis — 289.784. — Iš pavienių tautų mažiau atkeliavo tik chinų, kubiečių, japonų ir magyarų (vengrų):

chinų pirm. 1841, dabar	1.170
kubiečių pirm. 3.380, dabar	3.331
japonų pirm. 3.275, dabar	2.798
vengrų pirm. 28.704, dabar	27.302

Chinų ir visuomet ne daugiaus kaip po 2 tūkstančiu atkeliaudavo Amerikon (tik 1904 m. buvo atkeliavę 4.327), bet japonų pirma atkeliaudavo gana daug: dešimts metų atgal (1900) jų buvo atkeliavę 12.628, o dar 1907 m. skaičius atkeliavusių Amerikon japonų siekė net 30.824, dabar-gi skaičius atkeliavusių nepasiekė nei trijų tūkstančių. Japonai, matyt, namie pradeda geriaus įsitaisyt ir liaujasi keliavę Amerikon aukso kalnų ieškotų; japonų dabar daugiaus iškeliauja iš Amerikos, negu atkeliauja jon, nes ant 2.798 atkeliavusių buvo 4.377 iškeliavusių. — Vengrų immigracija Amerikon taip-gi sparčiai mažėja: 1907 metais vengrų buvo atkeliavę net 60.071, o dabar tik 27.302, taigi daugiaus kaip perpus mažiau.

Užtai visos kitos tautos nesiliauja keliavę Amerikon. Labjausia auga slaviškųjų tautų immigracija, o ypač lenkų. Pereitais metais iš visų ateivių daugiaus kaip ketvirta dalis buvo slaviai, o iš jų beveik pusė — lenkai. — Visokių tautų žmonių iš Rosijos atkeliavo 186.792. — Pagal viešpatysčių—daugiausia duodą Amerikai ateivių šios: Italija 215.537, Rosija 186.792, Austrija 135.793, Vengrija 122.944 — taigi labjausia nuskurdusios viešpatystės. —

Lietuvių pastaraisiais metais atkeliavo beveik daugiaus negu kokieis kitais metais, nes tik 1907 m. lietuvių buvo atkeliavusių 25.-884. — Geresnio palyginimo dėlei padedame lietuvių immigrantų skaičių už 10 metų:

1900 m. lietuvių atkeliavo	—10.311
1901 m. lietuvių atkeliavo	— 8.815
1902 m. lietuvių atkeliavo	—11.629
1903 m. lietuvių atkeliavo	—14.432
1904 m. lietuvių atkeliavo	—12.780
1905 m. lietuvių atkeliavo	—18.604
1906 m. lietuvių atkeliavo	—14.257
1907 m. lietuvių atkeliavo	—25.884
1908 m. lietuvių atkeliavo	—13.720
1909 m. lietuvių atkeliavo	—15.254
1910 m. lietuvių atkeliavo	—22.714

Iš šitų skaitlinių matyt, kad ir lietuvių immigracija Amerikon sparčiai auga. Žinias apie tai, kokio amžiaus lietuviai daugiausia keliauja Amerikon, buvom padavę viename pirmesniųjų "Lietuvos" numerių (N. 36).

Devyniosdešimtįs metų atgal Amerikon išviso vienais metais tiek neatkeliaudavo žmonių, kiek dabar atkeliauja vienų lietuvių. Paveizdan, 1820 metais išviso Amerikon buvo atkeliavę vos 8.385 žmonės, 1831 metais — 22.-633 (mažiau negu pereitais metais lietuvių). Amerikon pradėjo atkeliaut daugiaus kai pusė milijono žmonių tik nuo 1881 metų. Bet ir nuo tų metų ne kartą atkeliaudavo žmonių į metus mažiau kai pusė milijono. Dar nesenai, 1897 metais atkeliavusių Amerikon skaičius siekė 230.832, o gi ir 1901 metais tik 487.918. Prapliupo važiuoti Amerikon nuo 1903, 1904 1905 metų. 1905 metais pirmu syk Amerikon atkeliavo daugiaus kai milionas žmonių (1.026.499). 1906, 1907 ir dabar 1910 metais atkėliavusių skaičius taipjau peržengė milijoną.

Prasidėjus tokiai didelei immigracijai, Amerikos valdžia priversta buvo suvaržyti ateivystę, ir dabar įleidžiama Amerikon tik sveiki žmonės, turint beto nemažiaus $25. piningais.— Pereitais valdiškais metais valdžia nejleido Amerikon 24.270 atvažiavusių žmonių. Kad geriaus matytųs, kokie žmonės nejleidžiami Amerikon, surašome nejleistųjų skaičių pagal priežasčių:

idiotų ir bepročių nejleista..	181
epileptikų	198
džiovininkų	5
sergančių bjauriomis ar užkrečiamomis ligomis.....	3.123
profesionalinių elgetų	9
argšų	11
ganašių į patapsiančius elgetomis	15.907

tokių, apie kuriuos daktarai paliudyjo, kad jie kame nors yra nesveiki protiškai ar kūniškai 312

kontraktuotų darbininkų ...	1.786
palydovų	349
neturinčių 16 metų ir važiuojančių be tėvų	290
kriminalistų	580
polygamistų	134
anarchistų	5
prostitučių ir nedoriškų moterų	316
merginų ir moterų vyliotojų	179
neturinčių pasportų	50
pagal aktų apie chinų atejvystės suvaržymą	819
gyvenančių iš prostitučių mantos	1

Pagal tautų daugiausią buvo nejleista Amerikon: italų — 3.687, mexikonų — 2.713, lenkų 2.086, graikų — 1.954, žydų 1.567, anglų — 1.041, chinų 909, bulgarų, serbų ir juodkalniečių — 825, rusinų 869, kroatų ir slovėnų 717.

Lietuvių pereitais metais nejleista Amerikon 371. (Taigi viso-proviso pereitais metais *važiavo* Amerikon 23.713 lietuvių).

Ateiviams ne tik varžoma įvažiuot Amerikon, bet jie ir grąžinama iš Amerikos. Tokių pagyvenusių Amerikoj ateivių pereitais metais sugrąžinta iš Amerikos 2.695, jų tarpe 34 *lietuviai.*

Patįs lietuviai išvažiuoja iš Amerikos labai po nedaug: 1909 metais lietuvių išvažiavo iš Amerikos 1.990 žmonių, o 1910 m. dar mažiau — 1.812.

Sių metų rugpjūčio mėnesyj lietuvių atvažiavo Amerikon 1.928.

*) *Suvien. Amerikos Valstijų valdžios metai baigiasi 30 birželio d. — iki šiai dienai suvedama visos atskaitos. Visur minimieji šiame straipsnyj metai yra Amerikos valdiškieji.*

Dėl p. Varkalos baskelbimo.

"Lietuvos" No. 38, pasakodamas apie Valparaiso mokyklą p. Varkala daug nebūtų dalykų pasakė. Jis, matyt, pats dalykų nežinodamas, savo žinias sėmė iš netikusių šaltinių ir pasiuti jis stengesi sunaudoti savo pozicijai. Sitokis padavimas neteisingų žinių negali neužkenkti plačiajai visuomenei ir mes to negalime praleisti tylomis. Jis sako, kad Valparaiso mokyklon priima nemokančius skaityti nė rašyti, kad čia užtenka tūlą metų skaitliu "pratupėti" ir gauni diplomą; kad lietuviai mokiniai automobiliais važinėją, dolarius ir keptas vištas iš mazgelių nuo dėdienių imą ir tt.

To visko čia visai nėra. Nemokančių skaityti ir rašyti čia nepriima, ir diplomai yra duodami ne už tam tikrą metų skaitlių, bet už mokėjimą. Vaičiūnui, štai, ėmė šešis metus diplomas ganti, o Dambrauskas tokį pat laipsnį gavo keturius metus pabuvęs. Taip-gi netiesa, kad lietuviai mokiniai automobiliais važinėją ir keptomis vištomis esą lepinami. P. Varkala turbut tą viską sapnavo pats savo šėtroje ant kalnelio, Valparaise vėšėdamas, ir paskui manė, kad lietuviai mokiniai tą viską turi. Čia giminių užlaikomųjų yra nedaug, ir jie nieko tokio nemato. Tiesa, jie mato automobilius važinėjant ir vištas valgant, bet tik kitus. Likusiejie dažniausiai bulvemis minta ir atliekamą nuo mokslo laiką praleidžia valgyklose prie indų plovimo, arba savo kambaryje, chinams darbą paverždami, savo baltainius skalbia.

Vienok už tas klaidingas žinias mes p. Varkalos taip daug nekaltiname. Mes jį kaltiname, kad jis šitą mokyklą peikia lietuvių visuomenei. Tiesa, jis sako: "rodijau ir dorysiu važiuoti Valparaison mokytis", bet apsišukęs vėl tvirtina: "bet jaigu manai ten išmokti amatą, tai apsirinki". Beto dar mes žinome, kad p. V. ir Chicagoje šitą mokyklą viešame susirinkime peikė, sakydamas, kad tie, kurie čia važinoja mokytis, tik veltui laiką praleidžia ir jis nė vienam nepatariąs ten važiuoti. Tas skamba juokingai, vistiek kaip kad sakytum: "Te, šunie, dešrą, bet tu jos neimk".

Bet šita mokykla išmokina amato ir profesijos, nors p. V. ir nemato, kad "buvęs Valparaiso universitete, ačiu mokslui kurį tenai įgijo, butų užėmęs vietą vertą pagyrimo". Tokių žmonių mes turiame ne vieną. Tokias vietas užima štai pp. Vidikas, Balutis, Levickis, Giraitis, Dr. Brinza, Vitkus, Liutkauskas, Leščinskas, Braškys, Ramanauskas ir kiti. Visi jie savo vietas įgijo ačiu tam mokslui, kurį čia gavo. Ir tokių žmonių lietuvių visuomenė sulauks ir taugians iš šitos mokyklos. Iš labai esančių moksleivių daugelis mokinasi pradinių ir augštesnių mokslų: 2 aptiekorystės; 1 tiesų; 2 matininkystės; 2 medicinos; 2 perdagogijos; keli dailos, viena kalbų skyriuje, daugelis konercijos, amatų (staliorystės, lejininkystės ir t. t.), — jie visi savo paimtas mokslo šakas papaigs čia, išskyrus mediciną, kurios paskutiniai du metai pabaigiama Chicagoje, gaus sau tinkamas vietas taip, kaip ir iš kiekvienos kitos mokyklos ir bus naudingais visuomenei nariais.

Šelnių žinoma, atsiranda, kurie pabuvę kiek laiko mokykloje, eina paskui žmones apgaudinėti, tai užtai mokykla neatsako ir p. V. bereikalo prikiša Valparaiso mokyklai kokį ten apgaviką, kuris tris mėnesius čia pabuvęs, žmones monyja, sakydamas esąs daktaru. Šitas jo priekaišas visai ne vietoje.

P. Varkala netik šitą mokyklą be reikalo lietuvių visuomenei peikia, bet dar kitą perdaug giria irgi be reikalo. Jis tą daro gal su gerais norais. Pienininkystė, ištikro yra svarbi profesija ir reikalinga musų žmonėms mokintis, bet ne visi pienininkais galime būti. Jis gi kviečia ton mokyklon visus ir kas moka kiek ką ar ne, o ten, kaip iš jo kalbos matyt, reikia turėti jau šokią tokią pradžią, kadangi ten jau mokinama ir chemijos, ir elektrikos. Bemoksliui šie dalykai visai neprieinami ir ten toks, nuvažiavęs, gali ant patarėjo tik rugoti. Taigi tokie skelbimai yra tik žmonių suvedžiojimu ir nuo p. Varkalos, kaipo rimto žmogaus, mes to nelaukėme. Jis galėjo apie tą mokyklą visuomenei pranešti nežemindamas šitos ir neslėpdamas žinomų dalykų apie ją. Šitos dvi mokyklos abi gali buti mums naudingos. Nevienas ir iš Valparaiso, prisirengęs, gali nuvažiucti ten pienininkystės mokintųs, jai tas jam patiks. Jos nė kiek nestovi viena kitai ant kelio ir p. V. bereikalo tik visus tuos dalykus pramano. Čia yra du mokiniu, besirengiančiu kitur važinoti agronomijos mokintųs; vienas žada mokintis girininkystės, bet jie negali ten stoti be prirengtino mokslo, o jis jiems prieinamas tik čia. Targi p. V. neteisingai informuoja.

Nemažiau klaidingai ponas V. informuoja visuomenę ir apie musų kningyno stovį. Jis sako, kad šitas kningynas yra "privatiškose rankose pačių lietuvių studentų", ir pripažindamas, kad "kningynas dabar yra gerai tvarkomas", jis pataria S. L. A. ar "Aušrai" paimti jį savo kontrolėn, nes, esą, "Valparaiso mokykla, tai ne lietuvių mokykla, tik "Brown, Kensey and Co." ir lietuviams iš čia iskrikus, kningynas kaszin kam teksiąs, o S. L. A. paaukauti pinigai ir kitos lietuvių aukos dingsią.

Kningynas nėra privatinėse kieno rankose, nė nuosavybė mokyklos, tik "Literatūriškos Draugijos Lietuvių Valparaiso Universiteto" turtas, kurio pp. Brown, Kensey and Co. ar kas kitas negali užgriebti; pakrikus gi draugijai, šitas jos turtas negali tekti kaszin kam, nes jos įstatuose pasakyta, kad draugijoj likus tik trims nariams apie esantį jos kningyną turi buti pranešta visuomenei per laikraščius ir jis turi buti perleistas kitai kokiai draugijai, pirmybę davus moksleivių draugijai. Sita draugija turi tiesą rupintis savo turtu pati, kaip ir kiekviena kita draugija. Jai kningynu rupintųsi kas kitas, tai butų mums palengvinimu, nes mums kas bertainis metų atliktų 15 centų, kuriuos męs dabar mokame jo užlaikymui, o kurie mums labai brangųs. Bet naudingiaus ir mums patiems ir visuomenei, jai męs tuomi rupinamės patįs, nes pripratame ir tvarką vesti ir godoti tą, kas yra mūsų.

Kad S. L. A. ir kiti aukautojai šitam kningynui nesumetė savo piningų balon, bet naudingą lietuvystei darbą nuveikė, tai tą kiekvienas, apsilankęs kningyne gali matyti. Šitas kningynas suriša mus į krūvą, leidžia mums sulietuvių darbais apsipažinti ir tuomi mus prie tautos daugiaus pririša. Todėl geistina butų, kad visuomenė nepasikakintų tuomi, ką jau yra padariusi, bet sušelptų ir ant toliaus. Nes męs vis-gi neišgalime visų kningų įgyti ir kitos, net ir gana svarbios, liekasi mums neįmomos. Mes už tai, ką jau gavome, esame labai dėkingi, kaip S. L. A. aukavusiam kelis šimtus taip ir kitiems ir tikimės su laiku jieros už tai atsilyginti.

Dabartinis kningyno stovis:

Lietuviškų apdarytų kningų — 227; svetimose kalbose apdarytų — 71, viso apdarytų 298. Lietuviškų neapdarytų — 464; svetimose kalbose — 78, viso neapdarytų 542. Labu 840 kningų. Magazinų, žurnalų, laikraščių ir kitų, kaip senų taip ir nuajų perijodinių leidimų lietuvių ir kitose kalbose yra 226, kalendorių 18. Lietuviškus laikraščius Amerikoje išleidžiamus gauname visus, išskyrus "Laisvąją Mintį" ir "Dagį". — dykai. Iš Lietuvos gauname "Lietuvos Žinias" "Viltį" ir "Draugiją". Apmokamai atsiima "Viestnik Znanija" ir "Popular Science".

Paskutiniais laikais dovanai apturėjome kningų: 11 nuo p. A. Olšewskio, 5 nuo p. J. J. Statkaus, 2 kningas ir perijodiškus leidinius nuo p. V. Lesčinskio, 1 nuo p. K. Mikolaičio, 4 per, leidinius nuo p. J. J. Smailio, 3 nuo p. Lukošiaus, 5 per. leid. nuo p. Pratapo, 1 kningą ir 4 metų kompletai Vienybės Liet. nuo p. I. Jakščio ir taipgi po vieną nuo pp. A. Kartono, K. Šeštoko, J. Žvingilos M. J. Damijonaičio.

Tai visas musų kningyno turtas, priskaičius dvi indauji ir kitus mažesnius kambario daiktus. Kad męs jį gerai užlaikome, tai pripažįsta ir pats p. Varkala.

Iš to visko kiekvienas gali matyti, kad čia netik Brown, Kenseys ir Kom. mokykla, bet ir gražus lietuvių židinys, iš kurio lietuvystė, tikime, gali šio-to geresnio sulaukti. Todėl ne visuomenė reikia nuo jo šalinti tik dar vis šitą židinį kurstyti.

"Lit. Dr-jos Liet. V. U." vardu
Pr. Sivickis,
Pr. Gudas.

Nedėlios rytą.

Petras atsikėlė septintą ryto; būdamas pats gaspadine ir gaspadorium, valė savo triobą. Julius truputi pagiriotas, nors su skaudama galva, bet ir tas pakilo aštuntą, nes buvo nedėlios rytas, beto-gi jautė turįs išdžiuvusią burną.

Pabarškino kažinkas į duris. Tai Calis atnešė skalbinius; Julius net nudžiugo: "sey Cali! Būk taip geras parnešk pantę alaus, man taip nesmagu". "Gerai, atsakė Calis, aš ir noriu, duok peną; prie alaus visiems linksmiaus"—Petras vis trusės trioboj. Calis gyrėsi kaip jis buvo Lietuvoj, kokiais arkliais važiuodavo, paskui kaip kariumenėn pakliuvo, kokią garbę ten turėjo. Pasakė, jog čion lankosi koks tai šventas misijonierius, ir stebūklus rodo, nors jis pats dar jų nematęs; pagalios darodinėjo, jog stebūklai yra tikrai ir kad jie visados gali atsitikti. "Štai pavyzdin, sako Calis: Mulkių kaime atsitiko nelaimingą mirtis Malinauskų močiutei, kuri pareidavo iš kapų ir neduodavo ramumo namiškiams. Žmogus buvo pardavęs ūkį ir nusipirkęs kitą už dešimties mylių, bet ir ten tas pats atsikartodavo; tada žmogus buvo priverstas parduot ūkį ir atkeliavo Amerikon ir čia jau velionė močiutė nebesuranda". "Netiki, rėkė Calis, tai kada atvažiuos Malinauskas, aš pašauksiu tave.... Papasakos".

Petras pyko ir šaukė, kad stebūklų niekad nebuvo ir nebus. Kad stebūklų nėsą, rodąs ir šis atsitikimas. Zanavykų parapijos klebonui Kadugiui zakristijonai pavogė kiaulę ir paskerdė. Nors kuningas ir manė, kad tik jie tą galėjo padaryt, bet nebuvę tikrų prirodymų. Vieną dieną prieš kuningo iškeliavimą į vaisės, jo gaspadinė jam pasakė: "Tėveli! aš tikrai manau, kad mūsų kiaulę pavogė zakristijonai; bet kad tai tikrai patyrus, šitaip padarykim: aš įlysiu į šėpą, o tamsta, nuėjęs pas zakristijonus, pasakysit, kad męs rengiamės iškeliaut, ir norim palikt tą šėpą pas juos par naktį, kad kas neišvogtų daigtus. Aš, toje šėpoj būdama, išgirsiu ką jie kalbės". Gerai, Kuningas pranešė apie tai zakristijonams, tie sutiko. Parėjęs, gaspadinę į šėpą įdėjo, pridėjęs jai dar valgių: mėsos, sūrio, duonos ir tt., šėpą nugabendino, pas zakristijonus, pastatė kampe ir iškeliavo. Vakare zakristijonai valgo minėtą kiaulieną ir juokdamies sako: "kad tai kuningas dabar žinotų, štai mums būtų čia ne vieta, da ir į kalėjimą patektume. Bet ir gardi mėsaitė. Žiūrėk jauna kiaulaitė, o dar kaip nupenėta". Gaspadinė, šėpoje tą girdėdama, neiškentė ir tarė: "Ar tai jųs toki bedieviai, jus latrai, vagįs, razbainikai! Mus kuningėlio kiaulę pavogėt, ir da tyčiojatės! Pasakysiu viską kuningėliui!...."

Baisus sumišimas pasidarė; prasiverė šėpos durįs — kuningo gaspadinė išėjo; jie ją už gerklės truputį palaikė, tai aptilo. Dabar jiedu kalba. "Tik gerai užsiginkim, o niekas nežinos kas pasidarė. "Dar prigrūdo gaspadinei sūrio į burną, patupdė šėpon ir uždarė durįs. Ant rytojaus kuningas atsiėmė savo šėpą, padėkojo zakristijonams už jos palaikymą. Bet, neilgai trukus, kuningas sugrįžo ir tarė: "Žinote, toj šėpoj, kuri pas jus stovėjo, buvo mano gaspadinė. Aš mat maniau, kad jųs mano kiaulę pavogėt; norėdamas tai patirti, įtupdžiau ton šėpon gaspadinę, įdėjau jai valgių; ją štai dabar radau nebegyvą, matyt mirė todėl, kad gert nieko neindėjau. Nabagės dar valgyta, pilna jos burna sūrio, ji paspringus. Atleiskite man, kad taip pasielgiau; bet būkite taip geri, nuneškit ją vakare į kapus ir užkaskit, nes apsiskelbimas čion butų nei šioks nei toks, o žmonėms aš pasakysiu, ad jį iškeliavo. Jums dar už tai gerai atlyginsiu".

Zakristijonai sutiko, tik vietoj nunešti į kapus, laikinai įmetė kūną į savo kamarą. Porai dienų praėjus vakare zakristijonas pamatė per langą kuningą skaitant piningus. Jis velionę ant pečių prinešęs prie kuningo lango kyšt, ir jau rodos atidaro langą lyst vidun. Kuningo ir blusos numirė; žiburys užgeso, kuningas pats pasislėpė. Atbėga kuningas rytoj rytą ir sako: "žinai ką, žmogau, tai moterėi, kaip męs žinome, atėjo netikėta mirtis, todėl jinai dabar pareina pas mane". Zakristijonas nusistebėjo. "Netiki, šaukia kuningas,—teisingai sakau, vakar vakare parėjo ir par visą naktį žiūrėjo per mano langus. Žinai ką, nueik nakčia ant kapų, atkask jos kūną, nukirsk galvą, ir įdėk į tarpkojį, o tu už tai gausi gerą užmokestį".

Zakristijonas paklausė kuningo, nunešė į kapus, užkasė, ir iš ten jau ji daugiaus nebeparėjo.

Tai tokie stebūklai visur taip pasidaro" — užbaigė Petras.

Calis pasipiktinęs Petro papasakotu stebūklu, išsinešdino par duris. Julius pylėsi paskutinį stikla alaus; Petras vis dar nerimavo ir niekino žmones, netyrinėjančius stebūklų.

J. V. Vitautas.
J. V. Vitautas.

"Aušros" vakarinės mokyklos.

Nuo antros spalių mėnesio pusės prasidės mokslas "Aušros" rengiamosiose vakarinėse mokyklose. Jose bus išguldoma šie kursai: 1) aritmetikos, 2) algebros, pritaikytinos geometrijos ir braižymo bei planų skaitymo. 3) anglų kalbos ir 4) lietuvių kalbomokslio. Už kiekvieną kursą reiks užsimokėti paskirtą — labai mažą — mokestį. Galima bus naudoties ir iš atskirų lekcijų (neklausant kurso ištisai) — jeiga į atskirą kiekvieno kurso lekciją (už valandą), skiriama 10c. Tik algebros, geometrijos, braižymo bei planų skaitymo atskiros lekcijos bus kiek brangesnės.

Visi kursai, išskiriant lietuvių kalbomokslio kursą, tęsis per aštuonis mėnesius. Aritmetikos kursas bus plačiausias: apims numeraciją, keturius veiksmus, trupmenas, dešimtines trupmenas, procentus ir k. Algebros bus išguldoma tiek, kiek jos reikia geometrijai; geometrijos bus duota svarbiausi pagrindai ir tie visi dalykai, kurie reikalingi praktiškam pritaikymui įvairiems amatams; braižymo lekcijose bus labjausia atkreipta akis į planų piešimą ir jų skaitymą. Anglų kalbos kursas ypač bus svarbus, nes panašių kursų Chicagoj, rodos, neikieno nerengiama, o vakarinėse miesto mokyklose šįmet nebus imama svetimtaučių mokytojų anglų kalbai išguldinėti, taigi ten nebus ir lietuvio anglų kalbos mokytojo; tokiu būdu ten aglų kalbos išmokti visai jos nemokančiam bus gan sunku. Lietuviams parankiausia bus imti anglų kalbos lekcijos "Aušros" vakarinėje mokykloje. — Lietuvių kalbomokslo lekcijose bus mokinama ypač syntaksio.

Kas norėtų į tą ar į kitą kursą įsirašyti, tepasiskubina. Kreipties galima pas J. Ilgaudą, 1613 So. Halsted St.

Smulkesnis mokyklų programas ir apie lekcijų pradžią bus pranešta kitu syk.

Tikėjimų Istorijos Rankvedis

Su paveikslais

Parašė, bendradarbiaujant kitiems mokslininkams,

P. D. Chantepie de la Saussaye,

Teologijos profesor. Amsterdame,

Vertė J. Laukis

gijos ir ima dalyvumą visuomeniškuose tikėjimiškuose veiksmuose, kaip ir kad jis teipgi butinai priklauso prie vieno keturių Madschabų. Tokiu budu judėjimas sufi, kuris išpirmo, tarytum, turėjo paversti islamą į niekus, buvo įvestas rubežiuosna ir dabar pas sunnitus yra vienu tikriausių budų tikėjimiškos mąsties sužadinimui ir jos veiklybės palaikymui.

53. ŠIITAI.

Nusisiuntimo raštai.. G. von Flomen, *Recherches sur la domination arabe, le chiitisme et les croyances messianiques sous le Khalifat des Omayades* (Verhand. Kon. Akad. Amsterdam 1894). K. Snouk Hurgronje, *Der Mahdi* (Revue Coloniale internationale 1886). G. D. Von-Gelder, *Mohtar de valstche profect* (1888). M. J. de Goeje, *Mémoire sur les Carmathes de Bahrain et les Fatimides* (1886). *S. Gluiar, Fragments relatifs a la doctrine des Ismaëlis* (1874). Sylvester de-Sasi, *Exposé de la religion des Druzes* (II t. 1338). Wrestenfeld, *Geschichte der Fatimiden-Shalifen* (1881). Defremerî, *Essai sur l'histoire des Ismaëliens ou Batiniens de la Perse plus connus sous le nom d'Assassins* (J. As. 1856). S. Gluiar, *Un Grand maitre des Assassins* (J. As. 1887, I.). G. Goldziher, *Beitraege zur Litteraturgeschichte der Schi'a und der sunnitischen Polemik* (1874).

Šiitų tikėjimas aprašytas pas N. W. E. Baillie, *Adigest of the Mohummedan Law.* Imameen code (1869). A. Querry, *Recueil de lois concernant les Musulmans Schyites* (2 t., 1871—72.). —

Visai kitaip vystėsi šiitų tikėjimas, negu sunitų. Šitos antros didelės mahometonų šakos atsiradimą męs jau išdėjome trumpai ir nurodėme, kad išpradžių šitas vardas priklausė Ali šalininkams, kokia jų dvasios pakraipa nebutų buvusi, nors didelė jų dalis pripažino Ali ir jo padermę įstatymiškos teorijos atstovais. Ant nelaimės Alidai pasirodė mažai tinkančiais pasekmingai lošti savo rolę: vyresnysai sunus Ali, Hassan, tuojaus atsisakė nuo savo teisių naudai Omojado Muavijos, jaunesnysai gi Gusein drąsiame požygyje Kufon 680 m. nukentėjo kankinio myrį. Po šitam terp Alidų šalininkų išėjo pasidalinimas į dvi puses: diduma pripažino imamo teisę išimtinai Hassano ir Guseino sunums, remdamiesi tuomi, kad šitie Ali sunus be to buvo pranašo anukais, (per Fatlimą); kiti gi išrinko trečią Ali sunų, nuo jo kitos pačios, vardu Mohammed-ibn-al-Chanafidža, nežiurint į tai, kad jis neturėjo noro inti ant savęs politiškas priedermes ir Mekkoje vedė dievobaimingą ir nuošalų gyvenimą. Tuo tarpu vienas spekuliantas, rods originališkas asmuo, vardu Muchtar, prisidengė jo vardu, idant Kufoje iškelti, teisybė neilgam, sukilimo vėluką ir atkeršinti už Guseino myrį jo mušikams. Šitam jis sakė, kad jis turėjęs nuo Dievo apreiškimą ir visokiais vyliais pataikė žmones apjakinti; bet galiaus jis likosi užmuštas mušyje. Bet Mohammedo pasekėjai vis dar nesiliovė buvę ir net kaip jis 700 m. numirė, išėjo paskalas, jog jis yra gyvas, pasislėpęs kur ten Radva kalne į vakarus nuo Medinos ir kuomet-nors vėl sugryšiąs. Tam panašų skelbė dar mirus Ali tulas Abdallach-ibn-Saba, turbut atsivertęs žydas, tvirtindamas, jog Ali yra gyvas, jog griausms tai jo balsas, žaibas jo kardas ir jog jis pats ateis užtvoksti ant žemės teisumu, nes ji dabar pilna yra neteisybės. Tokiu budu galima sakyti, kad žydiškasis mokslas apie Mesiją šitoje dėstyje yra pritaikomas prie Ali; mokslas apie pasislėpusį imamą išpradžių pasirodo islame tarytum tik, kad duoti progą apgavikams ir spekuliantams lošti tarpininku rolę. Abbasidai, Abbaso, pranašo dėdės ainiai išdarinėjo tą su puikiausia pasekme. Šitai, antroje Omajadų valdymo pusėje jie siuntinėjo visur savo misijonierius (dais) skelbti pranašo šeimynos naudai, neminint vardo ir veikiant neva naudai tulo Ali ainio, kuris, idant nekompromituoti savęs, norėjo savo vardą iki laikui užslėpti. Misijonieriai puikiai savo darbą atliko ir rado daug pasekėjų rytinėse viešpatybės provincijose, Chorazane, kur aplinkybės ypatingai buvo šitam patogios. Visa kam gana susiruošus, Abu-Muslim iškėlė juodą sukilimo vėluką: paskutinis Omajadų chalifas Mervan II buvo sumuštas 750 m. mušyje ties Zaba ir rado sau myrį Aigipte. Tas pats likimas ištiko didesnę jo šeimynos narių dalį ir Abbasid Abul-Abbas užėjo ant chalifų sosto. Apgauti Alidai ir jų šalininkai pasitenkino pasaka, buk Abu Gašim, Mohammedo-ibn-al-Chnnafidža sunus savo įstatymiškas teises perdavė Ali-ibn-Abdallachui-ibn-abbasui. Bet ne visi davė save tuomi apgauti: tai čia, tai ten kilo atlidiškieji maištai pasidarė ypatingai pavojingais valdant antram Abbasidui Mansurui; bet šitas veiklus valdovas su drąsia energija pataikė juos apmalšinti ir išvengti pavojaus, teip kad ir ant toliaus Abbasidai sostą paliko savo pasekėjams.

Prie šito reikia pridėti, kad griežtai įstatymiškieji šiitai nenorėjo turėti jokio reikalo nė su Mohammedu, nė su Abu Gašimu, nešnekant jau apie Abbasidus, kadangi jie pripažino tik Fatimos ainius. Vienas šitų paskutinių vardu Zeid, valdant Omajadui Gišam, bandė sukelti maištą Kufoje, kuris vienok tuojaus nutilo, jam likus nugalabintu (740). Vienok jo pasekėjai, kuriuos vadina Zeididža, arba Zeiditais, likosi ištikimais jo ainiams; tuli paskutinių vėliaus įsteigė dinastijas Deileme ir Tabaristane, kiti pietvakarinėje Arabijoje (Sanaa). Šitie zeiditai terp šiitų užima ypatingą vietą, nes jie, priešingai tikriems šiitams, pripažysta Abu Bekrą ir Omarą įstatymiškais chalifais ir tikėjimo klausimuose seka mutazilitų mokslą. Įstatymas jų apskritai sutinka su sunnitišku ir tik antraeiliniuose klausimuose nuo jo skiriasi.

Kiti šiitai Zeido savinimus atmetė ir pripažino teises jo broliui Mohammedui; juos paprastai vadina imamidža, — teipogi "garbintojais dvylikos", nes jie pripažysta dvyliką sekančių vienas po kitam imamų, butent: Ali, Hassaną, Guseiną, Ali Mohammedą, Dža'farą, Musą, Ali-ar-Ridchą, Mohammedą, Ali Naki, Hassan Askari ir Mohammedą. Visi jie be trijų pirmutinių ir Ali-ar-Ridcho aplamai buvo dievobaimingais mahometonais, niekuomet neturėjusiais politiškos svarbos. Ali-ar-Ridchui pąrsiėjo duoti savo vardą suvienijimo tikslui sekamam chalifo Al-Mamuno, to paties, su kuriuo jau turėjome progą susipažinti kaipo su mokslo globėju ir Mutazilitų draugu. Ali-ar-Ridch buvo sužiedėtas su viena chalifo dukterų ir apšauktas sosto įpėdiniu; jo vardą pradėjo net ant pinigų mušti ir žalia Alidu vėliava buvo Al-Mamuno priimta. Šumanymas buvo neblogai sumastyta patraukimui šiitų Abbasidų pusėn; vienok ji nenusidavė, ačiu didžiausio sunnitų gardo (Bagdado) priešingumui, po ko Ali kaip sykis į laiką numirė (818), tur but chalifo nunuodytas. Jo Kapas Meschede ir po šiai dienai yra viena iš tankiausiai lankomų maldininkais vietų, greta su Kerbela, kur numirė Gusein ir Nedžefu, kur, kaip menama, palaidotas chalifas Ali; paskutinės dvi vietos yra turkų apskrityje. Šitos trys šventos vietos šiitams atstovi Mekką ir Mediną, nes šituose sunnitų gardduose jie yra vienval liaudies neapkenčiami ir maldinė jų nuotaisa ant pranašo kapo gadinama nėtymu kapo palaidoto šale jo Omaro, kuriuo jie biauriši. Daugelis dievobaimingų šiitų liepia save palaidoti Nedžefoje ar Kerbeloje, idant silsėtis šale palaimintojo imamo; ilgos nabaštikų virtinės be atvangos traukią čion iš visų šiitinių kraštų, skleisdami orą, teršantį lavono dvoką.

Pirma negu pradėsime aiškinti toliaus dvylikos garbintojų istoriją, turime dar gryžti prie ano Ali-ar-Ridcho, idant pastebėti vieną iš indomiausių apsireiškimų mahometoniškų sektų istorijos srityje. Buvo, ve, toki šiitai, kurie pripažino įstatymišku imamu ne Ali-ar-Ridchą, tik jo brolį Izmaėlių. Jam mirus jo šalininkai, tarytum, turėjo iškrikti, bet kol jie dar svarstė, kas reikia daryti, vienas gudras apgavikas pasinaudojo patogia proga, idant dar kartą turėti naudą iš mokslo apie paslėptąjį imamą. Tasai žmogus vadinosi Abdallach-ibn-Maimun. Jis padarė svarbų atidengimą, buk svieto istorija vyksta taisykliškais periodais ir regimai dalinasi į septynis tokius periodus, pradžia gi kiekvieno jų visuomet atsižymi pranašo atėjimu. Šeši toki periodai, surišti su vardais Adomo, Nojaus, Abraomo, Maižio, Jėzaus, ir Mahometo, jau praėjo; nėra abejonės, jog ir septintas artinasi prie galo, kadangi kiekviename periode savu keliu buva septyni imamai, o Izmaėlius po Mahometui buvo lygiai septintu. Bet kadangi po Mahometui negalima daugiau pranašo laukti, tai aišku, kad septintas ir paskutinis, tik ką prasidėjęs periodas turi atsižymėti Machdi atėjimu, o paskui eina svieto pabaiga. Bet šiitai tvirtai tikėjo, kad šitasai Machdi turi rastis iš Fatimos giminės, teip kad likosi pripažinti, arba kad Izmaėlius nenumirė ir turi ateiti vėl kaipo Machdi, arba kad kitas tuo tarpu nežinomas Alidas bus žadėtuoju Machdi. Kas buvo nežinoma miniai, tą žinojo vienas sužinodintas žmogus ir panašiai tam, kaip Melchisedek kadaisia pažino Abraomą, teip dabar Abdallach buvo tikinčiu ir žinomo jam vienam slaptingo asmens tarpininku.

Abdallach geriau negu kiekvienas kitas su manomo slaptinio mokslo pagelba mokėjo padaryti šitą teorija prieinama miniai ne tik terp šiitų, bet ir terp sunnitų ir net terp krikščionių, žydų ir magų, kurie visokiais vardais išganytojo laukė. Jis sutvėrė mokslą apie paslaptybę prasmėje šventų knygų, ypatingai Korano, kurį jis suprato ačiu savo ypatingiems prietikiams su Machdi. Su alegorijos pagelba ir tt. jis pasėmė iš švento rašto negirdėtus faktus, kurie galų-gale susivedė atmetimui visokio besąlyginio tikėjimo ir, sprendžiant sulyg to laiko žinių, susidėjo iš keisto mišinio gnostiškų, parsiškų ir filozofiškų elementų. Jis buvo gana atsargus, idant tuojaus atidengti savo klausytojams pilną teisybę ir tenkinosi tuomi, kad akino jų žingeidumą, kėlė abejonę, ir galiaus išreiškė jiems, kad reikia pereiti septynis įvairius laipsnius, idant pilnai buti pašvęstu dieviškoms slaptybėms. Bet pirma šito pasiekimo reikia platinti mokslą apie greitą Machdi atėjimą ir gauti jam pasekėjus. Šituo tikslu Abdallach visur išsiuntinėjo savo misijonierius.

Čion dar paminėsime, jog terp naujo mokslo pasekėjų buvo teipgi Chamdan Karmat, nuo kurio gavo savo vardą Karmatai, dariusieji ilgą laiką maištą Irake, Syrijoje ir ypatingai Bachreine (pietvakarinėje Arabijoje). Paskutinėje iš paminėtų provincijų, po tulo Abu-Tagiro vadovybe, jie tapo tokiais galingais, kad grėsė Bagdadui ir 930 m. užkariavo Mekką. Tąsyk jie paglemžė senovės šventą akmenį ir tik po 20 metų sugrąžino jį atgal. Šita aplinkybė nurodo į tai, kad jie veikė teipgi prieš senovės šventus papročius ir šventus daiktus. Bet vietos stoka neleidžia mums išdėti čion ir papildyti prieštaringas ir nesirišančias žinias apie tikėjimiškus sukilimus ir Karmatų įstaigas.

Ir teip, męs vėl gryžtame prie Abdallacho istorijos. Persekiojamas valdžių, jis varė toliau propagandą iki galui savo dienų Salamidžoj Syrijoje. Po to jį pasekė jo sunus Achmed, mirus gi ir šitam, galiaus pats Machdi atėjo pas berberus šiaurinėje Afrikoje, terp kurių misijonieriai turėjo ypatingą pasekmę. Jis vadino save Obaidallach ir savo genealogiją vedė nuo Fatimos, dėlko jo įsteigtos dinastijos nariai vadinosi Fatimidais; bet, anot europinių tyrinėtojų, tai buvo apgavikas iš tikrų Abdallacho giminaitis, kurio tikras vardas buvęs Said.

Fatimidai tik tąsyk pasiekė pilną galybę, kaip 969 m. paėmė Aigiptą ir pernešė ten savo buklę, teip kad ne sykį rodėsi, jog Abbasidų valdžiai atėjo galas. Tuo tarpu pavojus, kuris grėsė islamui iš jų pusės, buvo prašalintas. Aigipto gyventojai buvo griežti sunnitai, valdonai gi buvo tiek išmaningi, kad pilnai susitaikė su stačiatikybe. Tik šeštas šitos dinastijos valdovas, Chakim (996—1021) dar kudikiu budamas užėmęs sostą, yra išimčia tame dalyke. Tur but po fanatiškų izmaėliškojo mokslo pasekėjų intekme, jis nuveikė kelis labai keistus dalykus ir net norėjo, kad jį garbintų kaipo dievybės įsikunijimą. Išsauktas tuomi nesitenkinimas apsimalšino tik tuomet, kaip Chakim staiga išnyko slapta ir niekas nežinojo, kas su juo atsitiko. Jo pasekėjai, kaip antai, Chamza ir ad-Darazi skaitė jį, kaip jam mirus, teip pirma to, dievybės įsikunijimu. Jie atrado patogesnę dirvą savo skelbimui terp Sivano gyventojų, kurie dar ir dabar nuo vardo ad-Rarazi vadinasi Druzais. Teisingai sakant, jų negalima skaityti prie mahometonų, nes kaip jų tikėjimo sistema, teip ir tikėjimiškas įstatymas, kurį jie užlaiko, turi greičiau priešislamišką pobudį, kiek apie tai galima spręsti iš jų šventų knygų. Iš šitos pusės juos galima priskirti prie tos pačios rųšies, ką ir jų paveiktuosius Nozairus, gyvenančius šiaurinėje Syrijoje ir tinkamus skaitytis tikrais stabmeldžiais, nors daugelyje sanprotavimų ir papročių jie susitaiko kaip su krikščionimis, taip ir su mahometonais.*) Apskitai Syrijos kalnuotoji šalis visuomet buvo dėkinga dirva visokiai eretikybei ir gnotiškoms sektoms, kaip tą matysime žemiau.

Assasinų sekta priklauso prie tos pačios kaleinos apsireiškimų, ką ir karmatų bei izmaėlitų mokslas; savo vardą Assasinai gavo nuo to, kad vartojo svaiginantį gėralą išgaunamą iš kanapių ir vadinamą arabų kalboje hašiš. Šita bendrija buvo įsteigta 11ame metašimty tulo Hassano-ibu-Sabbo ir išpradžių kėlė neramumą Persijoje, ypatingai į pietus nuo Kaspijos juros sunkiai prieinamuose kalnuose, kur assasinai turėjo net kelias tvirtoves, k. a. arelio lizdas Alamut, kurį jie per du metašimčius mokėjo apginti nuo siunčiamų prieš juos būrių, kol mongoliškasis chanas Gulagu nepadarė galo jų gyvatai 13-me metašimty. Bet jų pajiega rėmėsi ne tik jų prieigos neprieinamybe, pasekėjų skaitlingumu ir idėjų originališkumu, bet ir savo organizacija, ir vartojamų jų budų beširdiškumu. Assasenai buvo slapta bendrija, kurios nariai be atsisakymo klausė savo valdovo, europinėse chronikose paprastai vadinama "kalnų seniu". Budu, jų vartojamu, buvo užmušimas, prie kurio lieptinai buvo pratinami jaunesnieji bendrijos nariai;

*) Slg. šitam straipsnį M. E. Solisbury, Journ. or the Amer. Orient. Soc., t. VIII. Clement Huart, La poésie religieuse des Nosairis — Journ. Asiat. 1879, t. II, p. 190 — 261. — Walf, Auszuege ausdem Katechizmus der Nossairier — Z. D. M. G. III ir tt.

(Toliau bus).

S. K. Krukovskaja.

Chinija.

Dangiškosios ciesorystės gyvenimo ir papročių vaizdeliai.

Su paveikslais

Vertė J. Laukis

dumblą ir kvėpuoti dumblo tvaiku. Ryžių renkama dvi pjūtis per metus. Ryžių laukams nemaža kenkia maži, balti kaip sniegas ryžiniai paukšteliai, nuo kurių chinai apsigina baidyklėmis.

Tas pats laukas, nuo kurio nuimta ryžiai, ariama išnaujo, gerai įtręšiama ir užsėjama kitais javiniais augalais: pupomis, kviečiais, miežiais, žirniais, ir iki prasideda pavasaris renkama antra pjūtis. Paskui tas laukas vėl perariama, įtręšiama ir sodinama ryžiai. Taip permainoma javai ant chiniškojo kaimiečio lauko; nei vienas laukas nepūdymauja, nei vienas žemės mastas nenueina niekais.

Ant augštesniųjų laukų sėjama tabakas, medvilnė, cukrinės nendrės, arbata ir tt. Pietinėje Chinijoje pas kiekvieną kaimietį darže visuomet rasi ryžius ir arbatos krūmą.

Arbatynai, priešingai ryžiams, paprasta želdinama kalnuose, ant sausos dirvos. Arbatos krūmas išauginama iš sėklų. Norint neduoti jam išaugti į augštį ir gauti kuodaugiausiai nuo jo lapų, viduriniai stiebai yra nulaužoma. Tąsyk jis šakojasi iš pat šaknų daugybe šakelių ir apsidengia nuo viršaus iki apačiai šiksnėtais blizgančiais, be paliovos žaliuojančiais lapais. Jo gražus, balti žiedai yra be kvapsnies. Arbatos lapai yra skinama du kartu per metus, pavasarį ir rudenį, į 4—5 augalo gyvatos metus. Pirmas rinkimas duoda geresnę arbatą. Lapai skinama rankomis ir džiovinama ant didelių geležinių įkaitintų skauradų. Išdžiovinti lapai supilama ant sausų ragažių, trinama tarp rankų delnų ir atvėsus, vėl dedama ant skauradų. Tas daroma 4—5 kartus ir iš 3 svarų žalių lapų gaunama 1 svaras tamsiai žalios arbatos. Juodoji arbata pritaisoma kitokiu būdu. Arbatos lapai dedama į didelius rėčius ir laikoma ant vandens garo, arba pamerkiama kokiai pusei minutos verdantin vandenin. Paskui džiovinama ant karštos skardinės lentos ir suruituliuojama tarp rankų. Nuo visokeriopo apdirbimo priklauso įvairios arbatos rųšįs. Pirmu kartu holandiškieji pirkliai parvežė arbatą Europon 1610 m. 1638 m. caras Teodoro Mykolas Romanovas aplaikė arbatą dovanų per Maskvos pasiuntinį Chinijoje. Nuo to laiko arbata tolydžio ateidinėjo Europon ir sparčiai išsiplatino.

Nemažiaus naudos chinui atneša medvilnė. Šitas augalas yra daugiaus kaip masto augščio. Medvilnė randama kuone perdėm visoj Chinijoj ir mėgsta smiltėtą apydrėgnę žemę. Jo vaisius — pūkai kevale, kurie išgrynintoje išvaizdoje vadinama medvilne ir vartojama padirbimui knatinių audimų. Kaimiečiai savo medvilnę verpia ir audžia patįs, nors dabar jau Chinijoje yra kelios medvilnės verpyklos.

Chinų darbštumas yra stebėtinas. Jie dirba be perstojimo nuo ryto iki vėlam vakarui. Dirba kol nepailsta, paskui gula, nežiurėdami to, ar tai bus diena, ar naktis, paskui kelias ir vėl dirba. Tankiai juos išvysi prie darbo vidūnaktyj arba prieš švintant. Chinai visokį darbą skaito garbingu: pas juos nėra "balto ir juodo darbo". Akmenaskaldis padienis, dailydė aplaiko tokią jau pagarbą kaip ir gydytojas, dailininkas.

Kiekvienas chinietis moka keliatą amatu ir jai pam nesiseka su vienu, tai jis imasi kito. Daugelyje provincijų žemdirbiai yra taipgi ir amatininkais: jie patįs audžia, verpia medvilnę ir daro audimą. Dirbtuvių Chinijoje yra dar labai maža ir todėl visa pramonija yra smulki, naminė, prasta. Chiniškasis amatininkas padaro stebėtinus sulig jų smulkmeniškumo daiktus. Ypatingai jie yra išsilavinę skaljnių pynime: jiems sekas nupinti tokios tankios skalinės, kad į jas galima net vanduo pilti. Jie taipgi yra pagarsėję dažymo menu; dažus jie padaro iš augmeninių sunkų. Nemažiaus žinomi yra jų verniksiniai ir žalvariniai išdirbiniai. Chiniškasis verniksas yra išgaunamas iš medžio ir atsižymi neišpasakoma ištverme. Tiesiog yra stebėtinas jų drožinėjimas medyje, drublio kaule, rage ir kietuose akmenyse. Chinai yra sumaningi išdirbystėje porcelėninių daigtų, juodylų ir popieros, verpime ir audime šilkų. Popierą jie dirba iš bambuso stiebelių, jurų, augalų, šilkavabzdžio išnarų. Kiekviena šeimyna augina nedidelį skaitlių šilkavabždžių. Šitų vabzdžių išnaras jie patįs verpia ir audžia šilkus. Kiti paveda juos verpti klajūnams amatininkams, arba parduoda ant vietinių prekyviečių. Chinijoje yra daugybės audėjų ir audyklų. Chinijos šilkiniai audiniai yra pagarsėję ir yra branginami visame pasaulyje.

Nežiūrint į sumaningumą ir darbštumą, chiniškieji darbininkai ir amatininkai mokesties gauna daug mažiaus, kaip Europos darbininkai (nuo 20 iki 40 kap. į dieną). Visų daugiausiai gauna tie, kurie nusimano šilkinėje išdirbystėje. Chiniškieji darbininkai gali pasitenkinti tokia nedidele mokesčia dėl savo mažnoringumo. Saujalė ryžių, kopūstai vandenyje virti, šiek-tiek užtrinti taukais, kartais žuvis — tai paprastas jų maistas.

Chinijoje kaip jau buvo sakyta — yra daugybė rūdų bet jos yra išgaunama pačiais prasčiausiais įrankiais. Abelnai, kasimas rūdų yra net uždrausta Chinijoje, nes tas atitraukia žmones nuo žemdirbystės. Daugelyje vietų yra išgaunama druska, bet taipgi labai primityvišku būdu: ant jurų kranto taisoma liūnas, į jį prileidžiamą iš juros vandens ir užtvenkiama; vanduo iš liūno išgaruoja, druska gi lieka ant dugno. Tąsyk ją susemia

SKYRIUS III.

Chiniškieji miestai: gatvės ir namai. — Plūdurojanti miestai: sempangos, džonkos, valčianamiai, plūduriojančios salos. — Arbatiniai arba kvietkinai namai. — Šventnamiai. — Pagodos. — Mokyklos, visuotinas mokslas, apšvieta. Kalba.

Ant kiek tvarkoje yra užlaikomi chiniškieji laukai, ant tiek purvini yra jų kaimai ir miestai. Chiniškasis miestas, tai keturkampis aptvaras iš augštų kapuotų sienų su vartais. Už šito aptvaro yra kitas vidujinis miestas, apvestas kita mūrine siena. Vidujiniame mieste patalpinta *jaminos* vadinas valstybnamiai, raštinės, mandarino, raštininko ir padėjėjų būstai, teismabutis ir kalėjimas — visi vienalubiai trobėsiai. Turčių namai išsimėtę po didelius sodus; ant gatvių tuščia. Visas miestas, visa vaizba ir pramonijos gyvenimas verda už miesto sienų, priemiesčiuose, kurie tęsiasi kelis varstus.

Priemiesčių gatvės yra siauros, kreivos, namyčiai maži sugrūsti vienas prie kito. Bet užtai čia gyvenimas verda. Judėjimas klegėjimas ir bruzdėjimas čia nepertraukiamas. Gatvės pilnos visokios biaurybės, iš šonų gi eina ravai iš kurių dvokia nepakenčiama smarvė. Nešvarybės ir šiukšlės nenuvaloma ir jose knisinėja kiaulės — tikrosios chiniškųjų miestų valytojos. Po kairei ir po dešinei šitų siarų kreivų gatvių eina sankrovos viena po kitai, dienos metu visos atdaros. Augščiau namų išilgai sienas nusikaria ilgos įvairiomis varsomis afišos, užrašytos margais didžiuliais chiniškais parašais. Tai yra iškabos. Krautuvių viduj visur blizga auksu ir dažais. Ant gatvių kunkuliuoja gyvenimas. Nei vieno sprindžio žemės nėra tuščio. Pardavėjai, pirkliai, amatininkai, kareiviai, kuli (nešiotojai) su savo nešyklomis, vaikai, elgetos, raitininkai brukasi ir stumdosi šitame susikrušime. Minia rėkia, juokiasi, kaukia, ūžia. Čia pat girdima kalvio kūjo smūgiai, skambalo žvangėjimas, bugnas ir tt. Gatvės iš viršaus užtrauktos ragažėmis, pertiestomis iš vienos pusės kiton taip kad visa kas juda prietamsyj. Viskas čia susimaišę: ir mandarinai (viršininkai) su povos plunksnomis ir vėduoklėmis, svitos lydimi ir raišiai-elgetos; tik moterų mažai tesimato. Visoki amatininkai turi savus kvartalus: yra kvartalai dailininkų išdirbinių, audėjų, verteivių, valgomais dalykais ir tt.

Chiniškieji namai yra tiesiog rentiniai iš bambusų su pagražinimais iš popieros. Tarp šitų medinių triobų lengvai pakyla ugnis. Todėl vasarą paprastai uždaroma pietiniai miesto vartai, idant "neįleisti ugnies dievo". Kaimiečių namai paprastai murijama iš molio ir dengiama stogačerpėmis, o kartais šiaudais; asla molinė, langų paprastai nėra, arba buvę labai maži langeliai, užklijuoti popiera ir vienos didelės įeinamos durįs. Rakandų namuose, išskyrus stalus ir kedes, nėra, šviesos gi dar mažiau. Chinai mėga ant ragažių užsikloдami knatinėmis užklodėmis. Namai yra apšildomi sausa žole, šaknimis, visokiais augaliniais likučiais ir nuotrušomis.

Purviname, tamsiame chiniečio name susispiečia daugybė žmonių. Chiniškosios šeimynos yra labai skaitlingos; turėti didelę šeimyną pas chinus skaitoma dangaus palaiminimu. Prie tėvo gyvos galvos vaikai gyvena su juo. Tiktai ištekėjusios dukterįs iš šeimynos išeina. Sūnus taipgi, net pačiuotieji, gyvena prie tėvo. Tankiai viename name gyvena 3—4 gentkartės. Chiniškose šeimynose viešpatauja pilnas sutikimas, niekuomet nebuva nei barnių, nei pykčių dėlto, kad didžiausia chiniečio priederme yra klausymas viresnio ir pasidavimas jam.

Greta su miestais — skruzdynais ant žemės — Chinijoje yra *plūduriojanti miestai*, pastatyti ant vandens, ant upių ir kanalų. Kam nėra vietos ant žemės, tie gyvena ant *sempangų*, didelių plokščių eldijų, iš viršaus uždengtų ragažių skliaustu. Tokiose sempangose tankiai vairininkais esti raumeningos, sveikos moterįs. Mažus vaikus prie sempangų pririša, idant jie neįkristų į vandenį. Šempangos sustatoma kruvomis prie didelių miestų viduryj upės. Greta su jomis sustatoma *džonkos* — margai išpuoštos pratiesinės valtelės su 3—4 stiebais ir pakeltu užpakaliu. Tuščia vieta tarp sempangų ir džonkų esti laivų praėjimui.

Ant chiniškųjų upių galima dar matyti taip vadinamus valtinius namus, kurie yra vartojami pasiirstymui po vandenį ir gyvenimui. Jie susideda iš tinkamai įtaisytos kajutos, vietos tarnams ir pakuros valgio virimui. Ant visų didžiųjų Chinijos ežerų galima dar matyti *plūdurojančias salas*. Tai yra nekas kitas kaip plūdurojanti sujungti į krūvą bambuso sienojai su užneštu ant viršaus dirlingos žemės sluogsniu. Ant šitų salų gyvena po kelias kaimiečių šeimynas tarp sodų ir išdirbamų laukų. Čia laksto čielais pulkais karveliai ir žvirbliai. Šitos plūdurojančios salos pamažu yra varomos vandeniu irklais arba žėgliais. Jomis chinai, taip sakant, bastosi iš vietos į vietą.

Paprasta susirinkimų ir pasilinksminimų vieta pas chinus yra arbatiniai, arba kvietkiniai *namai*. Chinijoje tokių arbatinių namų yra daugybė. Tankiausia jie įrengiama ant vandens. Rusų kainu traktyrai daug švaresni ir geresni už chiniškuosius arbatinius namus. Dviejuose, trijuose kambariuose prie marmurinių, purvinu be staltiesų stalų sėdi

(Toliau bus)

IŠ VISUR.

CHINIJOJ GALIS IŠKILTI BOKSERŲ MAIŠTAS.

Chinijoj, kaip pranešama iš Washingtono, kiekvieną valandą galįs ir vėl iškilti bokserų maištas. Daugelyj Chinijos provincijų chinai esą neužganėdinti savo valdžia, per daug leidžiančia, anot jų, įsivešpatauti Chinijoj europiečiams. Valdžia pagatavai turinti armiją ir laivyną. Kiekvienas aziatiškojo laivyno laivas, o taip-gi kariumenė Maniloj, yra prisirengę kad ir ūmiaisiai stoti kovon.

Mažesni revoliucijoniški sukilimai Chinijoj yra jau priprastas dalykas. Kokie trįs mėnesiai atgal Yuen Kiange buvo aštrus susikirtimas tarp sukilėlių ir reguliariškos kariumenės. Neapkentimas svetimšalių ir dinastijos nuolat augąs. Revoliucijoniškiausia esanti Hunan provincija.

|| Cholera Italijos vis dar neapleidžia. 29 rugs. m. d. žinia skelbia, jog už vieną, dieną buvo Neapolyj 24 susirgimai, 14 mirčių, Neapolio provincijoj penki susirgimai trįs mirtįs, Apulijoj trįs susirgimai, viena mirtis, Foggioj trįs mirtįs.

|| Nesiliaujant cholerai Neapolyj, manoma uždaryt portą, — nebeįleist ir nebeišleist laivų.

|| Montenegro kuningaikštis Nikalojus patapęs dabar karalium, buvo užmiršęs paprašyt Europos viešpačių, kad leistų jie jam ir karūną nešioti. Karalium pripažintas, bet štai dabar karūnos negali nešioti, o juk karūna svarbiausias karaliaus atžymėjimas. Tačiaus šitą klaidą atitaisė Rosijos caras. Jis pirmiaus jau buvo dovanojęs Juodkalnijos kuningaikščiui labai gražią karūną, o dabar ją uždėjo jam ant galvos, apreikšdamas svietui, kad Juodkalnijos karalius, kaipo geriausias Rosijos draugas, nešios Rosijos karūną. Beto Rosijos caras suteikė Juodkalnijos naujai patapusiam karaliui Rosijos armijos maršalo titulą. Šitokiu būdu Juodkalnija tapo, galima sakyt, paimta po Rosijos globa.

|| Peterburge yra statomas Buddos šventnamis. Buddos ir kitų budiškųjų šventųjų stovylos būsią atveztos iš Chinijos. Kaikurie rūsai pasipiktinę: kaip, sako, į Rosijos sostinę gali būt įleistas "pilvotas paauksintas Buddos stabas" ir kaip gali būt daleista atvira stabmeldystė.

|| Kaip manomas visur, šiemet už literatiškus darbus dovaną iš Nobelio užrašo gaus garsus maskoliškasis raštininkas Levas Tolstoj, kuris savo raštuos stengiasi karus naikinti, peikdamas juos ir išrodinėdamas jų vodingumą.

|| Tarp Maskolijos ir Japonijos padaryta nauja sutartis sulyg kurios adibvi viešpatystės pasižada viena kitai neleisti priešingas valdžiai agitacijas, taigi maskoliškiems mokslinčiams uždrausta vesti agitaciją iš Japonijos ir joje sau prieglaudos ieškoti; Moskolija gi nelaidžia Koreos laisvės šaliningams pas savę apsistoti. Maskolija jau uoliai pildo sutarimą, persekiodama Maskolijoj apsistojusius koreonus.

|| Maskolijos pakrantėse, priešais Batumą, naktyj apvirto ant Juodųjų jurių didelė valtis kurioj plaukė 43 kontrabandnešiai. Valtis apvirto ir iš joje buvusių žmonių 23 prigėrė.

||Lenkijoj, netoli Gradreško 50 čigonų užpuolė ant netoli esančio dvaro. Mušyje čigonų su dvaro tarnais užmušta šešios ypatos.

|| Iš Manilos, 30 rugs., pranešta, kad 5.000 kareivių yra prirengti įžengimui į Chiniją. Chinijoj vis daugiaus augąs judėjimas prieš svetimšalius.

|| Ant Filipinų salų, upės Cagahan klonyj užkilęs tvanas išgriovė keturis miestus, o tame ir miestą Flogan, svarbiausią provincijoj Ivabda. Tabako pilantacijos daug nuostolių apturėjo.

|| Prancūzijoje "paliuosuoti nuo tarnystės" ant laivų pačtiniai karveliai, kuriais buvo naudotasi per ilgus metus. Karvelių vietą užėmė bevielis telegrafas.

|| Persijoj nėra jokių bravarų. Ten visur vartoja namie darytą vyną.

|| Madride, 2 spalių tarp katalikų ir republikonų iškilo mušytynės. Katalikai ėjo su procesija. Kuomet jie pradėjo dainuot giesmes, republikonai bandė juos užrėkti dainuodami "Marselezę". Neužilgo vieni ir kiti pradėjo mušties lazdomis ir kumščiais. Besimušančius išskirstė žandarai.

Klerikalų priešvaldiškos demonstracijos įvyko daugelyj miestų. Kai-kur valdžia uždraudė demonstracijas, bet nežiūrint į tai, klerikalai bandė viešai parodyti valdžios neapkentimą.

Vaistas "606" sifiliui gydyti greit gal bus pavestas visuotinam pasinaudojimui . Taip sako pats to vaisto išradėjas dras Erlich. Užklaustas Paryžiaus laikraščio "Journal", Erlichas paaiškino, kad ne visuose atsitikimuose galima gydyti sifilį vaistu "606". Kuomet pas sergančius draug su sifiliu yra kitos ligos, k. a., smegenų, širdies ligos, arterijų sugedimas, tąsyk vaisto "606" vartoti negalima. Kokiu būdu geriausia įtrykšti vaistas "606" dar galūtinai nėsą ištirta, bet kadangi tuo yra užsiėmę visos Europos daktarai, tai neilgai bereiksią laukt. Kuomet ištyrimai pasieks pageidaujamų rezultatų, Erlichas savo išradimą pavesiąs žmonijai naudojimuis uždyką. Matyt, tai yra žmogus ne tik kilto proto, bet ir didžiai žmoniškos širdies. Juk iš to savo išradimo jis galėtų turėt milijonų milijonus.

|| Vokietijos laivyno užveizda atlieka dabar mėginimus su naujai išrastais kariškais laivais gynimui pakrančių. Tie laivai visai nereikalauja žmonių, juos galima paleisti nuo kranto su pagelba elektriškų vilnių, kurios eina be vielų; galima sustabdyti, valdyti; galima nuo kranto paleisti ant 18 mylių ir šaudyti iš kanuolių ir tai vis be pražudymo žmonių. Su tuom išradimu atliekama dabar mėginimai ant ežero netoli Noriesbergo, Bavarijoj.

|| Berlyne 27 rugsėjo dieną buvo smarkus susimušimas palicijos su straikuojančias anglių darbininkais Moabit distrikto. Policistai prie darbininkų malšinimo vartojo ir kardus ir revolverius, o darbininkai akmenis, kas turėjo, revolverius; jų draugai per langus mėtė į policistus ką pagriebdami, net degančias liampas. Sužeistų darbininkų rasta šimtais; tarp sušaudytų yra pavojingai sužeisti.

|| Rytiniuose Prusuose, netoli Minskiuo išdegė veik visas kaimas Žabiele. Sudegė 40 namų ir kluonai su šiųmetiniais javais.

|| Iš parodos triobos Bruxely, iš Vokietijos skyriaus pavogė 39 auksinius laikrodėlius vertės 30000 markių. Vagilius suėmė. Tai buvo du kareiviai. Sugrėbė juos Hamburge, kada norėjo pavogtus laikrodėlius parduoti.

|| 28 rugsėjo dieną Berlyne atsinaujino mušis darbininkų su policistais Moabit distrikte. Susirinkimai darbininkų buvo veik ant kiekvienos gatvės kertės. Sužeista šimtais žmonių, o tame keli amerikoniškieji ir angliškieji laikraštininkai, kurie automabiliuose norėjo prisižiurėti mušiui darbininkų su policija; ant jų policistai taipgi šoko su nuogais kardais ir kelis sužeidė. Amerikos ir Anglijos ambasadoriai prieš tokį pasielgimą su laikraštininkais pakėlė protestą. Kitų kraštų laikraštininkai laike susirėmimų nepasirodė ant gatvių.

|| Užsimanę pėkšti aplink visą žemę apkeliauti du portugaliečiai, Manael ir Banalli, prigirė Turkijoj upėj Iskotš, kurioj, nepaisydami žandaro persergėjimo, užsimanė išsimaudyti.

|| Nesugauti vagiliai iš Milano muzėjaus pavogė daug brangių auksinių medalių ir senų pinigų.

|| Amerikos ir Anglijos ambasaderiai Berlyne pakėlė protestus prieš pasielgimą Berlyno policijos su šitų kraštų laikraštininkais, sustojais automobiliuje ant gatvės prisižiurėti mušiui streikuojančių darbininkų su policija. Policistai su nuogais kardais užpuolė ant laikraštininkų ir kelis sužeidė.

|| Anglų konstruktorių firma padavė Italijos valdžiai sumanymą išnaujo atstatyt Mesinos miestą, suardytą žemės drebėjimo. Atstatydinimas užimtų penkis metus laiko. Tąli valdininkai reikalavo nuo anglų firmos, kad ji užmokėtų jiems beut 20 tūkstančių dolarių, tąsyk ji gausiant darbą. Anglų firmos atstovai pranešė apie tai į ministeriją. Minysteriai papiktinti ir įnešią tą dalyką parlamentant.

|| Paryžiuj užsimušė prancūzas orlaivininkas Edmond Paillot. Jo sužieduotinė nuėjo ant kapo mylimojo vyro ir nusišovė. Paillot 25 dieną rugsėjo su vienu pasažieriu pasikėlė oran, bet 90 pėdų nuo žemės jo mašina pagedo ir orlaivis nupuolė ont žemės. Paillot nusilaužė nugarkaulį, nuo to ir pasimirė.

|| Pereitą nedėlios dieną daugelyj miestų Ispanijoj katalikai kėlė prieš rando pasielgimą su kuningija prosteto demonstracijas. Kadangi randas leido kelti tokias deminstracijos, tai viskas atsibuvo ramiai. Tik Madride ant gatvių katalikai susimušė su republikonais, bet ir čia žmonių neužmušė, policija lengvai visus išvaikė.

|| Mandžurijoj pulkas ginkluotų plėšikų užpuolė ant miesto Tshvang, išplėšė krautuves ir paėmė nelaisvėn 15 chiniškų prekėjų, 3000 dol. piningų ir daug ginklų bei amunicijos.

|| Turkijoj, mieste Bisauz siaučia cholera: kas dieną buva apie 20 apsirgimų, mieste Trapesund cholera siaučia dar smarkiau.

|| Nicaraguos revoliucijonierių atstovai apskaitė skaitlių žuvusių laike revoliucijos žmonių ant 7000 ypatų.

|| Pietinėj Amerikoj, Argentinoj, buvo prezidento rinkimai. Išrinko prezidentu Drą Manndių Zenoka.

|| Iš Frankporto, Prusuose, valdžia išvijo maskoliškus aktorius: Eisenbergą, Lunkorskį, Rosenbergą ir du broliu slanų. Išvijo juos užtai, kad jie turėjo paskaitas apie persėkiojimą žydų Maskolijoj. Leista jiems keliauti Prancūzijon.

Tėvynės Mylėtojų Dr-stės Reikalai.

Visus raštus Tėv. Myl. Dr-jos reikaluose, kuopos ir pavienios ypatos malonės siųsti Dr-jos Lit. Kom. nariui ir redaktoriui.

J. LAUKIS,
501 Brick St., Valparaiso, Ind.

ATVIRAS LAIŠKAS.

Draugai, Tėvynės Mylėtojai,

Nuvarėme vagą musų tautos kulturos dirvone, — išleidome visus raštus vieno didžiausių rašytojų mūsų gadynės. Atlikome, sakysiu, jai ne milžinišką, tai bent pusėtiną darbą, pridėjom plitelę prie statomojo musų atsilikusiai tautai kulturos rūmo.

Skriskite augštos, prakilnios Kudirkos mintįs, pilnos karštos tėvynės meilės, Jusų, draugai, Tėvynės Mylėtojai, tarpe.

Tos gražios kningos leistos yra ne tam, idant jas pasistatyti spintoje ir jomis gėrėtis. Ne, draugai, jos leistos yra tam, idant didvyrio balsas, *"Kelkite!.... Kelkite!.... Kelkite!...."* žadinusio musų tautą iš miego, raginusio prie dižių darbų, — pasiektų visus musų brolius lietuvius. Taigi kiekvienas T. M. D. narys lai pats skaito ir lai ragina prie V. Kudirkos raštų skaitymo visus kitus dar prie draugijos nepriguliančius savo pažįstamus. Bet, Draugai, atlikę vieną darbą neprivalome ilsėtis sudėję rankas, nes neturim užmiršti, jog dar tik *vieną* vagą nuvarėme, o juk musų tautos dirvonas platus ir labai usnėtas. O ir visai pailsę dar nesame.

Noriu čia, Draugai priminti Jums ir nurodyti, koki dar nauja eilė musų laukia. Mes, Tėvynės Mylėtojai, tvirtai tikime, jog tėvynę išganysime vien *per šviesą*. Užtatai *pirmutinis musų tikslas skleisti šviesą, platinti, apšvietimą tautišką susipratimą lietuvių tarpe.* Vienu didžiausių šviesos platinimo įrankių yra kninga, dėlto pirmutinis musų draugijos tikslas yra kningų leidimas Par visą savo gyvavimo laiką musų draugija yra išleidusi eilę naudingų kningučių (sakau kningučių, nes jos visos telpa trečioj dalyj paskutinės musų laidos — Kudirkos raštų) ir tuom spaudos uždraudimo metu atlikė svarbų tautiška darbą .

Tėv. Myl. Dr-ja didelė tautos organizacija turėdanja visai tautai. Dabartės, kuomet jau turime spaudą, kuomet musų tauta stato sau plačius kulturos tikslus, musų dr-jai po Kudirkos raštų grįžti prie brošurėlių nedera, juo labiau ji neprivalo klimpti purvyne partyviškumo, ir jokiu budu ji neprivalo tarnauti nei vienai partijai, bet visai tautai.

Šiandien musų draugija išaugusi į didelę tautišką organizaciją, turi pasekti šiandieninius visai tautai svarbius reikalavimus ir turi stengtis, juos užganėdinti. Jau vieną tokį visos tautos reikalavimą ii yra užganėdinusi, leisdama V. Kudirkos raštus ir statydama tam didvyriui paminklą, kaip to pirm dviejų metų troško visa tauta, apvaikščiodama 50 metų sukaktuves jo gimimo.

Šimet musų draugija taipo jau pasekdama visos tautos troškimą, stengias jį užganėdinti, leisdama didelį historišką veikalą *"Fric Gruenwald'o (Žalgirio)"*, idant tuomi atsakančiai paminėti 500 metų sukatuves svarbaus musų historijoj atsitikimo. Draugija stengiasi pasekti ir vykdinti visai tautai svarbius dalykus.

Bet tokia draugija, kaip musiškė, statąnti sau taip plačius tikslus, negali gyventi iš dienos ant dienos, neturėdama gatavo plano veikimo ateičiai, tolesniam laikui.

Musų draugija, kaipo rimta organizacija privalo turėti išdirbtą plianą veikimo eilei metų.

Ruoškimes prie naujos milžiniškos laidos!

Kas-gi išpulutų T. M. D. leisti ateityj?

iVeni perša šį, kiti tą, mažesnės ar didesnės vertės raštelį. Bet ar atsako jie tam musų mastui, kurį mes viršuj minėjom ir kurį čia dar atkartojame: *T. M. D., kaipo didelė tautiška kultūros organizacija, privalo tarnauti visai tautai užganėdindama svarbiausius jos kultūriškus reikalavimus.*

Koksai gi šiandien svarbiausias musų tautai kultūros reikalavimas?

Didžiausia spraga jaunutėj musų vos kilančioj kultūroj, tai stoka ENCYKLOPEDIJOS ŽODYNO.

Nežinau ar reikalinga išvadžioti ir prirodinėti reikalingumą musų tautai Encyklopidijos Žodyno. Kokia kultūriška tauta gali apsieiti šiandien be taip svarbaus kultūros įrankio?!

Nerasime šiandien nei vienos maž-daug kultūriškos tautos, kuri neturėtų tokio žodyno. Musų kaimynai ir gentįs latviai jau turi įsitaisę tokį žodyną.... tik mes tokio žodyno dar neturime

Kiekvienas lietuvis, jieškantis atsakymo ant vieno ar kito klausimo, priverstas jieškoti encyklop. žodyno svetimoje kalboje. O jai tasai lietuvis nemoka kitaip, kaip lietuviškai, — tai jam atsiein pasilikt be atsakymo.

Yra tai didelė, labai didelė spraga musų tautos kultūroje, kurią mes turime negailėdami užtverti. Tai yra spraga, kuriąją veržiasi didžiausia svetimtaučių ant mūs įtekmė, priruošdama ir palengvindama lenkinimo, rusinimo, ar vokietinimo darbą. Juo anksčiau mes užtversime tą spragą, juo greičiau užtvenksime tą svetimos įtekmės sriovę, — tuo sveikiau bus musų tautai ir tuo greičiau mes galėsime sutverti nuosavią kultūrą.

Taigi šiandien yra musų priedermė atlikti tą svarbų musų tautai kultūrišką darbą.

Encyklopedijos žodynas turės duoti trumpą ir aiškų atsakymą ant visų mokslo klausimų. Lietuvą palytintieji dalykai, turės būti plačiau ir smulkmeniškiau išdėstyti. Visa tokia žodyno laida turės apimti daug tomų (10—12) didelio formato; nemažiau 500 pusl. kiekvienas.

Taip suprastas *Encyklop. žodynas* turės pašaukti prie darbo visas inteligentiškiausias Lietuvos jiegas, kaip mokslo, taip ir dailės srityje.

Encyklop. žodynas, idant atsiekti tikslą, kuriam jisai bus leidžiamas — turi būti iliustruotas tūkstančiais paveikslų ir žemlapių.

Kas nori turėti encyklopediją tepriraša prie T. M. D. du (2) naujo nariu. Žinoma, taip supratus, encykloped'jos žodynas kainuos..... desėtkus tūkstančių dolarių. Musų draugija, kurios metinis biudžetas siekia vos kelių tūkstančių dolarių ar gali drįsti pradėti tą darbą?

Taip, ne tik gali, bet ir turi!

Jaigu T. M. D. pirm 2 metų su keliais šimtais dolarių išdėvos atsikėlusi iš mirties patalo, drįso šokti prie V. Kudirkos raštų leidimo, tai kodėl dabar musų draugija, išaugusi į didelę tautišką organizaciją, išsišakojusią ant abiejų žemės puskamuolių, nedristų imtis naujo milžiniško darbo.

Tiesa, jog musų draugijos pirmininkui Balevičiui atsiėjo vežimus energijos išeikvoti, stebūklus drąsumo, tvirtumo ir sumanumo apreikšti, bet darbas jo nenuėjo ant niekų, ir šiandien jo vaisiais visi mes naudojamės ir džiaugiamės. Šiandien jo pramintais takais, kur kas yra lengviaus vaikščioti jo įpėdiniams. Rasi nevienas abejojantis čia man pastebės, jog encyklopedijos žodynas yra dešimts kartų didesnis ir drąsesnis užmanymas, negu V. Kudirkos raštų laida.

Taip, bet ir T. M. D. šiandien 10 kartų stipresnė medegiškai, o morališkai — 100 kartų, negu pirm 2 metų.

Neginu, centro valdybai, o ypačiai darugijos pirmininkui vėl atsieis apreikšti stebūklus sumanumo ir darbštumo, reiks išeikvoti daug energijos.... Maža to, kiekvienas draugijos narys, turės *visom jiegom prisiėsti* prie to naujo milžiniško mūsų darbo.

Jaigu mūsų draugija, pirm dviejų metų turėjusi vos kelis šimtus narių, skaito dabar kelis tūkstančius t. y. 10 kartų daugiau, negu pirm 2 metų, tai kas gi jai kenkia dar padidėti. Jaigu kiekvienas T. M. D. narys prirašys prie draugijos tik po du nauju narių, tai tuomet T. M. D. narių skaičius perviršys 10.000 (dešimts tūkstančių). Tuomet su metiniu biudžetu 6.000 dol. galime drąsiai pradėti encyklopedijos leidimą.

Taigi, Draugai, Tėvynės Mylėtojai, negaišuodami, imkimės darbo. *Kas norite turėt lietuvių kalboje, Encyklopediją, prirašykite prie T. M. D. tik du nauju narių.*

Likkite sveiki, Mieli Draugai, dirbkite, kuom kas galitė, skleisdami, platindami mūsų draugiją, nes atminkite, jog dirbdami draugijos naudai, dirbate visos tautos labui, o tuom pačiu ir Jusų pačių gerovei.

Juozas Gabrys.

P. S. Pat lab gavau atsiliepimus nuo kelių mokslo vyrų, prie kurių kreipiausi T. M. D. vardu, prašydamas pagaminti populiariškas paskaitas iš įvairių mokslo šakų T. M. D. nariams. Bet apie tai kita kart pranešiu plačiai.

Ėmus keliems Tėvynės Mylėtojų Dr-jos sąnariams svarstyti encyklopelijos leidimo reikalą, turime pranešti, jog męs rengiamės išleisti trijų tomų encyklopediją, maž-daug po 600 puslapių tomas. Darbe yra pasižadėję dalyvauti keletas Amerikos universitetų profesorių ir kviečiama visi lietuvių ir kai-kurie lenkų mokslininkai bei profesoriai. Kadangi mūsų encyklopedija tetilps trijuose dideliuose tomuose, tai Tėv. Myl. Dr-jai palieka liuosas keliais manyti apie išleidimą didelės, — dešimties, dvylikos ar penkiolikos tomų, — encyklopedijos, kas, žinoma, galima bus įkūnyti negreit, ne mažiaus kaip už penkiolikos ar dvidešimties metų. Mūsų rengiamoji encyklopedija galės pasirodyti už kokių trijų-keturių metų, ir todėl dabar dar nematom reikalo su tuo garsintis. Tepaduodam tai užinteresuotų tame žmonių žiniai.

"Lietuvos" išleistuvė.

VIETINĖS ŽINIOS.

Gazo kompanijos akcijonieriai gausią šįmet 7 procentus dividendo, reiškia, gazo kompanija gerai pelnė. Iš to spėjama, kad gal nuo ateinančių metų gazas Chicagoj atpigsiąs. Chicagiečiai dabar moka už tūkstantį pėdų gazo 85c. Daugelyj net mažesnių už Chicago miestų gazas yra pigesnis.

Pastorius A. Wild Little, suerzintas ir pamišęs dėl savo moters nesveikatos ir nebuvojimų kartas nuo karto namie, 28 rugsėjo d. nusišovė. Prieš nusišausiant parašė laiškelį, kuriame sako, kad jo 'bevielinė drabužių linija palūžo". Ką tai reiškia, sunku suprast.

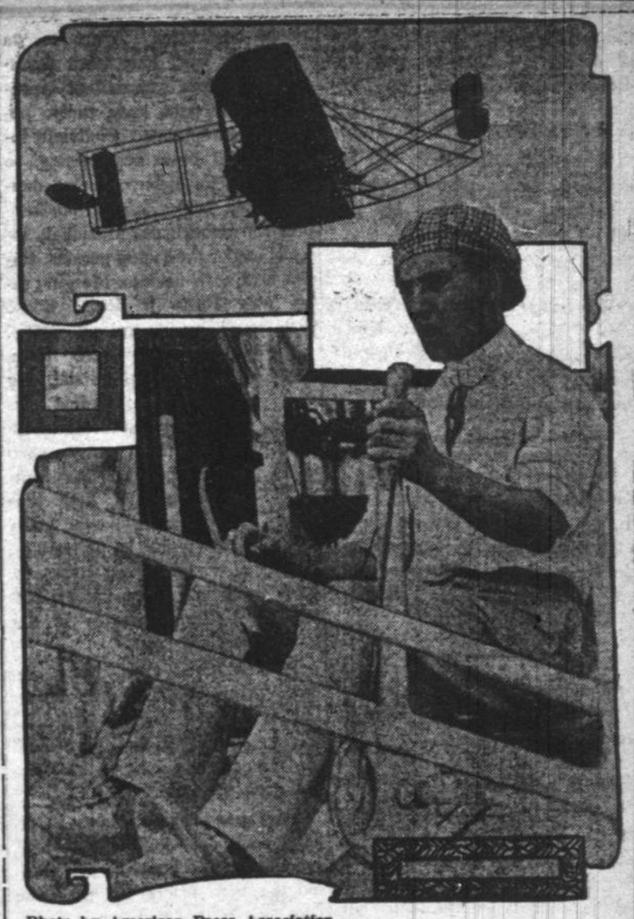

Photo by American Press Association.

W. BROOKINS,
aviatorius nuskridęs Wright'o biplanu iš Chicago į Springfield.

29 rugsėjo jaunas aviatorius W. R. Brookins skrido aeroplanu iš Chicagos į Springfield, Ill. Praskrido visą kelią, 188 mylias, nesustojęs į 5 valandas ir 49 minutes. Už tai jis gavo 10 tūkstančių dolarių. W. R. Brookins yra brolių Wrightų mokinys.

KŪDYKIŲ GELBĖJIMAS NUO MIRTIES CHICAGOS MIESTE.

(*Pagal "Tribune"*).

Burys pasišventusių žmonių nuolat darbavosi Chicagoje per vasaros karščius, stengdamies sumažinti vaikų mirčių skaičių ir pamokinti tamsius tėvus, kaip geriaus auklėti ir užlaikyti vaikus. Labjausiai tas darbas buvo reikalingas tose miesto dalyse, kur gyvena lenkai ir lietuviai.

Kovą su vaikų mirtingumu vedė "Kūdykių buvio pagerinimo komisija", kuriai pagalbon atėjo gydytojai, sveikatos departamento valdininkai, ligonių dabotojos (nursus) ir pašalinės ypatos — išviso apie 500 žmogysčių.

Šitai kovai vesti buvo sumetama "liuosos aukos" ir tik iš jų buvo galima bent kas daryti. Buvo įstengta apglėbti bėdiniausius distriktus, kuriuose daugiausia kūdykių mirdavo.

Komisijos darbininkai skleidė visokiose kalbose raštelius apie kūdykių auklėjimą, ėjo iš triobos į triobą, pamokindami motynas, suteikdami veltui reikalingą maistą ir vaistus. — Šitoks darbas buvo tolydžio varomas per ištisus 3 mėnesis. Beto buvo įrengta eilės lekcijų visokiose kalbose, 20 gerai išlavintų ligonių globėjų (nursių) kasdien atsilankydavo į triobas, kur buvo sergantįs kūdykiai, suteikdamos visokius pamokinimus. Ant kokios dešimties namų stogų buvo įrengta "Tyro oro stotįs", kuriose dieną ir naktį buvo gydytojas ir viena ar dvi ligonių dabotojos. Motynos galėjo kiekvienoje valandoje atnešti čia savo sergančius kūdykius ir palikti kokiam norint laikui — už dyką. Triobos, gatvės, užkabariai buvo išvaloma. Žodžiu, buvo rūpinamos sveikatos dalykais.

Šitas darbas neliko be pasekmės. Tose vietose, kuriose veikė komisija vaikų mirčių skačius sumažėjo. Rugpjučio mėnesyj, mirtingiausiam, vaikų mirė 6% mažiaus negu liepos mėnesyj. Turtingesniuose-gi distriktuose, kur komisija nerado reikalo kišties, mirtingimas pasikėlė 45%. Pirmoje rugsėjo pusėje komisijos apžiūrimuose distriktuose mirtinguma sumažėjo 55%, tuo tarpu distriktuose, kur komisija neveikė mirtingumas sumažėjo tik 47%. Mirtingumas rugpjūčio mėnesyje tes kanalu, ten kur komisija neveikė, sulyginant su liepos mėnesiu, pasikėlė ant 45%, o pradėjus komisijai veikti ir ten, tuojaus sumažėjo ant 6%. — Tai šitokie komisijos darbo rezultatai. Chicagos miesto gyventojai, tėvai ir motynos, turi būt dekingi komisijai už jos atliktą gerą darbą.

Dr. Graičiūnas.

Iš Chicagos Lietuvių Gyvenimo.

PRELEKCIJOS ANT TOWN OF LAKE.

"Aušros" Dr-jos Pirma kuopa (Chicago) šiais metais rengia visą eilę prelekcijų. Prelekcijos bus skaitomos, kiekvieną šventadienį nuo 3 v. po piet, Davis Square Svetainėje, 45ta gatvė ir Marshfield avenue.

9 spalių skaitys K. Sliupas, tema: "Naujoji historija Prancūzijos revoliucija". (Ši prelekcija bus J. Elias svetainėje 4600-2 So. Wood. St.)

16 spalių skaitys K. Sliupas; tema "Naujoji historija. Napoleono laikas".

23 spalių skaitys Dr. Graičiūnas; tema: "Liga ir sveikata".

30 spalių skaitys J. J. Hertmanavičius; tema: "Turtų išdirbimas".

6 Lapkričio skaitys Kl. Jurgelionis; tema: "Scenos menas: deklamacija, mimika ir žaidimas".

13 lapkričio skaitys J. P. Varkala; tema: "Kiek žmonės prageria visam sviete, Amerikoje ir išimtinai Town of Lake".

20 ir 27 lapkričio skaitys K. Sliupas; tema: "Naujoji Historija".

4 Gruodžio Dr. F. Matulaičio referatas: "Kaip užlaikyti sveikatą"; skaitys Dr. A. L. Graičiūnas.

11 Gruodžio skaitys Kl. Jurgelionis; tema: "Bezdžionių kalba ir kalbų pradžia".

18 Gruodžio skaitys Dr. A. L. Graičiūnas; tema: "Būdas išsiplėtojimo užkrečiamųjų ligų ir kova su jomis".

Prie kaikurių prelekcijų bus taipgi rodomi stereoptiški paveikslėliai. Apie visokias atmainas bus pranešama laikraščiuose: "Lietuvoje", "Katalike" ir "Amerikos žiniose". Įžangą Dovanai.

"Aušros" Dr-jos Pirmos Kuopos Apšvietos Komisija.

"Aušros" amatų mokyklos komitetas subatoj, 8 spalio, rengia masinį mitingą ant Town of Lake apkalbėjimui amatų (staliorystės) mokyklos reikalo ir įkurimui ant Town of Lake naujos "Aušros" kuopos. Mitingo vieta J. J. Elias svetainė 4600-2 So. Wood st., kampas 46 gatv. Pradžia 7:30 val. vak. Įžangą dovanai. Panašus mitingai būsią dar surengti West Side, McCormick apylinkėje, North Side ir Bridgeporte.

"Birutės" draugija 13 lapkričio pastatys pirmu syk scenoje Kalėdų Kaukės dramatiškąjį veikalą "Dvasios Laimėpi" ir vieno veiksmo komediją "Salaputris", parašytą

pagal J. Gmrauskio apysakos "Susimildamas". Aktoriai prie vaidinimo uoliai rengiasi.

"Dramatiškasai Ratelis" 20 lapkričio d. ketina parodyti scenoje "Mindaugį". Repeticijos jau prasidėjo.

Ketvirtoji "Aušros" prelekrija bus 9 spalių d. Lietuvių Klube, 3149 So. Halsted st., Bridgeport. Skaitys Kl. Jurgelionis; tema "Atskirų žodžių reiškimas".

---

30 d. spalių, 2 val. po pietų, J. Kušleikos svet., 4558 So. Paulina st., yra kviečiamas lietuvių Stock-Yardnose dirbančių susirinkimas, tikslui sutvėrimo lietuviškos unijos. Kalbėtojai bus J. Schmidtas iš McKees Rocks, Pa.

"Kuningo Gramulos Raštinyčioj" ir *"Trįs Mylimos"* buvo lošta 16 kuopos S. P., 1 spalio, U. of Ch. Settlement svetainėje. Lošimas, o net ir pačio programo sutaisymas, buvo be jokio prisirengimo. Va, taip tik sau parengta, kad kaip nors pasirodyti, daugiaus nieko. Programe, paveizdan, net tokia begėdiška klaida palikta, kaip "Kuningo Gramulos Raštinyčioj" parašyta garsios raštininės Žemaitės, ir "Trįs Mylimos" parašyta kun. Hodur. Rodosi lošėjai ir spausdintojai nei to jau nežino, koks veikalas kieno parašytas. Kad vakaro rengimas būtų sąžiniškiau atliekamas, tai tokios stambios klaidos nebūtų įsiveržę. Lošimas irgi be atbojimo atliktas. "Gramulos Raštinyčioj", kaipo lengvesnis veikalėlis, išėjo vidutiniai, bet "Trįs mylimos" visai blogai.

"Kun. Gramulos Rašt.", komedijėlė, parašyta neprigulmingo lentų vyskupo kun. Hodur. Čia išstokiamas kuningas, jo elgimasis, prikliavimas mišioms, neapkanta parapijonų etc. Veikalėlyje to visto net, turbut, perdaug. Ypač ir lošėjai, kaip tai pas mus paprasta, lošdami nepataiso autoriaus klaidų, bet dar jas labiaus padidina. Jaigu Gramula būtų perstatytas truputį šviesesnėje formoje, tai butų išėję ir gražiau ir juokingiau. Kavulis, tai tikra fantazija. Mat Gramula, kaip ten per pamokslą būk jo pačią nužemines, tai jis atėjęs jį vertė atšaukti, arba norėjo atkeršyti ir galop, susikabino išbandyti viens kito jiegas. Kuningas pasiliuosavo ir išbėgo policijos ieškotų. O Kavulis likęs kambaryj persirėdė kunigu ir su gaspadinės pagelba pabėgo. Gaspadinė verkė, kad kuningėlis iš proto išėjo; Gramula sugrįžęs su policistu, svečio nerado ir tapo areštuotas kaipo sumišėlis. Kavulis lošime nebuvo priderančiai perstatytas. Kritiškiausiame padėjime, jis nesijautė perstatomo vietoje, bet jautėsi komedijoje ir vietoj nusiminimo, rodė neatbojimą ir ar reikia ar nereikia, šaipėsi. Čia tik tikrai gerai atlošė senutės rolę J. P.; Gramulos rolės lošėjas perdaug neaiškiai šnekėjo, lošė neperblogiausiai.

"Trįs Mylimos", Žemaitės komedijėlė, buvo taip netikusiai atlošta, kad blogiau vargu kas ir atlošty. Veikalėlis, rodosi, neblogiausias, bet lošėjai jį taip sugadino, jog iš visko išėjo tikriausia nesąmonė. Blogiausiai atlošė J. Ūktveris, Liudviko, vyliugio rolę, o taipgi J. M., motynos rolę. Ūktveris visą laiką labai nerimavo, judėjo, ir be sąvokos mosavo. Meilumo pas jį nebuvo nei už triskatikį. Argi be reikia paikesnio dalyko, — be mažiausio meilumo ir švelnumo turėti tris myliimas, kurios už jį net muštųsi ir jam darytų viską, ko tik jis geidzia. Tai visai nereališka ir visai negalimas daiykas. Ar kas girdėjo meiluočių šnekant meilės tėtius sarkastiškame, atstumančiame tone? Ar kas, kaip svietas gyvas, girdėjo reališkame gyvenime sakant "mano matntė nusidžiaugs pamačius tokią gražiulėlę" į savo numylėtąją tokiame tone, kokiame butų pasakoma: "o tu netikęs sutvėrime, kaip aš tavim bjauriūosi". Ponas Ūktveris tokiame tone kalbėjo apie meilę. Todėl visas perstatymas išrodė tikru darkalu, visai nepanašiu į kokį nors atsitikimą. Motynos rolę lošė vyras. Galima persistatyti kokia ragana toji motyna išrodė, o visgi į ją įsimylėjo "jaunas, gražus vaikinas", už kurį vaikinosi jos jaunos gražios dukterįs. Tai tikras nonsensas. Apart to, ta motyna ir lošė, kaip tikra pajotžarga. Visada sarkastiškai šypsojosi, net ir tada, kada turėjo parodyti susirūpinimą. Šiųdviejų lošėjų veidai buvo neatmaningi, o be to lošėjai nebuvo nieku daugiau, kaip kalbančiais ir mosikuojančiais manekinais. Mažiukas, lošęs Kazerį, atlošė daug geriaus, žiūrint bent ausįs nekaito. Merginų roles plėš Pušis ir Ruta, atlošė gana gerai, ypač gerai plė Pušis.

Lošėjai nemokėjo savo rolių. Sufleris kalbėjo taip garsiai, jog visa publika žodžius girdėjo pirmiaus negu lošėjai atkartojo. Išrodė lygiai taip, kaip motyna savo vaiką poterius mokytų "Tėve mūsų" — "Tėve mūsų". Ypač juokingai išrodė tada, kada kalba vieno su kitu tęsiasi be pertraukos, o aktoriai, vieton ūmaus atsakymo, arba perkirtimo kitam kalbos, laukė, kol sufleris atkartos ir dar garsiai pasakys "išeik".

Po vaidinimui vyrų choras giedojo "Marselietę", "Išjojo berneliai" ir maišytas choras — "Tu esi kaip kvietkelė", "Broliai sukruskim" ir "Vieną dailę mergelę". Choras gana silpnas.

Prieš perstatymus vienas iš vedėjų paaiškino, jog dailė visiems reikalinga, jog lietuviai prie lošimo dar nėra pribrendę, bet ilgiau pagyvenę ir męs pribręsime ir lietuviai galės pasididžiuoti esą taip pakilusiais, kaip ir anglai. Meldė, kad publika atleistų, jaigu jie savo gerus norus atsakančiai neišpildys. Taip, galima atleisti, bet visgi neatleistinas perdidelis lošiamų veikalėlių darkymas, jaigu tas daroma su lengva širdžia ir be atsakančio stengimosi atlikti ant tiek gerai, kad nebūtų gėda žiūrėti.

"Gudri Našlė" ir *"Nutruko"*, buvo lošta "Lietuvos Ūkininko" Dr-jos artistų, 2 spalio, Klacel svet. Šiosdvi komediji buvo atloštos daug geriaus, negu loštos S. P., 16 kuopos. Žiūrint bent ausįs nekaito. "Gudri Našlė", Gažučio juokažaislė, buvo atlošta truputį silpniaus. Pats veikalėlis truputį perskystas. Marazaitė, lošusi Menčienę, nejauną našlę, turinčią jau 19 metų vaiką, neišrodė senesnė už savo vaiką. Pagareckis, siuvėjas, lošė perdaug negyvai, kalbėjo neaiškiai ir bailiai taip, jog maž-kas iš jo kalbos galima buvo išgirsti. Taipgi Samsonas šnekėjo, tarsi pats sau vienas. Brusokas atlošė labai gerai, pavyzdingai, jo kalba buvo stipri ir gerai girdima; judėjimai ir nudavimai taipgi buvo neblogi.

Komedijoje "Nutrūko" labai gerai atsižymėjo Brusokas ir Kaupaitė. Kiti irgi neperblogai išrodė. Taip, kad ši komedijėlė buvo išpildyta priderančiai ir galėjo užganėdinti žiūrėtojus. P-ną Brusoką, taipgi Kaupaitę, be apsirikomo galima pripažinti vienais geresniųjų musų amatorių-artistų.

Pats veikalėlis yra gyvesnis ir geresnis, negu "Gudri Našlė".

Žmonių buvo kupina svetainė; jie neperpavyzdingai užsilaikė, šnekėjo, užė — sunku ką buvo girdėti nuo scenos.

3-čia "Aušros" prelekcija buvo skaityta Dro Graičiūno, temoje "Budas išsiplėtojimo užkrečiamųjų ligų ir kova su jomis". Prelegentas skaitė apie įvairias ligas ir įvairius būdus užsikrėtimo jomis. Tačiaus pati prelekcija, nors privalė būti lengva, įdomi, bet nepilnai toki buvo. Aiškumui kliudė perdaug supinti sakiniai, daugybė nereikalingų žodžių, ne pagal kalbos taisykles surištų, pav.: "dėl vaisiųimosi perams limpančių ligų", "šiami specijališkai atsitikimi", "padaro dievaitės giltinei pagelbininkams" etc. Skaityme buvo daug nevietoje daromų pauzų bei netinkamo žodžių akcentavimo. Negalima pagirti ir to, kad prelegentas skaitė savo tarmėje, o ne bendroje literatiškoje. Kas-kas, o prelegentai, kalbėtojai ir inteligentija privalėtų vartoti literatišką lietuvišką kalbą.

Klausytojų buvo apie 50.

---

26 d rugs. buvo Vaivados byla, už perrėžimą savo pačiai vidurių su butelio stiklu, kurią jis būk užtikęs su V. Gedminu, pramintu "Cereneušu". Vaivadas tapo nuteistas šešiems mėnesiams kalėjiman ir užmokėti 25 dol. Teismas nusprendė, jaigu butų patėmyta Gedminą besibičiuliuojant su Vaivadienė, tai jis bus pasodinta kalėjiman, o Vaivadas paliuosuota.

S. L. A. 74 kp. savo bertaininiame susirinkime, 2 d. spalių, nutarė prisiderti prie įsteigimo So. Chicagoje lietuviškos mokyklos, kuri busianti įkurta prie lietuvių bažnyčios.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Raiziui T. M. D. reikaluose raštus reikia siųsti to skyriaus redaktoriui Laukiui. Jis gyvena Valparaise. Apie tai garsinama kiekviename "Lietuvos" numeryje. "Lietuvos" redakcija to skyriaus raštų netvarko. Šitas gi raštas ištikro nei nereikalauja talpinimo laikraštyj, nes apeina tik Centro valdybą. Perduotas jis Centro sekretoriui, kuris duos Tamistai atsakymą.

Paskiausiai Gautos Žinios.

5 spalių Portugalijos revoliucijonieriai suėmė karalių Manuelių. Dauguma kariumenės ir jurevlijos, prisijungę prie revoliucijonierių, bombardavo karaliaus rūmus Lisabone. *Ant paimtųjų karaliaus rūmų iškelta respublikos vėlava.* Lisabono gatvėse virė smarki kova, kurioje daugelis užmušta kaip iš karališkos taip ir iš revoliucijonierių pusės. Viskas dabar esą revoliucijonierių pusėje. Susisiėnojimas su Lisabonu perkirstas. Žinios apie naištą pasiekė Londoną ir Paryžių tik per bevielį telegrafą. Revoliucijonierių bavę iškalno labai slaptai viskas prirengta, taip kad valdžia apie tai nieko nežinojo ir buvo užklupta išnetyčių. Maišto smulkmenos dar gerai nežinomos.

"Darbininkų Viltis" 40-me nr. praneša, jog 30 rugsėjo tapo uždaryta Mahanoy City lietuvių šv. Juozapo bažnyčia. Šv. Sakramentas išnešta į vokiečių-katalikų bažnyčią.

Washingtone kalėjimų suvažiavime 2 spalių pasakė kalbą Rosijos kalėjimų atstovas Kroulev. Anot jo, Rosijos kalėjimai nėra taip blogi, kaip apie juos rašoma.

---

5 spalių telegrafu pranešta, jog Peterburge laikraštis "Novoje Vremia" pagarsinęs būk garsus provokatorius E. Azeffas užmuštas Weisbadene.

Varšavoj 30 rugs. prasidėjo elektrikinių tramvajų tarnautojų straikas. Streiką veda socijalistų partija. Reikalaujama 40 rublių algos į mėnesį. Policija areštavus streiko vedėjus.

Iš Berlyno pranešama, kad išvažiuojąs Amerikon reichstago narys socialistas dr. A. Sudekum. Amerikoj ketina skaityt lekcijas apie socijališkas reformas.

New Yorke 3 spalių tiesa 11 ir 24 gatve ištike didelis gaisras, ištepinęs plotą kokių trijų akrų. [illegible] žmonių apdegė. Nuostolių esą apie $1.000.000.

Peterburge 3 spalių d. pasirodė spaudoj L. Tolstojaus protestas prieš žydų persekiojimus.

---

3 spalių dieną Chinijoj, Pekine, susirinko imperijos senatas — pirmoji žmonių atstovybės įstaiga Chinijoj. Kunigaikštis Pu Lun kalboje atidengiant senatą minėjo Chinijos atgimimą. 1915 metais žadama sušaukti ir parlamentas.

JUOKELIAI.

KALĖJIME.

Senis — Įdomu, ką dabar jie su mumis padrys?

Jaunas. — Tur būt pakars.

Senis. — Tu jaunas, tai tau niekai, ale aš senas tai nebegalėsiu to pakelti.

—Donnell in St. Louis Globe-Democrat.

Prasidėjo mokyklos — berneliui reikia persiskirt su savo gerais vasaros draugais — šuniukais ir kačiukais.

— Tamstos sūnus, kaip girdėjau, studijuoja filozofiją.

— Rodos, nes nieko nebesupratu, kai jis kalba.

— Aš noriu pasirinkt plaukus — pasakė ponia pardavėjui.

— O kokia spalva tamstos prieteliui patinka? — užklausė pardavėjas. Jis, mat, gerai žinojo savo reikalą.

Paprastas žmogelis. — Tai tu gerą turi širdį, kad tiek piningų išdedi geriems reikalams.

Politikierius. — O, tie piningai sugryš dviguliai ir trigubai.

Žiūr' berneliš
Į panelę,
Žiūr' panelė
Į berneliį,
Ir jų akįs užsidegę,
Mirguliuoja, Mirguliuoja....

Ein' berneliš
ir panelė
Po paūksne
Tam sodnelyj,
Ir jų rankos susinėrę
Nerimuoja, nerimuoja.

Sėd, bernelis
ir panelė
Po krūmeliais
tam sodnelyj,
Ir jų širdįs pakutentos
Tik plasnoja, tik plasnoja.

Glūd, bernelis
ir p[illegible]
Tam tamsiajam
tam sodn[illegible]
Ir jų lūpos užsimirše
Tik bučiuoja, tik bučiuoja. —

taus vyno. Jos apetitas sugryžš ir virinimo organai sustiprės ir vėl pradės veikti, kaip priguli. Šis vaistas, kurs nesenai dar tapo pagerintas, pridėjus į jį daugiaus gydančių žolių, pasiekia puikių rezultatų vidurių, žarnų, kraujo ir nervų gydyme. Šito vaisto sutaisymas yra patvirtintas valdžios. Vaistų sankrovose. Jos Triner, 1333—1339 So. Ashland avenue, Chicago, Ill.

"BIRUTĖS" ORKESTRA

"Birutės" orkestra groja balluose, teatruose ir veselijose, taip-gi sutaiso, "benus" anvaikščiojimams. "Birutės" orkestra labai linka teatrams, nes turi puikius muzikantus ir sutaiso klasiškus dalykus. Balluose taip-gi atsakančiausia, nes lietuviškus šokius puikiausia išpildo. Kas turėjo "Birutės" orkestrą balluje ar teatre vieną sykį, tai jau ima ją visados. — Su reikalais kreipkitės:

Ks. Strumskis,
Phone Yards 1158
3315 Auburn ave., Chicago, Ill.

Draugijų Reikalai.

LIETUVIU RATELIO SKAITYKLA
3149 So. Halsted St. Chicago,

Atdara šiomis dienomis ir valandomis:

Utarninkais ir ketvergais nuo 7 val. vak. iki 9 val. vakaro; subatomis nuo 7 val. vak. iki 10 val. vak. Sekmadieniais (nedėldieniais) nuo 4 val. dieną iki 6 val. vakaro.

Skaitykloj randasi visi lietuvių laikraščiai ir kningos. Skaityti galima pačiame kningyne ir namo nešties.

ASTUNTAS METINIS DIDELIS BALIUS

rengiamas Lietuvių pardavėjų Susivienyjimo, įvyks nedėlioj, 9 spalių d., 1910 m. Freiheit Turner salėje, 3417 So. Halsted st. Pradžia 5 val. vak. Įžanga 25c. — Jaigu geidziate linksmai, gražiai laikę praleisti, neužmirškite atėjti į šitą balių. Tai bus vienas didžiausių balių, kokį jus kada-nors buvot regėję. Jus nusistebėsite. Ateikite pasilinksmintų draug su mumis.

DIDELIS TEATRAS IR BALIUS

rengiamas Lietuviškos Teatralės Dr-jos "Rūtos", Nedėlioj, 9 Spalio (Oct.), 1910, C. S. P. S. Svetainėje, 1126-1128 W. 18th st., tarp Fisk ir May sts. Bus statyta ant scenos drama 5 veiksmėse; "Ponas ir Muzikantai". Teatras prasidės 5 val. vak. Tikietų kainos: 25c., 50c. ir 75c. ypatai.

Ši drama yra sutaisyta iš laikų baudžiavos nuo 1853 m. iki 1856 m. joje aprašyta visos nedorybės ponų, kaip jie elgėsi su biednais žmonėmis. Kožnas, kuris atsilankys, bus užganėdintas, nes pamatys kokius vargus kentė senelial. Laike permainų scenos, bus dainos ir deklamacijos. Visas palnas nuo teatro eisiant naudos įsteigimo lietuviško kningyno. Todėl užprašome visus, kurie myli mokslą ir apšvieta, atsilankyti į šį teatrą ir balių, tuomi pagelbėsite mums įvykdyti taip svarbų užmanymą. Su godone,

Komitetas.

APGARSINIMAI.

DIDELĖS PASEKMĖS.

Męs galime susekti iš historijos šimtus pavyzdžių, parodančių, kaip nedaugeliu kuo dasiekiama didelių pasekmių; bet ir kasdieną tokius pavyzdžius galime matyti ypač atsitikimuose su ligomis. Sunki liga gali būt išgydoma, didelis skaudulys gali būt beveik ant syk sustabdomas tik keliatu dozų gerų vaistų. Žmogystė, nustojusi apetito, nusilpnėjusi, praradusi energiją, labai tankiai gali atgauti sveikatą, išgerdama Trinerio American Elixiro iš kar-

---

Pajieškau Aleksandro Juodzenčio, Kauno gub., prieš 5 mėnesius gyveno, Georgetown, Ill., išvažiavo į Chicago gegužės mėnesyj ir nežinia kur prapuolė. Kas apie jį žinotų prašau, duoti žinią žemiau padėtu adresu: Aš prisiųsiu pačto išlaidas ir padėkavonę.

Vinc. Brooks,
GEORGETOWN, ILL.

Pajieškau savo draugų Lauryno Kapšo, Vincento Janulio ir Adomo Pupelos, pirmiau jie gyveno Pittsburgo, Pa., dabar nežinau kur. Visi Kauno gub., Raguvėlės par. Jie patįs ar kas apie juos žinotų malonės duoti žinią šiuo adresu:

Povilas Maselis,
4733 So. Paulina st., Chicago, Ill.

Pajieškau Juozo Kumeto, Suvalkų gub., Vyštyčio miesto. Kovo mėnesyj atkeliavo iš Lietuvos, ale darbo čia negavęs išvažiavo Chicagon; atrašė vieną gromatą, aš rašiau jam atrašė vieną gromatą, aš rašiau jam kelias, bet sugrįžo atgal. Norėčiau parirt tikrą adresą, meldžiu pranešti.

Jonas Mickevičius,
1117 North Water st., Kewanee, Ill.

Pajieškau savo vyro Jurgio Grėbliuno, paeinančio iš Suvalkų gub., Seinų pav., Seirijų parap., Akuočių kaimo. Dvylika metų Amerikoje. Pirmiau gyveno Minedrin, Pa., iš ten išvažiavo Christopher, Ill.; pastaikai tamsus rožai, su usais; rugšėio penkių pėdų ir pusės. Jaigu kas žinotų apie jį, malonės man pranešti tokiu adresu:

Ona Grėbliunienė,
P. O. Box 77, Atherton, Ind.

Pajieškau savo švogerio Juozo Rašaičio. Paeina iš Suvalkų gub., Senapylės pav., Prienų parap. iš Prienų miesto. Pirmiau gyveno Pittsburge, Pa., girdėjau dabar išvažiavęs į Illinois valstiją. Turiu svarbų reikalą. Meldžiu duoti žinią šiuo adresu:

J. Černiančius,
323 Wisner st West Pittston, Pa.

Pajieškau savo brolio Antano Judžio, paeina iš Kauno gub., Raseinių parap., Bakučių kaimo. 4 metai Amerikoj, 2 metai atgal gyveno Chicagoj, dabar nežinau kur, turiu svarbu reikalą. Meldžiu duoti žinią šiuo adresu:

Dominikas Judis,
3604 Deodar st Ind. Harbor, Ind.

Pajieškau pusbrolio Izidoriaus Wolenczauskio, Kauno gub., Telšių pav., Mosėdžių vals., Šatės par., Diksodžių kaimo. 9 ar 10 mėnesių kaip Amerikoj. Prašau duoti žinią šiuo adresu:

Antanas Wolenczauskis,
48 Albomarle st., Baltymore, M. D.

Pajieškau savo pusbrolio, Juozo Žemaičio, Suvalkų gub., Senapylės par., Klebiškio gm., Siolišių kaimo. Keturi metai Amerikoje. Pirmiau gyveno Waterbury, dabar nežinau kur. Prašau man duoti žinią šiuo adresu:

Antanas Kruvelis,
P. O. Box 311, Hartsborne, Okl.

Pajieškau savo brolių Jurgio ir Jono Matusevičių, paeina iš Suvalkų gub., Sintautų val., Lukšių par., Švediškių kaimo. Jurgis prieš 12 metų gyveno Mahanoy City, Pa., Jonas buvo nuvažiavęs pas jį.

Pajieškau taipgi pusbrolio Antano Domeikos, Zyplių val., Lukšių par., Germelių kaimo. Turiu svarbų reikalą. Jie patįs ar jų draugai teiksis duoti man žinią šiuo adresu:

Vincas Matusevičia,
490 Green st., Ansonia, Conn.

Pajieškau Vladislavo nevedinskio, Kauno gub., Raseinių pav., Šidlavos parap., Palukitos kaimo. Ketvirtas mėnuo kaip atkeliavo Amerikon, Brooklynan. Meldžiu duoti žinią šiuo adresu:

A. Flokštis,
343 E. Kensington av., Kensington Ill.

Pajieškau Kazimiero Povylaičio, Kauno gub., Šiaulių pav., Gruzdžių par., Karvelių kaimo, jau 13 metų Amerikoj, buvo Lorain, Ohio. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią sekančiu adresu:

Vincentas Steponaitis,
1607 N. Ashland ave., Chicago, Ill.

---

gub., Šiaulių pav., Radvylškio miestelio. 18 metų matėmės Chicagoj. Jaigu kas apie jį žinotų arba jis pats teiksis pranešti man šiuo adresu:

Kazys Bite,
Westville, Ill.

Pajieškau savo kaimyno Franciškaus Monkevičiaus (Monkus), Kauno

---

Reikalavimai.

Reikalinga 10 užbaigėjų, siuvėjų rankomis bei stryguotojų, 15 siuvėjų moteriškųjų drabužių. Kreipkitės į Unity Skirt Co., 209 State St., Room 506.

Reikalaujame 15 siuvėjų prie moteriško darbo — apsiaustų ir sejonų. Meldžiame kreipties šiuo adresu:

Liudvikas Kasparavičia,
3129—3131 Wentworth ave. Chicago.

Reikalaujame 3 kriaučių mokančių moteriškus apsiaustus siuti.

J. Szkutas.
3301 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Reikalauju 10 kriaučių prie moteriškų drabužių suvimo ir viena primieruotoja arba fiterio ir vienos išbaigėjos, kreipkitės adresu:

J. A. Svilow,
1765 Ogden ave., Chicago, Ill.

REIKALINGI DARBININKAI Į SIUVĖJŲ DIRBTUVES.

Siūlių prosuotojai ir suprosuotojai prie kelinės gali gauti nuolatinį reriausiai apmokamą darbą by kokioj iš sekančių dirbtuvių:

1922 South Halsted st.
135 Market st.
242 Market st.
261 Market st.

Dirbtuvės yra sveikiausiai įtaisytos. Hart Schaffner & Marx.

Į SIUVĖJŲ DIRBTUVES REIKALINGI DARBININKAI PRIE KELNIŲ.

Reikalaujame operatorių, kišenių siuvėjų, siulėtojų, rankom siuvėjų, išbaigėjų, stryguotojų, guzikų siuvėjų, apkarnytojų. Pripyrusiems darbininkams duodame nuolatinį darbą, augštausios algos, švarus įtaisymas. Ga-

---

lite gauti darbą kokioj norint iš sekančių musų dirbtuvių:

1922 South Halsted st.
135 Market st.
242 Market st.
261 Market st.

HART SCHAFFNER & MARX.

Reikalingas duonkepys, geras suprantąs duonos ir kekų kepimą. Reikalingas ir antras duonkepys, geras mokąs duoną kepti. Turi mokėti lenkiską arba angliską kalbą. Kreipkites šiuo adresu: 11749 Michigan ave., Keusington, Ill.

Ant Pardavimo.

Parduodu rakandus ir pečių. Kreipkites šiuo adresu:

Mrs. Jones,
3435 Emerald ave. Chicago, Ill.

Parsiduoda 3 gyvenimų murinis namas, 4 flatai po 5 kambarius kiekviename; apačioj krautuvė. Yra gazas ir vanos. Parduodama, nes išvažiuojama atgal į tėvynę. Arendos $5.500, savastis verta $12.000. Kreipkitės: St. Kristopa, 3042 Archer ave., Chicago, Ill.

Parduodu dvi stubas murines, abidvi ant 2 lubų; viena yra labai geroj vietoj bizniui, o antra apgyvenimui. Vincent Maczkovek, 2014 — 137th st., Indiana Harbor, Ind.

Parsiduoda bučernė ir grocernė didėlėj lietuvių kolionijoj ant Bridgeport'o. Biznis kuogeriausia išdirbtas per keliolika metų. Priežastis pardavimo — savininkas perka lauką su farma. Gera vieta lietuviui. Kreipkitės adresu: Aleksandras Dulcas, 3248 Illinois Ct.

Parsiduoda Groserne ir saldumynų krautuvė su arkliu ir vežimu. Ant 5 metų arenda pigi, lietuvių, apgyventoje apygardoje, vienas blokas nuo lietuvių bažnyčios ir mokslainės, gera vieta lietuviui. Kreipkitės, 2214 W. 23rd Pl., Chicago, Ill.

Parsiduoda saliunas su naminais rakandais, labai geroj vietoj, lietuvių apgyventoj. Norių važiuoti atgal į California. Prašau kreiptis šiuo adresu: 3428 Auburn ave., Chicago.

Pasiskubink! — Savininkui išvažiuojant iš šio miesto parsiduoda labai pigiai naminiai rakandai. Matyti galima kas vakaras nuo 6 iki 9 val. arba nedėlioj po pietų, šioje vietoje: 3106 So. Halsted st., (ant trečių lubų iš užpakalio).

Nuomon (randon) atsiduoda krautuvė, tinkama grocernei ir bučernei, su butu. Yra ledams skrynia, kaladės, lentynos ir viskas, kas reikalinga minėtam bizniui. Vieta apgyventa lietuvių. Biznis yra čia buves per keturis metus ir apleistas dėl taisymo namo. Randa pigi. Prašom kreiptis šiuo adresu: 950 — 31 pl. Namo savininkas gyvena 3119 So. Morgan st. Chicago, Ill.

Kur gauti "Lietuvą."

Galima gauti kiekvieną savaitę "Lietuvą" už 5c. pas šiuos agentus:

Brooklyn, N. Y.
K. Fromes, 73 Grand Street.
Ant. Jankauskas, 65 Hudson Ave.
T. Jermalas, 215 Berry Street.
J. Milewski, 124 Grand st.
S. Simanavičius, 258 Wythe Ave.

BALTIMORE, MD.
John Louis, 657 W. Baltimore St.
J. Zebrauckas, 112 N. Green St

BROCKTON, MASS.
J. Pocius, 175 Ames St.

Chicago, Ill.
P. M. Kaitis, 1607 N. Ashland Av.
M. J. Tananevičė, 670 W. 18th St.

ELIZABETH, N. J.
D. Bočkus, 211 First St.

JERSEY CITY, N. J.
Ant. Reikaitis, 234 Wayne St.

Lawrence, Mass.
A. Ramanauskas, 101 Oak street.

Montello, Mass.
B. P. Miszkinis, 35 Arthur St.

New Haven, Conn.
J. J. Vaitkevičius, 227 Chapel St.

Philadelphia, Pa.
K. A. Ignotas, 1028 So. 2nd Street.

Portland, Oreg.
John Browman, Browman News Co.

SAN FRANCISCO, CAL.
Foreign & Domestic News Co., Foot of Market St.,

SEATTLE, WASH.
International News Agency, 102 Washington St.,

Worcester, Mass.
M. Paltanavičia, 15 Milbury Street.
J. Kalakauskas, 66 Milbury St.

"Lietuvos" Agentai

Pas šiuos agentus galima užsisakyti "Lietuvą" metams ar pusei metų ir užsimokėti.

Jonas Januša, keliaujantis Agentas po Illinois valstiją.

Brooklyn, N. Y.
J. Ambrozėjus, 120 Grand St.
A. Lesniauskas, 298 South 1st St.
Jos Matulis, 262 Metropolitan Av.

Baltimore, Md.
L. Gawlis, 1834 N. Castle Street.
Vincas Želvis, 603 So. Paca st.

Chicago, Ill.
J. I. Bagdžiunas, 2334 S. Oakley Ave.
Jonas Ilgaudas, 1613 So. Halsted St.
Žen. Jucevicze, 118 E. 115th St.
And. Jurevičia, 3337 Auburn Av.
Vinc. Linka, 1813 String St.
Geo. Pupausky, 1112 S. Leavitt St.
K. Steponis, 849 — 34th St.
Jonas Visockis, 3139 Vincennes Rd

Nedėliom pagal sutarimą.

Cleveland, Ohio.
P. Saukys, 1408 E. 55th St.

CAMBRIDGE, MASS.
Pet. Bartkevičius, 877 Cambridge St.

GRAND RAPIDS, MICH.
Juoz. Šilkas, 42 W. Leonard St.

GRANT WORKS, ILL.
Jonas Liškonis, Box 195.

HARTFORD, CONN.
Kar. Lesevičius, 40 Mulberry st.

Herrin, Illinois.
J. T. Adomaitis, Box 708.

HAZLETON, PA.
Ant. Shukis, 103 N. Wyoming St.

INDIANA HARBOR, IND.
B. Yasiulis, 3604 Deador St.

MINERSVILLE, PA.
J. Ramanauskas, Box 538.

New Britain, Conn.
M. J. Čeponis, 21 Pleasant Street.

Newark, N. J.
V. Ambrazevičia, 178 Ferry Street.

Pittsburg, Pa.
Jonas A. Ignotas, 46 So. 22-nd Street.
J. G. Miliauckas, 1811 Wharton St.

NORWOOD, MASS.
B. A. Tumavičius, 28 Austin St.

Paterson N. J.
A. Vaičkevičius, 70 Lafayette St.

Pittston, Pa.
Ad. Bendinskas, 42 Chesnut St.
J Kazakevičia, 103 No. [illegible] St.

Plymouth, Pa.
B. Poteliunas, 345 E. River St.

ROCKFORD, ILL.
Adomas Kazakevičia, 310 E. State st.

SO. CHICAGO, ILL.
Pet. Ostrovskis, 8701 Commercial Av.

So. Boston, Mass.
N. Gendrolius, 224 Athens Street.
J. G. Gegužis, 28 W. Broadway.

Springfield, Ill.
G. Tachilauckas, 1217 W. Jefferson St.

Scranton, Pa.
Geo. Baltrunas, 2018 Luzerne St.
Juoz. Petrikys, 1514 Ross Ave.

Shenandoah, Pa.
T. Kryžanauskas, 38 E. Centre St.

Union City, Conn.
D. F. Eimaitis, 65 Brennan st.

Waterbury, Conn.
J. Žemantauskas, 39 W. Porter St.
Jurgis Žemaitis, 324 Bank st.

Worcester, Mass.
Ant. Bernotas, 45 Ward St.

"LIETUVOS" KELIAUJANTIEJI AGENTAI.

Simanas Kvietkauskas.

Kazys Šeštokas.

Nauji Muzikuliszki Veikalai.

Lietuviška muzika. ČESLOVO SOSNAUSKIO.

V. Sąsiuva. UŽMIGO ŽEMĖ. Sustatyta vienam balsui, fortepianui pritariant. Žodžiai Mairionio. Peterburge, 1909 m. ..... 50c.

No. 799 Vytauto koncertinis maršas, muzika pijanui. Atminčiai D. L. K. Vytauto pergalejusio kryžeivius ties Žalgiriu 1410 m. Sutaisė P. Stankevičia. Spausta Leipcige 1910 m., 3 puslapiai muzikos. Kaina 60c.

VI. Sąsiuva. Ta pati daina UŽMIGO ŽEMĖ. Mišriems balsams a capella. Peterburge, 1909 m. .. 50c.

VII. Sąsiuva. SKUBINK PRIE KRYŽIAUS. Vienam balsui, fortepianui arba vargonams ir smuikui pritariant. Žodžiai kun. M. Gustaičio. Peterburge, 1909 m. ..... 50c.

Burtininkų Kazyros (Kortos)

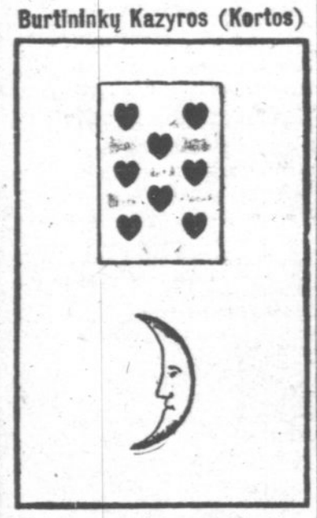

Visi žinote, kad burtininkai (Amerikoje vadinami Fortune Tellers) spėja žmogui laimę ar ateitį su pagelbą Kazyrų (Kortų). Ar toki burtininkų spėjimai iš nukeltų Kazyrų turi kokią vertę, mes apie tai nekalbėsime, tik pasakysime, kad yra tukstančiai žmonių, kurie pas tokius burtininkus lankosi įspėjimui savo ateities ar laimės ir moka jiems už tai po kelis ir po keliolika dolierių. Garsiausia ant svieto burtininkė buvo tai pone LENORMAND Paryžiuje, Francuzijoje, kuri su pagelba savo Kazyrų visiems įspėdavo ateitį. Pas ją vaikščioja kelti Kazyras viso svieto didžiunai, kunigaikščiai ir karaliai ir kiekvienam jį ateitį įspėdavo.

Po myriui virš minėtos burtininkės jos Kazyros pateko į svietą ir šiądien jomi naudojasi garsiausi svieto burtininkai, ir kiekvienas, kas jas turi, gali su joms įspėti ateitį tei; gerai kaip ir burtininkai. Šios Kazyros su pilnu išaiškinimu lietuviškojo ir lenkiškoje kalbose, kaip jas vartoti ir kaip ateitį įspėti yra dabar gaunamos musų štore. Kaina jų 50c.

Šios Kazyros yra geriausia bovykli. Ilgesame laike ir su jom, ne tik savebet ir visus kitus geriausiai nubovysi šeimyniškuose ir draugiškuose susirinkimuose.

Siųsdami pinigus ant kazyrų adresuokite:

The Bridgeport Clothing Co.
3246-3248 So. Halsted St. CHICAGO, ILL.

AKIU LIGOS.
Ar turi galvos skausmus?
Ar akys vandeniuoja?
Ar jas niežti?
Ar telpgi ir spaudžia?
Ar dalktai išrodo dvigubi?
Ar jie buva neaiškus, migloti?
Ar turi uždegtas akis?
Ar jos greit pailsta skaitant?
Ar jas skaudina šviesa?
DAUG ZMONIU
turi akių nesveikumų, kurių visai nežino, ir sirgdami nejaučia skausmo ir nė jokio nesmagumo, bet jie turi nešioti akinius, kad išgelbėti savo regėjimą ateityj.
Mokslinio laipsnio okulistas
S. GINSBURG
2038 S. Halsted St. netoli 21 g.

KSAVERAS STRUMSKIS "LIETUVOS" KELIAUJANTIS AGENTAS.

Jis lankosi valstijose Connecticut ir Massachusets ir turi musų paliudyjimą. Pas jį taip-gi galima užsirašyti "Lietuvą" ir duoti pinigus ant tavorų Bridgeport Clothing Štoro, o mes viską prisiųsime ką tik pas jį apsisteliuosite.

A. Olszewskis "Lietuvos" Išleist.

ŠOKIŲ MOKYKLA PROF. TONY L. Mokiname visokių šokių angliškų ir lietuviškų, taipo-gi tokių, kokių dar niekas iki šiol nešoko. Užtikrinam, kad, išmokę pas mus, galėsite šokti by kokioj publikoj. Mokiname be skyriaus — jaunus ir senus. Mokiname tris vakarus per sevaitę: utarninkais, seredomis ir ketvergais nuo 7:30 iki 10:30 val. vak. Norintįs mokintis eikite į svetainę 3119 So. Morgan st., Chicago, Ill.

DAILIOS GRŌMATOMS POPIEROS. 50 gatunku su visokioms dainėlėmis gražiais skaitymais ir dailiais konvertais tuzinas už 25c. arba 10 tuzinų su konvertais $1.30 su prisiuntimu. Geriausia PALANGOS TRAJANKA 30c. Reikalaujame pardavėjų ir duodame garą pelną. Kataliogus siunčiame už 4c.

M. Žukaitis,
149 Hudson ave., Rochester, N. Y.

KOŽNAS GAUS DYKAI

kuris prisiųs keletą markių, musų No. 3 katalioką, didžiausią lietuviškoj kalboj, 64 didelį puslapį. Jame telpa aprašymai suviršį 200 ligų, vyrų, moterų ir vaikų, pasako nuo ko jos prasideda, kaip jas pažinti, kaip nuo jų apsisaugoti, kokias gydukles naudoti, kiek jos prekiuoja ir kur jas gauti. Paveikslai ir prekės yvairių kvepiančių ir gydančių mulų, Perfumų, Elektro-gydančių aparatų, Robernių išžirbinų, Monų, Painų, Štukų, Drukuojamų Mašinėlių, Armonikų, Koncertinų, Britvų, Pavinčevonių ir šimtai kitokių kodnam reikalingų daly kų. Iškirpk šitą apgarsinimą ir prisiųsk mum, o tuojaus gausi visai dykai katalioką. John I. Bagdžiunas, Prope

JOHN'S SUPPLY HOUSE
2338-2356 SO. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILL.

Vardas _____
Adresas _____
Miestas _____ State _____

AR MATĖTE PUIKIUS 27-nių PĖDŲ LOTUS?

Scoville, Walker & McElwee's 60 akrinej subdivizijoj netoli didelio persikirtimo punkto ties

Kedzie ir Archer Avs.

Nuo

43-czios iki 39tai gat.

Lotai po $290

IR VIRŠIAUS

Lengvas šmokestis. Paskolinama pinigai pasistatyti namams kokiems norint.

Šitoj subdivizijoj namai yra visi gražus. Tai bus gražiausia apsigyvenimui vieta pietvakarinėj dalyj, išrodo kaip koks parkas. Vanduo, srutų nuovados, gazas, šaligatviai, medžiai Gražus dviejų flatų namai galima tuojaus užimti po $3.000 ir viršiaus mėnesiniais išmokesčiais.

Keturios karų linijos: "Archer Limits", Archer 38th", "Chicago Lawn" ir nauja "Kedzie Av." einanti kiaurai.

Važiuokite by kokiu karu ir persėskit ant "Archer Av.-Limits." Ofisas ties lotais kampas Archer ir Albany Avs. netoli 43 gat.

H. H. WALKER & CO.
201 Tacoma Building
Kampas Madison ir LaSalle gat.

THOS. I. MORGAN
ADVOKATAS

Veda kriminališkas, civiliškas bylas; parupina patentus; peržiuri savasčių popieras; abstraktus; deed's ir tt. Žinomas lietuviškai visuomenei kaipo teisingas ir geras advokatas.

79 Dearborn St., Chicago.
328-330 Unity Building
Taipjau 1613 S. Halsted St.

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DR-STĖS CENTRO VALDYBOS ANTRAŠAI:

Pirmininkas: Jonas V. Liutkauskas, 120 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Vice-Pirmininkas: Pr. Butkus, 3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.
Raštininkas: Jonas Dagis, 3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.
Iždininkas: A. J. Povilaika, 804 Bank st., Waterbury, Conn.
Knygius: J. Simanavičius, 231 Barnes st., Plymouth, Pa.
Literatiškasis Komitetas: J. Gabrys, 11, rue Sommerard Paris, France. V. Jokubynas, 3152 Wallace st., Chicago, Ill. J. Laukis, 501 Brick st., Valparaiso, Ind.

Męs Sujieškom.

Uždėdyjimui laiko, ir galvasukio namų pirkėjams, mes sujieškojome kelis namus, geriausius kokius galima rasti už paduotą kainą, ir čionai juos pagarsiname. Kas išsigali įmokėti trečią dalį, ar daugiu, ant tų namų tam mes trukstančius pinigus paskoliname lengviausiomis išlygomis.

Šituos namus mes patariame pirkti lietuviams:,

No. 121. 8 rulmų murinis namas, ant stulpų. Lotas 24x125. Randos į metus nešą $204. Kaina $1.600.

No. 232. 4 kambarių murinis namas. Geroj vietoj. Lotas 25x125. Kaina ..... $1.600.

No. 230. 2 lubų medinis namas, 2 gyenimai 1 — 5 r. 1 — 4 r. Lotas 24x125. Randos nešą į metus $216 Kaina $1.700

No. 156. 2 mediniai namai, 1 — 5 r. 1 — 4 r. Lotas 31x147, kampinis Kaina ..... $2.000.

No. 12. 2 namai, 4 gyvenimai po 4 r. Lotas 25x125. Randa $384. Kaina ..... $2.000.

No. 10. 2 lubų murinis namas, 2 gyv. po 6 r. Lotas 25x135. Kaina $2.500

No. 4. 2 lubų murinis namas, 4 gyv. po 4 kambarius. Randa $480. Kampinis lotas 30x147. Tiktai $3.700.

No. 217. 2 lubų murinis namas, 2 gyv. po 6 kamb. Lotas 25x125. Randos nešą į metus $372. Kaina $3.000.

No. 241. 2 lubų murinis namas, 16 kambarių. Lotas 125x125. Randa $504. Kaina ..... $4.500.

No. 241. 2 lubų murinis nmas, 4 gyven. 2 — 5 r., 1 — 3 r., 1 — 4 r. Lotas 25x125. Randos nešą į metus $540. Kaina ..... $4.500.

No. 187. 3 lubų murinis namas, 3 gyv. po 6 kamb., 2 maudyklos. Lotas 25x125. Gatvės užmokėtos. Randa $564. Kaina ..... $4.700.

No. 69. 3 lubų murinis namas, 3 gyv. Su maudykloms. Lotas 27½x127. Randos nešą į metus $552. Kaina. ..... $5.300.

No. 179. 3 lubų muras, 4 gyv. 2 po 6 rum., 2 po 4 rum., 2 maudyklos. Lotas 27x129. Randos nešą 624. Kaina ..... $5.500.

No. 238. 2 lubų muras, akmenų priešakys, 2 guv. po 7 kamb., 5 r. murinis namas užpaklyj. Lotas 25x125. Randa $624. Kaina .... -5.500.

Kiekvienas iš tų namų yr vertas gero žmogaus. Ateikite apžiūrėti.

Norėdami platesnių žinių, kreipkitės ypatiškai į musų offisą.

A. Olszewski
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Mokykla Šokių!

Prof. Julius S. užtikrina, kad išmokys šokti kiekvieną jauną ar seną. Išmokina valcą 6 ryšių ir teip, kad gali drąsiai eiti šokti publikoje. Teipgi išmokys ir kitus šokius su 6 vakarais; vakare nuo 8 valandų iki 11. Kas moka vaikščioti, tas gali išmokti ir šokti. Kas nori mokytis tegul ateina į svetainę, po numeriu, 2119 So. Halsted St., mokinu kas dien ,apart šventų dienų. Prof. Julius S. praneša visiems, kurie nori išmokt tuos šokius, kad ateitų sekančio adreso: 2124 South Halsted St.

Ofisas ant 3-čių lubų. Atdaras nuo 5 iki 8 val. vakare.

Prof. Juliaus šokių mokykla užsidaro June 25, ji vėl bus atdara September 2.

jau pradėsim Buck ir Wing šokt Sept. 2.

Pacific Liquor Co.
Gabrielius ir Sigall
PIRMUTINIS LIETUVIŠKAS
SALIUNAS

Užlaiko šaltą alų, gardžią arielkę, kvepenčius turkiškus cigarus, ir inportuotus gėrimus. Čia atsilankę lietuviai ras mandagios patarnavimus ir gaus rodą dykai. Atsilankykite

309 Second Ave. So. Seattle, Wash.

Naminė Mokykla

Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) ..... $1.00.
Vaikų Draugas, arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokintojo 15c
Naujas Budas mokintis rašyti be mokintojo 10c
Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta) ..... 35c.

P. Mikolainis,
Box 62. New York City

Kas užsipirks antrai šių metų pusei "Lietuvos Ukininką" stačiai iš redakcijos, tas gaus dovanai "Vilniaus Kalendorių" 1911 metams.

3 rub. metams ir 50k. pusm. D. Lietuvoje

Visiems prieinamas, kiekvienam reikalingas, seniausias lietuvių laikraštis Lietuvoje eina nuo 1905 metų

2dol. 20c. met. 1dol. 10c pusm. Amerikoje

"Lietuvos Ukininkas"

1910 metais savo ėmėjams duodar
52 No. No. "Lietuvos Ukininko"
26 No. No. "Žemės"
13 No. No. "Mokyklos"
12 No. No. "Sveikatos"
1 "Vilniaus Kalendorių," 1911 m.
Sėklų išbandymui:
Ukio padargų premijoms už geriausius ukio aprašymus.

Kas nori padaryti daug naudos ir smagumo savo giminėms ir geriems pažįstamiems paslikusiems Lietuvoje, teužperka jiems "Lietuvos Ukininką"

Labai naudingus yra "LIETUVOS UKININKAS" ir Amerikoj, ir kitur gyvenantiems lietuviams, nes daug jame jie ras žinių ir naudingų pamokymų iš visokių šalių ir sričių.

Kas įsirašys į "L. UKININKO" BENDROVĖS narius ir užmokės 25 rublius (13 dol. 75 c.), tasai gaus "LIETUVOS UKININKĄ" visuomet dovanai.

KAINA: Lietuvoj (ir Rosijos valstijoj) metams 3 rub. (1 dol. 65 c.) pusmečiui 1 rub. 50 kap. (38 cent.) Užsieniuose: (ir Amerikoje) metams 4 rub. (2 dol. 20 c.) pusmečiui 2 rub. (1 dol. 10c.)

Tos pačios "L. Ukininko" Bendrovės dar yra leidžiamos nuo 1909 m.

"Lietuvos Žinios" su "Aušrine"

Progresiviškas lietuvių laikraštis. Eina 2 kartu į savaitę.

KAINA: Lietuvoj (ir Rosijos valstijoj) metams 4 rub. (2 dol. 20 c.), pusmečiui 2 rub. 50 kap. (1 dol. 38c.) Užsieniuose: metams 6 rub. (3 dol. 30c.), pusmečiui 3 rub. 50 kap. (1 dol. 92c.) Abiejų laikraščių adresas:

Vilnius--Siemionovskaja 10-1 Russia--Lithuania.

Mes Išgydom Vyrus

Mes trokštam, kad visi, kurie yra neužganėdinti su kitais gydymais, ateitų pas mes ir pamėginto musų tikrą ir ištikimą gydymą. Mes paaiškinsim tau dėlko kiti gydymai tavęs neišgydė ir kaip mes tave išgydysim.

Kraujo Užnuodyjimas Pasinantis nuo užsikrėtimo arba priežasčių dėl kurių ligonis nenori kreiptis prie šeimyniško gydytojaus, rudos plėmos, lopai burnoje, skaudulia ant liežuvio, sliškimas plaukų, skausmas kauluose, sunarinose, plėmos ant kuno, jausius tekanti skaudulisi. MES IŠGYDOM ŠITOKĮ PADĖJIMA—MES NELOPOME

Nubėgimai Ar kankina tavę nubėgimai pasinanti nuo perkengimo gautos tiesų, vyriški silpnumai, nudilnimas, silpna atmintis, galvos skaudėjimai, plėmai priešaj akis, nervišku mas, skausmai strėnose? Ar pata ši apimtas nors vienu iš tų šenkių? Ateik pas mus, mes tave išgydysim nes kitaip nereikalauji num mokėti.

Užsikimšimai Nedaro skirtumo koks tamistos nesveikumas yra, jeigu tamistę kankina degimai, plikinantis šlapimas, puslės nesveikumas, erzinimai, tankus noras ištuštinimo, mes išgydom viršui minėtus nedėjimus be vartojimo peilio ir be siuntimo į ligonbutį.

Sutinimai Uždegimai, sutinę ir skausmingi sunariai, kantrybę atimančios užsisenėję ligos kurios padaro gyvenimą nelaimingu. IŠGYDOMOS ANT VISADOS BE ŽUDIMO ĮPIKO.

Guzuotos ir Susiruke Gyslos Šitokios gyslos randasi visur ant žemesnės dalies kuno, bet dangiausiai katrėj pusėj; jos padaro žmogų labai neramų; yra silpnas velkantis jautimas daugmaž nuolatai. Gyslos yra užčiuopiamos ir nurodo kaip botagas.

Atsišauk tuojaus jeigu esi klapate.

Abelnas Nusilpnėjimas Silpnumas, pamirštimas, negalėjimas prie darbo arba linksmumu gyvenimo, nuilsimas, yvairus gėdinanti silpnumai, ir tt. ATIDĖJIMAI YRA PAVOJINGI—PASIRODAVIK SU MUMI DABAR.

Odos Nesveikumai Eczema, išbėrimai, spuogai, lopai, netobulumai, žaizdos skaudulisi, pageltonavus ir išblyškus oda, pajuodavę poakiai. Vyrai, yra jum ano to visko vaistas, atsišaukiant pas mus ant gydymosi. GALI UŽMOKĖTI KADA BUSI IŠGYDYTAS.

Inkstų, Pusles ir Sebrus Nesveikumai Inkstų nesveikumas gali išsivysty į pavojingas komplikacijas, ir jeigu n atbotas, pagimdys kitas ligas ir komplikacijas. Ar manai apsivesti? Ar esi tikrai sveikas?

State Medical Dispensary

150 SO. CLARK ST., arti Madison gatves, CHICAGO, ILL.

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 4 po piet. Nuo 6 iki 7 vakarais. Nedėldieniais ir Šventadieniais nuo 10 iki 12 tiktai. Ypatos geidžiančios gydymo turi atsišaukti asabiškai, nes ligos negali but gydomos teip pasekmingai per susirašinėjimą kaip ligoniui atsišaukus pačiam. Nerašyk bet atsilankyk.

Naujausias importuotas Fonografas :: :: ::

DYKAI

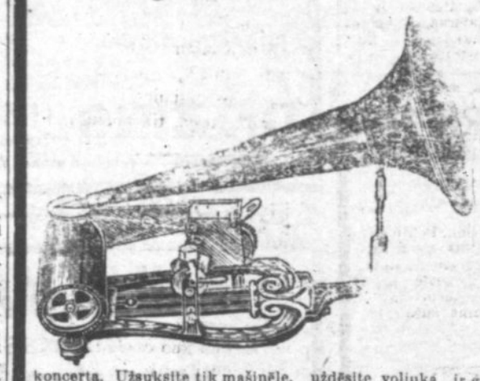

Bus duotas kiekvienam, kas nupirks pas mus rusiško tabako už $6. Nieko nuo jusų daugiaus nereikalaujame tik kad patartumete savo draugams ir pažystamiems pirkti iš musų firmos tabaką.

Šitas inportuotas fonografas yra padarytas iš geriausio metalo, turi didelę nikelinę trimbą ir labai gerai skamba. Turėdami musų fonografą galite surengti namie puikų muzikos koncertą. Užsukite tik mašinėlę, uždėsite voliuką ir galėsite išgirsti gražiausias tautiškas, darbininkiškas ir kitokias dainas, ištraukas iš operų ir operečių, žaidimą visokių instrumentų pavienių ir orkestroje. Klausant tai vis t bus malonu ne tik jums ir jusų šeimynai, bet ir jusų pažystamiems bei kaimynams.

Musų fonografas yra geriausias, koks tik dabar gali buti. Už tokį fonografą užmokėtumėt mažiausia $12. Mes duodame jums tą fonografą suvis dykai Prisiųskite tik 50c. markėms ir mes išsiųsime jums geriausio rusiško tabako už $6 ir tą fonografą draug su voleliais ir nurodymais, kaip reikia apsieiti. Apturėję tai per expresą, užmokėsite likusius $5.50. **Namie galite išbandyt musų fonografą, o jaigu jis jums nepatiks, tai galite sugrąžint mums tabaką ir fonografą, o mes sugrąžinsime jums visus įmokėtus pinigus.**

Dovana yra supruntama ir puiki, nėra čia jokios rizikos, taigi naudokitės, pamatysite, kad busite užganėdinti.

ENGLISH ASIATIC TOBACCO CO.
111-115 East 7th Street, :: NEW YORK, N. Y.

A. Olszewskio Banko
galite aprupinti visus savo reikalus
TOJ BANKOJ LIETUVYS NOTARAS
Iždirba "Dovernastis" — Kontraktus, Raštus pardavimo ir visokius kitus dokumentus, ir užtvirtina visokius dokumentus pas konsulių. Inkorporuoja draugijas ir atlieka visokius kitus notarijališkus darbus.
Visokiuose notarijališkuose reikalduose kreipkitės į
J. J. Hertmanowicz
(Notary Public)
3252 So. Halsted st., Chicago.

F. P. BRADCHULIS
Attorney & Counselor at Law
132 S. Clark, Cor. Madison St.
Atwood Bldg., Room 806
Tel. Franklin 1178.
Lietuvys advokatas, laiges tiesų mokslą Amerikoje. Veda visokias bylas, civiliškas ir kriminališkas visose teismuose (sudusose).
Gyv. 3112 S. Halsted st., arti 31mos
Telephone Yards 2390.

"DAGIS"
Kritikos, Satyros ir Juokų Mėnesinis Laikraštis.

DAGIS gražioj formoj knygos, ant geros popieros ir su viršelialis, viso 20 puslapių kas mėnuo duoda skaitymų.

DAGIS kas mėnuo talpina po kelis originalinius, lietuvių pieštus paveikslėlius.

DAGIS badė visus be skirtumo, kas tik nusikalsta prieš visuomėnę, todėl "Dagis" turi rastis kiekvino lietuvio namo, tai yra geriausia gyduolė nuo visokių ligų. Juk visiems yra reikalingas linksmumas ir juokai, o "Dagis" nesigaili straipsnių su įvairiais pasišaipimais ir juokais.

DAGIO kaina labai žema, tiktai 10 centų num., arba $1.00 metams.

Siunčiant prenumeratą, adresuokite:
"DAGIS" PUBL. CO.,
812 — 33rd Street, Chicago, Ill.

Dr. O. C. HEINE
DENTISTAS
OFISAS—Kampas 31 ir So. Halsted gat.
(Žyrosimas virš aptiekos.) CHICAGO, ILL.

Mokinkis Angliską Kalbą.

Žinai kaip labai yra reikalinga angliška kalba šioje šalyje. Nors tu butum geriausiu miekaniku, profesijonalistu, ar biznieriumi, jeigu nemokėsi angliškos kalbos, tai Amerikoje negausi nė gero darbo, nė biznio, nė profesijos negalėsi vesti. Žmogus, mokantis angliską kalbą Amerikoje, yra visur pageidaujamas ir gerai apmokamas. Todėl kuogreičiausiai ruipkiš ją išsimokinti.

DABARTINIS BUDAS IŠSIMOKINIMO ANGLIŠKOS KALBOS YRA LABAI LENGVAS. ŠTAI JIS.

1. Pirmiausiai perskaityk knygelę "VADOVĖLIS" No.1209. Kaina 25 centai.

2. Paskui perskaityk knygelę "RANKVEDIS" No.1300. Kaina $1.25.

3. O tada užsirašyk laikraštį "LIETUVĄ" ant 18 mėnesių už $3.00, tai gausi dovanų knygelę No.1491, vadinama: "KAIP RAŠYTI LAIŠKUS LIETUVIŠKOJE IR ANGLIŠKOJE KALBOSE", o su pagelba šios knygelės galutinai išmoksi netiktai angliską kalbą, bet jau mokėsi ir laiškus rašyti angliškoje kalboje.

Knygas No.1209 ir No.1300 parduodame už pinigus, bet Knygelę No.1491 už pinigus neparduodame, tiktai dovanojame ją tiems, ka angliškai kalbėti ir rašyti ir dėkavoja mumis už tos knygelės išleidimą.

Knygags No. 1209 ir No. 1300 parduodame už pinigus, bet Knygelę No. 1491 už pinigus neparduodame, tiktai dovanojame ją tiems, kurie užsirašo "LIETUVĄ" ant 18 mėnesių ir užsimoka $3.00 prenumeratos, tai tiems ją duodame dovanų. Skaityk šios knygelės apgarsinimą ant 8-to puslapio šio laikraščio ir persitikrink apie jos vertę.

Kiekvienas gaus ją dovanų kas užsirašys "LIETUVA" ant 18 mėnesių ir užsimokės $3.00 prenumeratos.

Todėl ir Tamistu, jei nori išmokti angliską kalbą, tai užsirašyk "LIETUVĄ" ant 18 mėnesių ir gausi minėtą Knygelę dovanų, su kurios pagelba išmoksi gerai nevien angliškai kalbėti, bet ir angliškai laiškus rašyti.

Siųsdamas pinigus už "LIETUVOS" prenumeratą adresuok:

A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

DIDŽIAUSIAS LIETUVIŠKAS
KATALIOGAS

Laikrodžių, Laikrodelių; Muzikaiiškų Instrumentų. Drapanų ir šimtų visokių kitų naudingiausių ir reikalingiausių daigtų, gaunamų pas

Bridgeport Clothing Co. Chicago, Ill.

Kataliogas dalinasi ant kelių skyrių ir kiekviename skyriuje telpa sekanti daigtai:

Drapanų Skyriuje. Rasite Drapanų Siutus, Overkotus, Kelnes, Marškinius, Kakjaraikščius, Pirštines, Kepures, Skrybėles Čeverykus. ir tt.

Muzikališkų Instrumentų Skyriuje. Rasite Armonikas, Koncertinas, Smuikas (Skripkas), Fleitas, Pikolas, Klernetus, Obojus, Fogotus, Soksofonus, Kornetus, Melofonus, Trumpetus, Trambonus, Altus, Tenorus, Baritonus, Basus, Kontrabasus, Bubnus, Cimbolus, Megafonus, Bandžius, Gitaras, Mandolinas, Citras, Ksylafonus, Autoarfus, Muzikos Dėžes, Fonografus, (Šnekamas Mašinas), Pijanus, Vargonus, ir daugybę kitų instrumentų.

Bižuterijos Skyriuje. Rasite Laikrodžius, Laikrodėlius, Lenciugėlius laikrodėliams ir moterims ant kaklo nešiojamus, Komposus, Medalikus, Bronzoletas Auskarius, Spilkas, Sagutes, Žiedus, ir tt.

Telesniame Skyriuje. Rasite Sidabrinius Peilius, Šaukštus, Videlcius, Tacas, Fotografijų Kameras, Parasonus, Žiuronus, Elektriškas Liktarniukes, Siuvamas Mašinas, Fontanines Plunksnas, Pašelius, Kalimorius, Britvas, Šepečius, Šukas, Peilukus, Žirklukes, Pypkes, Fotografijoms Albumus, Mapas, Globus, Stereoskopus Abrozus, Abrozėlius ir šimtus kitų labai naudingų ir reikalingų daiktų.

Kataliogas turi 160 puslapių, didelio formato su aiškioms iliustracijoms visokių daiktų.

Prisiųsk už 10c. markę pačto kaštam ir mes jį prisiųsim **DYKAI.**

Adresuokit šiteip:

The Bridgeport Clothing Co.
3248 So. Halsted St., Chicago, Ill.

"LAISVOJI MINTIS"

Vienintėlis mokslo ir literaturos iliustruotas laikraštis, talpinantis rimtus ir gerai apdirbtus straipsnius iš įvairių mokslo šakų: Historijos, Kulturos Historijos, Gamtos Mokslų, Draugijinių Mokslų, ir t. t., lygiai ir originališkai parašytas apysakas iš musų gyvenimo.

Kaina metams $2.00; pusei metų $1.00; į užsienį $2.50

Kas, prisiųsdamas mums prenumeratą, prisiųs iškirpęs ir šį apgarsinimą, tas gaus dovanas knygomis: užsirašantiems "L. Mintį" metams duodame knygų už $1.00 užsirašantiems pusei metų už 50c.

Paskubinkit—Dovanas neilgai teduosime.

Adresas:
"Laisvoji Mintis."
1401 N. Main Ave., - Scranton, Pa.

REIKALINGOS MERGINOS
Nuo 16 metu

lengvam darbui moderiniškoj faktorijoj. Nuolatinis darbas ir geros algos. Krepkitės į

The Sefton Manufacturing Company
1341 W. 35th street, Chicago, Ill.

Nori mokintis Barzdaskutykios?

Tamista šį amatą gali išmokti nuo 4 iki 6 savaičių. Kainuos tau tik $30. Mes duosime visą setą skutimo prietaisų. Šis amatas yra tinkamu perdėm visame sviete ir tamista turėsi tada savo ypatišką verteivystę but savo darbdaviu. Rašyk pas:

NOSSOKOFF'S BARBER SCHOOL
1408 Penn Ave., Pittsburg, Pa.

Dr-as W. A. Martišus
Ofisas R. 409 Tacoma Bldg.
Madison & LaSalle Sts. Chicago,

Gydau visokias ligas kaip šviežias teip ir užsisenėjusias. Ypatingai vidurių ligas, moterų vaikų ir vyrų. Teipgi pritaikau akinius ir pataisau nesveikas akis.

Offiso valandos: nuo 9 ryto iki 5 po pietų. Nedėliomis offisas atdaras tiktai pagal sutarimą.

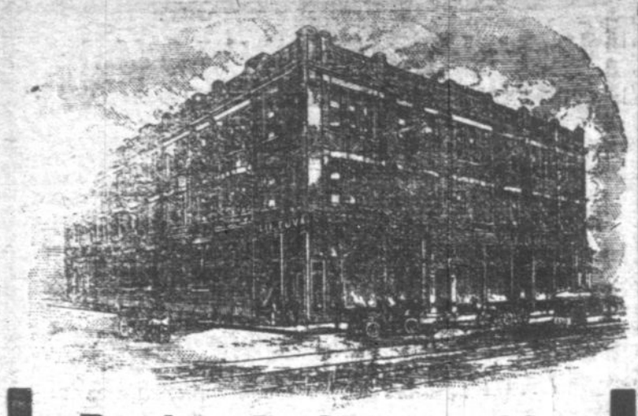

Banka A. Olszewskio

3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Priima pinigus taupinimui ir moka už juos 3% metams.

Skolina pinigus pirkimui namų ir liotų mieste Chicagos.

Sukolektuoja žmonių pinigus padėtus kitose bankose; teipgi iškolektuoja darbininkų neužmokėtas algas ir paskolintus pinigus.

Padaro visokius Notarijališkus raštus, kaip tai: Dovierennastis, Kontraktus pirkimo ir pardavimo, Affidavitus ir visokius kitus rejentališkus ir legališkus raštus.

Išmaino pinigus visokių žemių ant amerikoniškų ir amerikoniškus ant kitokių.

Perka ir parduoda namus ir liotus.

Siunčia pinigus į Rossiją, Lietuvą, ir visas dalis svieto.

Parduoda šifkortes ant visų linijų išvažiuoti ir atvažiuoti, ir išvažiuojantiems Lietuvon parupina pasportus nuo Rosijos konsulio.

Musų kainos visada pigesnės kaip kitų ir musų tarnysta visuomet geresnė už kitų. Rašykite mumi apie šifkorčių ir rublių kainas, o mes mielai tokias Jums prisiųsime.

Rašydami mumi visada adresuokite šiteip:

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Knygele verta tiek aukso, kiek ji pati sveria.

Jos Vardas yra:

"Kaip rašyti Laiškus Lietuviškojo ir Angliškoje kalbose".

Ko ji mokina? Jt mokina rašyti laiškus (gromatas) lietuviškoje ir angliškoje kalbose. Žmogus gali visą amžį mokintis angliška kalbą, bet pakol jis nemėgins rašyti laiškų angliškoje kalboje, tai ir angliškos kalbos niekada gerai neišmoks. O kad rašyti laiškus angliškoje kalboje, reikia tam tikros knygos, kuri nemokantį mokintų. Taigi ši knygelė mokina rašyti laiškus angliškoje kalboje.

Šioje knygelėje yra daugybė laiškų visokiuose reikaluose ir atsitikimuose į visokias ypatas: Laiškai tėvų į vaikus, vaikų į tėvus, vaikinų į merginas, merginų į vaikinus; tarnų į darbdavius, darbdavių į tarnus ir tt. Tie visi laiškai yra abiejose kalbose, viens lietuviškas kitas angliškas, teip kad rašėjas skaito lituvišką laišką ir mato kaip tą jatį laišką angliškai rašyti. Kašant angliškus laiškus žmogus mato kaip surišti žodi su žodžiu, kaip padaryti pilnus sakinius ir tie sakiniai įsiskverbia žmogui į smegenis teip giliai kad jis juos jau ant visada atmena. Jokia gramatika, jokia kita knyga teip greitai ir teip gerai žmogu neišmokins angliškos kalbos kaip kad virš paminėta knygelė. Žinoma pirm paėmimo šios knygelės, žmogus turi pirmiau perskaityti knygeles "Vadovėlis" No.1209 ir "Rankvelis" No.1300. kad gauti pradžią, o paskui jau imti knygelę *"Kaip rašyti laiškus lietuviškoje ir angliškoje kalbose"*.

Si knygelė ne vein mokina laiškus rašyti, ne vien mokina angliškos kalbos, bet dar mokina ir daugybės kitokių labai naudingų ir reikalingų dalykų, kokių pamokinimų jokioje knygoje nerasite. Ji mokina:

Kaip daryti kontraktus pirkimo, pardavimo, samdymo ir visokių formų biznio reikaluose; kaip daryti vekselius skolinant pinigus; kaip daryt testamentus; kaip vesti draugysčių reikalus. ir visoki kiti pamokinimai. Teipgi mokina formų kaip žmonėse apsieiti visokiuose atsitikmuose; antai kaip apsieiti svečiuose, apsilankymuose, supažindinime vieno su kitu, pakalboje vieno su kitu, kaip užsilaikyti bankietuose, vestuvėse, krikštynose, pagrabuose, atsilankant ant metinių švenčių ir tt. Toliau knygelėje yra šimai patarlių vartojamų angliškoje kalboje išverstų į lietuvišką, kokių dar niekad negirdėjai, ir ant galo yra Žodynėlis svetimų žodžių, vartojamų yvairiose kalbose, išverstų į lietuvišką kalbą ką jie reiškia.

Si knygelė turi 293 puslapius. Yra apdaryta popieros apdaruose ir audimo gražiuose apdaruose. Ji yra verta daug pinigų, bet už pinigus mes jos niekam neparduodame. Mes ją dovanojame tiems, kurie užsirašo musų laikraštį "Lietuvą" ant 18 mėnesių ir užsimoka $3.00 prenumeratos, tai tiems duodame šią knygelę dovanų ir siunčiame "Lietuvą" per pusantrų metų. Skaityk mųs apgarsinimą ant puslapio 7.

Kodėl teip brangią knygelę mes dovanojame už dyką? Pirmas todėl, kad mes norime kad kiekvienas lietuvys išmoktų angliška kalbą, kad paskui galėtų užimti geresnią vietą ar darbą ir pralobtų, o kada bus musų lietuviai turtingesni ir apšviestesni, tai ant tiek pakils lietuviška tauta ir kultura ir mes nuo turtingesnių daugiau biznio turėsime. Antra — mes norime, kad kiekvienas lietuvys skaitytų musų laikraštį "Lietuvą", kuri tarnauja žmonių apšvietimui ir kulturiškam jų pakėlimui, ir ant kiek "Lietuvos" skaitytojai pasidaugins, ant tiek mes galėsime pagerinti laikraščio "Lietuvos" įturą. Pasidauginus skaitytojams, mes galėsime užlaikyti geriausius raštininkus, kurie parupins žmonėms tikrai gerų ir pamokinančių raštų visokiose mokslo šakose. Laikraštis turi buti žmonių mokykla, jis turi mokinti žmonis to visko kas jų gerovei reikalinga, todėl mes ir rupinamėsi laikraštį "Lietuvą" tokia žmonių mokykla padaryti.

Lietuviai jau pradeda suprasti musų gerą norą, nes kasdien vis užsirašo "Lietuvą" daugiau ir daugiau, ir gavę nuo mus virš paminėtą knygelę dovanų, kuodidžiausiai mumi dėkavoja už jos išleidimą.

Todėl ir tu, broli, kurs šį apgarsinimą skaitai, nelauk, ilgiau, bet tuojaus prisiųsk $3.00 prenumeratos už "Lietuvą", o mes ir tau prisiųsime tą brangią knygelę dovanų ir siųsime musų laikraštį "Lietuvą" per pusantrų metų.

Siųsdami pinigus savo laišką adresuokite šiteip:

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted Street. CHICAGO, ILL.

DR. E. C. COLLINS
uždėtojas.

AR TURI:

Viduriu ligos. Užketejima, nedirbimo. Galvos skaudejima, Reumatizma, Odos ligos, Širdies ligos, Inkstu ligos, Kepenos ligos, Hemoroidus, Skrofulus, Nerviška nusilpnejima, Plančiu ligos, Pilvo kataro, Neuralgia, Viduriu skausmus, Kataro noses ir gerkles, Bronchitis, Astma, Paraliža, Ausiu ligos, Akiu ligos, Patrukima, Pusles ligas, Visokius išberimus, Kirminus, Visokias slaptas ligas Vyru ir moteryu, šviežias arba chroniškas.

Prisiusk tuojaus 10 centu markiems, idant aptureti garsinga knyga Dr. E. C. Collins "Vadovas in Sveikata". Ji yra neatbutina kožnai šeimynai.

The COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

NE TUŠTI KALBA. BET FAKTAI

darodo daktarų gabumą ir atsakomybę. Ne gana buti gydytoju ir apsigarsyti laikraščiuose, bet mųsų vargdieniai Lietuviai, serganti žmonis, reikalauja daugiausiai suprantančių, daugiausiai žinančių ir kuodaugiausiai teisingų ir sąžiniškų gydytojų, del pašcipimo Jų ir palengvinimo Jųjų skaudėjimuose. Mųsų vargdieniai, serganti žmonis ne gali ištekti mokėjimui Jų sunkaus uždarbio už nieką, del pripildymo mokinančiųjų kišeninių daktarų ir stotis kas kartą blogesniu nuo jų bereikšmiškų, apgaudinėjamų vaistų.

Tautiečiai! Ne tikėkit tokių daktarų saldiems žodžiams, pritaisytiems Jums, Jų apgarsinimuose, kurinos pastystate vien tik iš kelių savo garbinančių eilių, talpinamų laikraščiuose ir tokiu budu jie įkalbinėja apie atsakomybę savo, bet ne gali dorodyt ne vieno išgydymo.

Collins New York Medikališko Instituto gydytojai, yra žinomi Jums visiems. Jie pasišventę save naudai mųsų sergančių Lietuvių, per dangelį ir dangelį mėtų. Jie tyrinėje (studijuoje) per ilgus metus, dabar gali gydyt kiekvieną, norints nuo senei apleistą, ar pagadytą per kitus gydytojus ligą, su geriausiomis ir paikiausiomis pasekmėmis.

Tukstančių tukstančiai originališkų ir teisingų paliudijimų tą darodo ir laimingumas šimtų tukstančių šeimynų gire Jų žmoniškus gerus darbus.

Collins New York Medikališkas Instituntas, užlaiko tiktai geriausius, gabiausius ir tvirčiausius savo amate gydytojus tyrinėjimui vaistų ir ten nėra ligonio, kuris Juos apleistų ne užganėdintas arba ne apturėjas reikalingą pagelbą. Vaistai, kurinos tie gydytojai skiria, yra geriausi pasaulėje, per tai ir niekados ne galima abejoti apie jų pasekmingumą.

Jeigu kankina kokia norints liga, ar tai pradžioję ar jau užsisenėjusi, ne lauk kolei taps neišgydoma, bet ieškok pagelbos tuojaus.

Jeigu Jųsų liga reikalauja ne atidedančios pagelbos, rašyk arba kreipkis ypatiškai kuo skubiausei, o jeigu ne žinai ka Tave kankina, pasiteirauk pas mųsų gydytojus ar laišku ar ypatiškai, o Jie suteiks geriausį ir teisingiausį patarimą suvis dovanai.

Tai yra kelias, kurinos sąžiniški Collins New York Medikališko Instituto gydytojai darbuojasi, o tas padarė Jų vardą garsingu ir populiarišku. Rašyk tuojaus pas Dr. S. E. Hyndman, medikališką direktorių.

The Collins New York Medical Institute,

140 W. 34th Street - New York City.

Ofiso valandos: Kiekiomis dienomis nuo 10 val. ryte, iki 5 val. po pietų. Nedeldieniais ir šventadieniais nuo 10 val. ryte, iki 1 val. po pietų. Utarninkais ir petnyčiomis nuo 7 iki 8 val. vakare.

Dykai del Viru

50,000 KNYGU

DYKAI DEL VYRU Vertes Ira $10.00 Kožnam Vyru Ligoniu

Jeigu sergate kokio vyriško ligoie, rašikiete ing mus oganusite didelos vertes knygelė. Ta knygelė pasakis aiškei keip kožnas vyras, sergantis nuo kraujo užnuodyjima, silpnibes vyriškume, abelnam nupulime spėkų, rhumatizme, organiško ligoie, vyduriu, kepenu, inkštu arba pusles lygosie, gali lengvei isigydyte namosie. Jeigu asatie nusimine mokiedami piningua daktarams ir uz gidukles, negaudame jokios pagelbos ta, apatingai dykai gauta knygelė del vyru, jums bus vertesni bagelboi, keip $100.00. Jie pasakis nu kuo jus sergate ir keip galet buti greitai išgydyti. Tukstančei vyru atgava sveikato ir vyriškumo per pagelba tos vertingos knigelės. Ta knykelė ira krautuve žiniu, apie kurios kožnas vyras neatbutinai turi žinoti. Pamikitie, jog ta knygelė yra gaunama vysai dykai; mas užmokam ir pačtau. Iškirpkite žemia paduota kupona, ir prisiuskitie mum, o mas kuo greičiaus prisiusma jums vysai dykai ta brange knygelė.

Siusk ta kupona dykai gautos knygeles šendena.

DR. JOS. LISTER & CO., L. 702 Northwestern Bldg., 22 Fifth Ave., Chicago, Ill.

Garbingas Daktarai: Meidziu prisiusti man vysai dykai, jusu abgarsinta knygelė.

Vardas ir pravardė.....

Pačta..... Statas.....

Naujiena Kuri Nudziugins ir Palinksmins Daugel Serganczių, Silpnu ir Nualintu Vyru

Ar ėsi nustojęs kantrybės, nervišku, nupuoles sveikatoje? Ar peržengei tiesas sveikatos arba gumtos? Ar manai apsivesti? Ar ėsi tinkančiam padėjime užimti uždoutis ženybinio gyvenimo? Jeigu yra mažiausė abejonė jog randasi užsivilkusi chroniška liga duguyje tavo kūnatų, tai atsišauk ant žemiaus paduoto adreso, o apturėsi patarimą ir ištirinėjimą dykai! Mes ištirinėsime tavę visai dykai, ir jeigu išgydymas bus galimas, tai mes išgydysime už kožemiausią kainą. Ne užsidedi ant savęs jokių pareigų atsišaukdamas pas mus dėl bėcnojestinio pasiteiravimo. Mes perstatysime padėjimą viso dalyko tikroje šviesoje, o tada galėsi gydytis jeigu norėsi.

Nėi Dolerio Nereiks Moketi Pakol Nebusi Užganedintas Savo Locnoj (Mintyj) kad Mes Esame Teisingi, Pilnai Atsakanti ir Užsitikimi. Jeigu turi kokį nors nesveikumą inkstų, puslės ar šlapumo ravelių, jeigu jauti nesmagumą ir skausmą, jeigu randasi koks padėjimas dėl kurio nesinori kreiptis prie šeimyniško gydytojaus, kaipo tai: silpnumas, nervišką negalė, silpna arba sumažinta atmintis, nemiegojimas, gėdingumas, nubėgimai, nuvarvėjimai, silpninanti sapnai ir išnaudota gyvybė; jeigu turi guzuotas ir susisukuses gyslas, jeigu kenti nuo užsikrečiamų ligų kokios nebut ruliles kurios tamistai daro nesmagumą; jeigu turi nors vieną iš skaitlingų ligų kuriom vyrai gali but apimti; jeigu kenti nuo pertankių dasileidimų; jeigu turi votis, skaudulius burnoje ir ant liežuvio; jeigu plaukai tavo slenka; jeigu turi slaptingą ligą; jeigu turi užnuodintą kraują arba nors vieną iš ligų kurių auka tampa vyrai—TAI MES GALIME TAVĘ IŠGYDYTI IR TĄ PADARYSIME. Ateik pasikalbėti su mumi didžiausiame privatiškume ir sekrete, o mes padėsime atsikratyti nuo visų kliučių kotrumpiausiam laike. Mes turime labai didelį patirimą gydyme tokios ruliės ligų ir užtikriname išgydymą. Mes netiktai palengviname, bet išgydome tikrai ir ant visados. Ateik ir pasiklausėk ant skaitliaus lietuvių kurinos mes išgydėme. Mes išgydysime teip tikrai kaip atsišauksi pas mus. Silpni vyrai, kurie nustojote vilti pasveikimo besigydydami kur kitur, ateikit pas mus, mes atkreipsime ant jus musų specijališką atydą teip jog atgausite savo vyriškumą ir busite vadovais terp savo sandraugų.

PATARIMAS IR IŠTIRINĖJIMAS VISAI DYKAI. GYDUOLĖS DYKAI IKI IŠGYDYMUI

CHICAGO MEDICAL CLINIC

344 SO. STATE ST., arti Harrison gatves, CHICAGO, ILL.

Musų ofiso valandos yra nuo 10 valandos ryto iki 4 po piet ir nuo 6 iki 7 vakare. Jeigu negali atsišaukti terp tų valandų, tai gali atsišaukti terp 10 ir 12 Nedėliom. Atsišauk asabiškai. Mes kalbame lietuviškai.

VYRAM TIKTAI
INEJIMAS DYKAI
kas gali but matyta
GALERIJOJ MOKSLO
344 SO. STATE ST.
CHICAGO, ILL.
near Harrison St.

Žingeidumai Patologijos
Žingeidumai Osteologijos
Žingeidumai Užsivmaliavimas Organu

Tirinek pradžia ir isirystima žmoniszkos Rasos nuo Lopszio iki Grabui. Pasiusk Keistumus Gamtos. Žingeidumus Mikroskopuose.

Tirinek intekme ligos ir paisatuvystes, perstatytas gyvo didumo figurose, sveikuose ir ligotuose padejimuose. Lavus isrodinetojas atsakineja visokius klausymus. Didžiausia proga tavo gyvenime.

INŽENGA DYKAI

Atdaryta kasdiena nuo 8 ryto iki vidurnakczivi

LIUOSA GALERIJA MOKSLO
344 So. State St. CHICAGO, ILL.

VYRAI IŠGYDOMI | 5 DIENAS

VARICOCELE HYDROCELE (Papurtimas gyslų) Be pollio ar skausmo.

Norėjo išgydyti kiekvieną vyrą sergantį išplėtimu lytiškų dalių gyslų, striktura, uždegimus kraujo naudos, nervišką sunkėjimą, paslėpimą lytiškų dalių ir ligas liečiančias vyrus. Šitas nuodinas pasiulinimas yra atviras visiems, kurie praleido dang pinigų ant daktarų ir vaistų be jokios naudos ir mano noru yra parodyti visiems šitiems žmonėms, kurie buvo gydomi dešimtiems ar daugiau daktarų be jokio pasisekimo, kad aš turiu vienintėlį budą kuriuomi tikrai išgydau.

Nemokėk už gydymą be naudos — mokėk už tikrą išgydymą.

Aš tikrai išgydau ligas skilvio, plaučiu, kepenų ir inkstų, norės ir labai užsedintas.

Slaptos Vyrų Ligos
išgydoma greitai, tikrai ir su pilna slaptybe. Nervų nusilpnėjimas, nupuolimas sveikatos, žudymas stiprybės, nubėgimas kraujo, užnuodyjimas. Šlapumtės gaištys.

Plaučių Ligos.
Dusulys. Brončytas ir kitos plaučių ligos tikrai išgoma mano vėliausiu budu. Širdies ligos.

(Ištyrimas Dykai.)

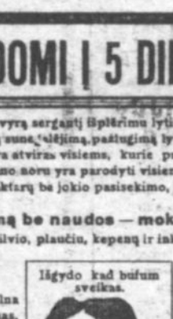

Išgydo kad bufum sveikas.

Specijalistas vyrų ir moterų ligų.

Moterų Ligos.
Vidurinės ligos, skausmai strėnose, baltosios tekėjimas ir kitos ligos tikrai išgydomos. Užpakalinės žarnos, užsodintos ir nerviškos ligos moterų.

Kraujo Užnuodyjimas
ir visos odos ligos, kaip ve pučkai piktoji dedervinė, šunvotės, niežulys, bermohlodai, sustiprinimo gyslų, naikinanti nubėgimai, įsisenėjusios ligos.

AŠ KALBU LIETUVIŠKAI.

Dr. ZINS 41 So. Clark St. (tarpe Randolph ir Lake) **Chicago.**

Valandos: Nuo 8 ryto iki 8 vakare, Nedėliomis nuo 9 ryto iki 4 po piet.

DIDYSIS GYDYTOJAS NEW YORKO,

Ferdinand Hartmann

PRANESZA NESVEIKIEMS VYRAMS IR MOTERIMS SAKYDAMS:

nereikia ilgiau sirgti ir vargytis ligoms, nes aš Jus išgydysiu; todėl, kad aš per 20 metų tyrinėjas medicinos mokslą ir gyduoles, už tai žinan, kurios geriausia gydo sergančio žmogaus kuna, per tai su geriausia pasekmę New Yorke išgydžiau daugiau žmonių, negu koks kitas daktaras telpat plačioje pasaulėje. Aš išgydžiau tokias ligas, kurių jau nieks neįstengė pagelbėti ir kiti daktarai buvo pripažinę už neišgydomas;--- per ką turiu daugybes padėkavonių ir už moksliškus darbus už tai, kad aš pramaniau jog:

KRAUJAS YRA TAI PAMATAS SVEIKATOS IR GYVASTIES.

Gyduolės, kurios nepataiso kraujo yra negeros ir negali išgydyti ligas, nes blogas kraujas, pradžia visokių ligų Užtikrinu, kad mano visos gyduolės yra pritaikytos prie kiekvienos ligos; už tai ir daugiausia sergančių išgydžiau ir tuos, ką kiti daktarai neįstengė.

Pasarga: aš nesu Institutas, nesidengiu numirusio kito daktaro vardu, ne humbukas, ne nigeris šundaktaris, --- bet TIKRAS DAKTARAS MEDICINOS ir serganti, kurį apsimu tai ir išgydau.

SKAITYK ŠTAI KĄ IŠGYDYTI RAŠO:

Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus.

Daktaras Hartmanas, esu neišpasakytai dėkingas, už išgydyma mane nuo ligos abelno nupuolimo ant sveikatos-nusilpnėjimo, ką gavau tą liga per saužagiavima.

M. ANDRUŠENKAS.
Clairmont, Cal.

New York, 5 Geg., 1910.

Aš žemiu pasirašęs, širdingai dėkavoju Dr. Ferd. Hartmanui, už išgydymą nuo ligos, kuri kankino manę per 3 metus, skaudėjimas vidžiuose, pagedusių nervų ir kraujo; kas labai mane privargino. Nors kiti neįstengė išgydyti, bet, kad Dr. Hartmanas patalkė, greitai ir pamatiškai išgydyti, tad pripažystu, kad esi geras daktaras New Yorke.

Pilnas guodonės FR. LEVAČEKS,
544 W. 50 St., New York, N. Y.

Teisybe pati už save kalba. Geresniu darodymu negalim reikalaut.

Kad sergi pats arba tavo pažįstamas bei sesuo arba brolis, jei negali ateiti nėra skirtimo kaip toli gyvenate, parašyk apie liga lietuviškai, aš duosiu rodą ir

IšGYDYSIU:

Skaudėjimą sąnarių, kaulų, strėnų, kojų, pečių ir nedirbimą vidurių Galvos skausmą, širdies ir plaučių ligas, sunkaus kvėpavimo, slogą ir nusilpnėjusius vyrus, dyspepsijos, nervų ligos, taipgi nuo jaunystės klaidų, įgautų nesveikumų, sėklos nubėgimo, blogų sapnų, visokių užsikrečiamų slaptų ligų. Teip-pat MOTERŲ: skausmingų mėnesinių, baltųjų tekėjimo, gumbo ligų; neatbokit kad kiti daktarai Jums nepagelbėjo, aš kad apsiimu, tai ir išgydysiu šviežias ir užsisenėjusias visokias ligas. Geriau, kad iš karto pas mane atsišauktumėt, pirmiau negu kur kitur. Rašyk kaip moki ir kaip jauti nesveikumus savyje, aš suprasiu, ištirsiu, kad reikės pritaikysiu gyduoles, kurios yra naujausio išradimo o apturėsi sveikatą. Aprašant ligą, klausiant rodos visada adresuoti ant mano vardo taip:

Dr. Ferdinand Hartmann,

218 East 14-th St. New York, N. Y.

Ofiso val. nuo 11 iš ryto iki, 5 val. po piet. Nedėlioms nuo 10 iki 1 po piet.

NAUJA MASZINELE

Laiszkams Raszyti (Drukuoti)

"International Typewriter"

Šita mašinėlė yra naujai išrasta ir ji užima vietą Odell mašinėlės. Ji yra tvirtesnė, praktiškesnė ir dailiai drukuoja laiškus. Miera jos 9×9 colius, 4 coliai augščio, sveria 7 svarus.

Kaina $10.00

Odell Raszoma Maszinele

Odell mašinėlių turime jau tik dvi ant rankos ir kaip šias parduosime jų daugiau nebus galima niekur gauti, nes jų fabrikas subrankrutijo ir daugiau tokių niekas nedirba. Šios dvi mašinėles yra su gražiomis, pliušu išklotomis ir užrakinamomis skrynėkėmis.

Kaina Maszineles su skrynele $8.50

Reikalaudami mašinėlių siųskite pinigus adresu:

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted St. Chicago, Ill.

AR TURITE?

Ar turite Insurance Policy

kuri mokėtų jums laike ligos arba sužeidimo nuo $20.00 iki $40.00 į mėnesį, o atsitikime mirties ir sužeidimo arba kurių nors sąnarių kuno praradimo nuo $500.00 iki $1000.00.

Tokią Insurance Policy geros kompanijos galite nusipirkt pas mus, mokėdami nuo $1.00 ir daugiau į mėnesi.

Chicagos lietuvius užkviečiame apsilankyt pas mus, kad galėtume paaiškinti visas išlygas.

J. J. Hertmanowicz, Agentas
A. OLSZEWSKIO BANKOJ
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

LIUOSO INŽENGIMO MUZIEJUS
Moksliszku Žingeidumu. Žinojimo Gatybe

Mes šiame baimingai ir jokmiai sutverti. Vyrai, tikrai atsilankykit į šitą stebėtiną liuoso Inžengimo Muzėjų. Šimtai interesuojančių pavydalų žmogaus kunosveikam ir sergančiam stovyje. Chirurgiškos operacijos, žingeidumai, keistumai, milžiniškumai. Teipgi pilnas istoriškas sanrinkis kuris niekad ne buvo parodytas dykai šiam krašte.

Esi užprašomas tirinėti nuostebumus Astronomijos, Fiziologijos, Chemijos ir Pathologijos.

Izpaniszka Inkvizicija. Valkatu Galerija. Pavelkiai Iszkilmiu ir Pagarsejusiu Asmenu.

INLEIDŽIAMI TIKTAI VYRAI

LIUOSO INŽENGIMO MUZEJUS MOKSLIŠKU ŽINGEIDUMU

150 SO. CLARK ST., CHICAGO, ILL.
arti Madison Gatves
Atdaryta nuo 10 valandos ryto iki 12 vidurnakčiu

Naujas Išradimas

Sustiprinimui ir užlaikymui pinigų

Tukstančiai pilnų žmnių atgavo puikius plaukus, sulaikė sliūkimą plaukų galvos labai trumpame laike. Vietoje senų atauga nauji, gražus plaukai. Visokia informacija dykai. Artesnėms žinioms reikia rašyti įdedant krasos senkielį.

PROF. J. M. BRUNDZA
BROADWAY & 53. 8TH ST, BROOKLIN, NEW YORK

Im. 23 AKMENU.

Geižkelio Laikrodis.

Galvute užsukamas ir nustatomas Vyrų ar Moterų dydžio.

20 metų užkuotas, dvigubnose uždaromose lukštuose, ingravuotas. Tikrai geras laikrodytojas geižkelio žmonėms, reikalaujantiems gero laikrodžio.

Garantuotas 20 metų. Siųsim šitą laikrodį visiems C. O. D. už $8.75 ir expreso lėšas išegzaminavimui. Jei nebus toks, kaip rašom, Nemokėkite nei centą. ATMINKIT, kitur užmokėsite už tokį laikrodį 35 dol. Auksuotas rotežėlis ir leketas Dykai su kožnu laikrodžiu

EXCELSIOR WATCH CO. 900 Jackson Bldg. CHICAGO.

Seniausia Lietuvių užeiga pas

JUOZUPĄ RIDIKĄ

Užlaiko visokius pirmo skyriaus gėrimus ir kvepenčius cigarus ir

Gražią Naują Svetainę

Susirinkimams, vestuvėms, baliams ir tt. Širdingas priėmimas ir broliška roda kiekvienam

3253 Illinois St., Kerte 33rd

Užsiraszykit "Lietuvą"